

**Atlas Copco
1990**

Innehåll

Atlas Copco idag	2
Styrelsens redogörelse för verksamheten 1990	5

ATLAS COPCO-GRUPPEN:

Resultaträkning	10
Balansräkning	11
Finansieringsanalys	12

ATLAS COPCO AB:

Resultaträkning	13
Balansräkning	13
Finansieringsanalys	12
Bokslutskommentarer	14
Redovisningsprinciper	14
Definitioner	16
Noter	17
Aktier och andelar	24
Finansverksamhet	25
Internationella redovisningsprinciper	26
Nukostnadsredovisning	27
Förslag till vinstdisposition	29
Revisionsberättelse	29
Personal	30
Årets säljare	31

KONCERNCHEFENS KOMMENTAR	32
--------------------------	----

AFFÄRSOMRÅDE KOMPRESSORTEKNIK	34
-------------------------------	----

AFFÄRSOMRÅDE ANLÄGGNINGS- OCH GRUVTEKNIK	40
---	----

AFFÄRSOMRÅDE INDUSTRITEKNIK	46
-----------------------------	----

"Atlas Copco deltar i vattenkraftprojekt över hela världen"	52
Styrelse och revisorer	54
Koncernledning	56
Atlas Copco-aktien	57
Sälj- och serviceorganisation	60
Adresser	63
5 år i sammandrag	64
Ekonomisk information om och från Atlas Copco	65

KALLELSE TILL BOLAGSSTÄMMA

Aktieägarna i Atlas Copco Aktiebolag kallas härmed till ordinarie bolagsstämma torsdagen den 25 april 1991 kl 17.00 i Berwaldhallen, Strandvägen 69, Stockholm. Se särskild kallelse.

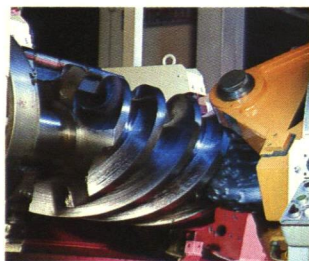

Ny VD och koncernchef

Tom Wachtmeister, som varit verkställande direktör i Atlas Copco AB och koncernchef sedan 1975, uppnår innevarande år 60 års ålder och lämnar därmed sin befattning vid den ordinarie bolagsstämman i april. Han kommer att föreslås till vice ordförande i styrelsen.

Michael Treschow kommer att föreslås till ny verkställande direktör i Atlas Copco AB och koncernchef.

Michael Treschow är född 1943, blev civilingenjör vid Lunds Tekniska Högskola 1970 och anställdes vid Atlas Copco 1975. Under åren 1975-1982 upprätthöll han olika befattningar i marknadsledande ställning i både Sverige och utlandet. 1982 utnämndes han till teknisk direktör vid Atlas Copco Tools, där han 1984 blev verkställande direktör. 1988 tillträdde han sin nuvarande befattning som chef för affärsområde Industriteknik.

Omslag:
Skruvelement för en stor oljefri kompressor fräses med stor precision i Antwerpen-fabriken.

1990

Försäljning

Den fakturerade försäljningen ökade med 6 procent till 15 915 MSEK (15 035).

Resultat

Rörelseresultatet efter avskrivningar minskade med 15 procent till 1 461 MSEK och resultatet efter finansnetto minskade med 17 procent till 1 270 MSEK.

Företagsförvärv

Under året förvärvades Desoutter Brothers (Holdings) PLC, ett brittiskt börsnoterat företag som tillverkar och marknadsför industriverktyg och monteringsystem samt det amerikanska bolaget Rotoflow Corporation, som fr o m halvårsskiftet ingår i affärsområde Kompressorteknik.

Utdelning och vinst per aktie

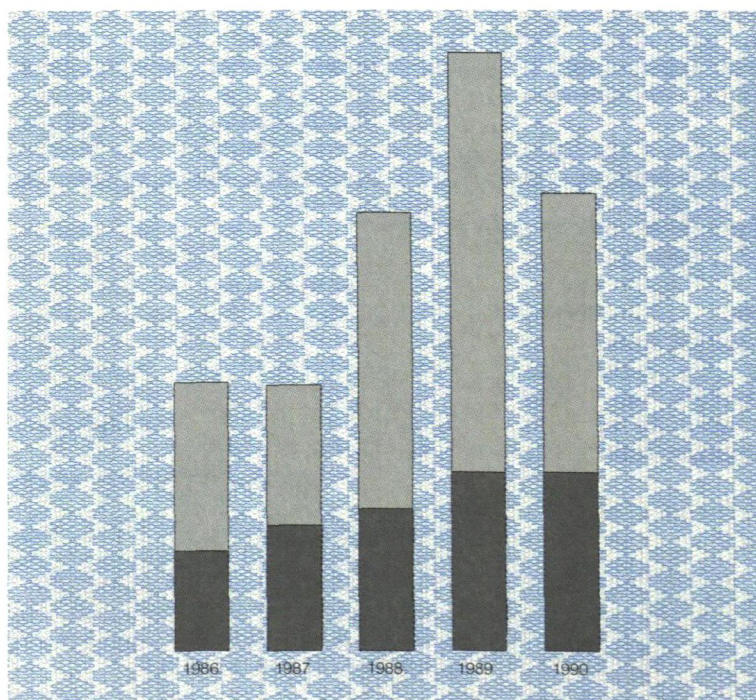
Styrelsen föreslår en utdelning av 8:00 SEK (8:00) per aktie. Vinst per aktie blev 20:45 SEK (26:75).

Riktad nyemission

En riktad nyemission till den internationella kapitalmarknaden genomfördes i maj. Fyra miljoner B-aktier emitterades.

Prognos

På grund av den allmänna ovissheten som följt av kriget i Mellanöstern och krisläget i Östeuropa avstår styrelsen från att formulera en prognos för helåret 1991.

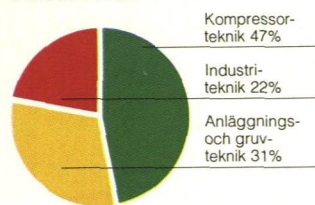

Utveckling av vinst per aktie och utdelning.

ATLAS COPCO I DAG

FÖRSÄLJNING PER AFFÄRS-OMRÅDE 1990

Atlas Copco är ett internationellt industri-företag med huvudkontor i Stockholm. Företaget är noterat på Stockholms Fondbörs sedan 1920 och dessutom på fondbörserna i London, Frankfurt, Düsseldorf och Hamburg.

Affärsidé

Atlas Copcos affärsidé baseras på Gruppens breda kunskaper om

- kompressorteknik och dess tillämpning inom främst tillverknings- och anläggnings-industrin.
- tillverkningsteknik och automation för utveckling av kraftverktyg, monteringsystem och komponenter för tillverkande industrier.
- bergbrytnings-, demolerings- och liknande teknik för användning inom gruv- och anläggningsindustrin.

Atlas Copcos verksamhet skall vara starkt inriktad mot att hjälpa slutkunderna att öka sin produktivitet genom att erbjuda kvalitetsprodukter med hög produktsäkerhet och stor kapacitet.

Strategi

Atlas Copco-gruppens långsiktiga mål är att inom sina affärsområden vara det ledande företaget i världen. Skalfördelar skall uppnås genom en kombination av egen expansion och förvärv.

Tillväxten skall ske med god lönsamhet och med finansiell balans. Det ställer stora krav på finansiell styrka. En ökad finansiell belastning måste under vissa perioder accepteras för att förvärvs- och investeringstillfällen skall kunna tas tillvara.

Atlas Copcos affärsstrategi syftar till att ytterligare stärka Gruppens marknadsledande ställning på världsmarknaderna. Utvecklingsarbetet inriktas mot kundernas och marknadernas krav. Den europeiska marknadens storlek och tillväxttakt är av största betydelse för Atlas Copco. Denna marknad skall under 90-talet ytterligare prioriteras genom ökade satsningar.

Verksamhet

Mer än 93 procent av Atlas Copco-gruppens försäljning på 16 miljarder SEK hänförs till länder utanför Sverige. Gruppen sysselsätter totalt 21 000 personer, varav 20 procent i Sverige. Atlas Copco har en väl utvecklad marknadsföringsorganisation med egna säljbolag i 50 länder och fristående distributörer i ytterligare 80 länder.

Atlas Copco är ett teknikföretag med sin verksamhet indelad i tre affärsområden. Varje affärsområde ansvarar för lönsamhet, tillväxt och utveckling inom sitt område. Atlas Copco tillverkar sina produkter vid 54 fabriker i 16 länder. Största delen av produktionen sker i EG-länderna. Det är Atlas Copco-gruppens strategi att koncentrera sina verksamhetsgrenar till teknikområden, där Gruppen kan vara ledande i världen.

Kompressorteknik:

Atlas Copco är ledande tillverkare av luft- och gaskompressorer, lufttorkar, efterkylare mm. Produktprogrammet omfattar även reglersystem och system för industriell energiåtervinning. Kompressorer är viktiga komponenter i de flesta industriella processer:

Industriekompressorer förser bl a livsmedels-, läkemedels- och elektronikindustrin med oljefri luft för att upprätthålla en hög kvalitet på produkter som det ställs höga krav på.

Transportabla kompressorer utgör en säker och effektiv energikälla för bygg- och anläggningsindustrins maskiner och verktyg.

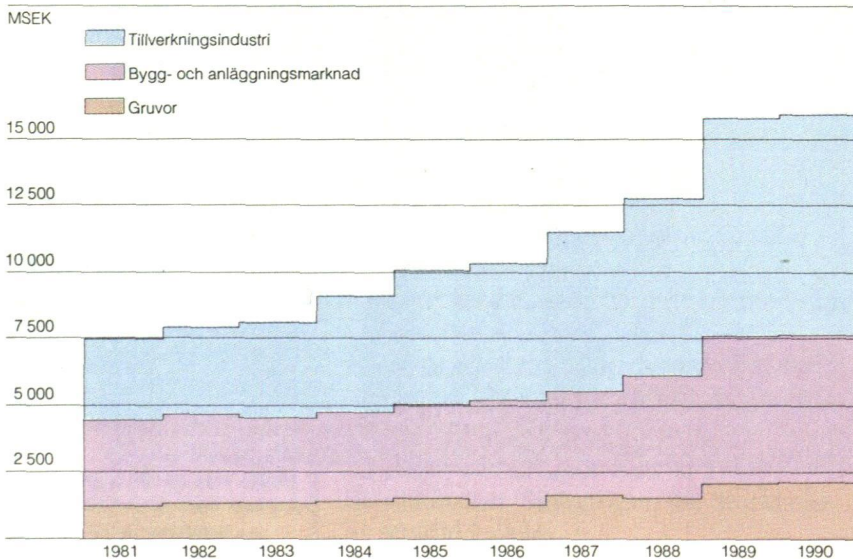
Kundanpassade luft- och gaskompressorer, expansionsturbiner och vakuumpumpar levereras till processindustrier, bl a kemiska, petrokemiska, olje- och gasindustrier samt till företag inriktade på separering av luft och andra gaser.

Anläggnings- och gruvteknik:

Atlas Copco är ledande tillverkare av bergborrverktyg, bergbormaskiner, spett, borraraggregat och lastmaskiner.

Bergborrverktyg omfattar borrarstål och borrar-

FÖRSÄLJNINGEN UNDER 10 ÅR, FÖRDELAD PER BRANSCH

ORGANISATION

kronor för tunneldrivning, gruvbrytning och bergbrytning.

Borrreggat används vid tunneldrivning och gruvbrytning samt för bergbrytning ovan jord som t ex vid anläggningsarbeten och i stenbrott.

Lätta *bergborrmaskiner* och *spett* används av entreprenörer för anläggningsarbeten.

Lastmaskiner och truckar för användning främst i underjordsgruvor, men även i vissa anläggningsarbeten.

Industrietechnik:

Atlas Copco är en av världens största tillverkare av kraftverktyg. Produktsortimentet omfattar även avancerade monteringsystem

samt hydrauliska och pneumatiska komponenter.

Kraftverktyg, som drivs med trycklyft eller el, har många användningsområden inom industrin – t ex borrar, slipning, nitning, skruv- och mutterdragning.

Monteringsystem med datoriserade kontrollsystem levereras främst till fordons- och flygindustrin för mutterdragning, nitning m fl områden, som kräver hög precision.

Komponenter, såväl pneumatiska som hydrauliska, levereras för inbyggnad i maskiner. Pneumatiska komponenter för automation av maskiner inom t ex förpackningsindustrin och hydrauliska komponenter i t ex mobila lastmaskiner och skogsmaskiner.

Service för hög tillgänglighet

Målsättningen för Atlas Copco är att tillhandahålla service till sina kunder så att levererad utrustning har en hög tillgänglighet till rimliga kostnader. Antingen det gäller löpande underhållsservice eller akuta behov av reparationer erbjuds alltid snabb, effektiv och pålitlig service för att bidra till att hålla kundernas produktivitet på en hög nivå. Atlas Copcos serviceingenjörer håller resp division informerad om hur dess produkter fungerar, så att divisionernas konstruktörer fortlöpande skall kunna förbättra produkterna.

Datorer och andra elektroniska instrument används för inspektion och underhåll av kompressorer hos kunder.

Underhåll av industriverktyg.

En Atlas Copco servicecontainer installerad vid ett tunnelbygge.

STYRELSENS REDOGÖRELSE FÖR VERKSAMHETEN 1990

MSEK om ej annat anges

ATLAS COPCO-GRUPPEN

	1990	1989
Fakturering	15 915	15 035
Värdeökning, %	6	17
Orderingång	15 931	15 785
Värdeökning, %	1	17
Orderstock	2 826	2 878
Resultat efter finansiella poster	1 270	1 521
Resultatförändring, %	-17	32

Atlas Copco-gruppens fakturerade försäljning under 1990 steg med 880 MSEK till 15 915 MSEK (15 035), en ökning med 6 procent. Av Gruppens fakturering hänför sig 93 procent till marknader utanför Sverige och 39 procent till EG-länderna. Orderingången ökade med en procent till 15 931 MSEK (15 785).

En begynnande konjunkturedgång vid halvårsskiftet ledde efter Iraks invasion i Kuwait till en kraftig uppbromsning av orderingång och fakturering, vilket medfört betydande resultatbortfall under fjärde kvartalet. Inom affärsområdet Anläggnings- och gruvteknik försämrades resultatet för borrarstål och borrhjull ytterligare. Härtill har fjärde

kvartalet belastats med betydande omstrukturingskostnader. Gruppens resultat efter finansiella intäkter och kostnader uppgick för helåret till 1 270 MSEK (1 521). Vinst per aktie efter full skatt och full konvertering blev 20:45 SEK (26:75).

Styrelsen föreslår en utdelning av 8:00 SEK per aktie (8:00).

Prognos

Utsikterna för den närmaste tiden är särskilt svårbedömda på grund av den ovisshet som följt av kriget i Mellanöstern och krisläget i Östeuropa. Detta i kombination med en dämpad konjunktur i många industriländer väntas under första halvåret 1991 leda till en försvagad försäljning. Pågående kostnadsrationaliseringar kommer att förbättra konkurrenskraften. På grund av den allmänna ovissheten avstår styrelsen från att formulera en resultatprognos för helåret 1991.

Strukturella förändringar

Atlas Copco förvärvade per den 1 mars 1990 det brittiska börsnoterade företaget Desoutter Brothers (Holdings) PLC till ett pris av 88,7 MGBP. Desoutter tillverkar och marknadsför samma slags industriverktyg och monteringsystem som Atlas Copco. Företaget som nu ingår i affärsområde Industriteknik, har en årlig försäljning om ca 500 MSEK och 1200 anställda. Genom förvärvet av Desoutter kunde Atlas Copco öka sina marknadsandelar för industriverktyg och monteringsystem på såväl den brittiska som flera andra europeiska marknader.

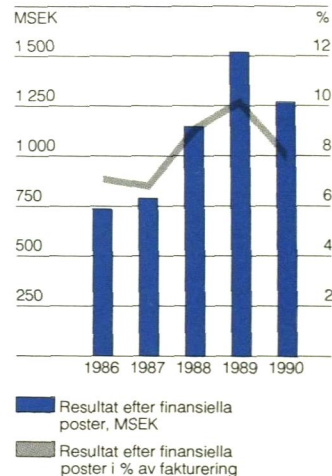
Per den 1 juli 1990 förvärvade Atlas Copco det amerikanska bolaget Rotoflow Corporation, som är ett ledande företag inom teknik-

området turboexpandrar. Rotoflow utgör nu en självständig enhet inom Atlas Copco ACT. Företaget har en årlig försäljning på ca 170 MSEK och 250 anställda. 70 procent av försäljningen hänför sig till export. (Se sid 39).

Inom affärsområde Kompressorteknik har Atlas Copco Airpower uppdelats i en teknikdivision och tre produktdivisioner. Inom affärsområde Anläggnings- och gruvteknik har division Surface Drilling Equipment koncentrerats till tillverkningsenheten i Bremen. Vidare har divisionerna för motorborrmaskiner samt handhållna bergborrmaskiner och spett sammanförts till en ny enhet, Atlas Copco Berema AB.

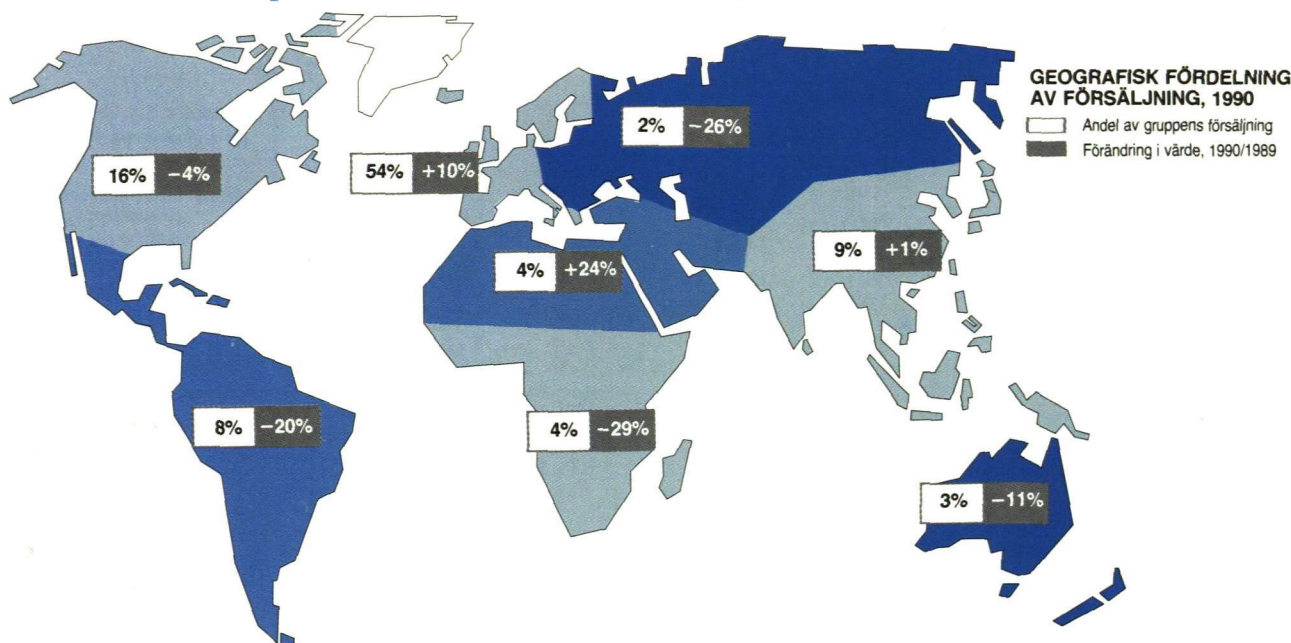
Monsun-Tison inom affärsområde Industri-teknik har uppdelats i två separata divisioner för hydrauliska respektive pneumatiska komponenter.

RESULTAT OCH VINSTMARGINAL

■ Resultat efter finansiella poster, MSEK
■ Resultat efter finansiella poster i % av fakturering

Försäljningsöversikt

Atlas Copcos försäljning utvecklades positivt under första hälften av året. Men från augusti månad försvagades konjunkturen. Nedgången accelererades av krisen i Mellanöstern och krisläget i Östeuropa och drabbade Gruppen snabbare än förutsett. Den ovissa politiska situationen skapade oro i världen och medförde tillsammans med det höga ränteläget att många investeringsbeslut inom såväl offentlig som privat sektor omprövades.

Under 1990 ökade Atlas Copcos ordergång med 1 procent i löpande priser och följde därmed i stort sett såväl industriproduktionen i världen som maskininvesteringarna i OECD-länderna.

Ordergången, som normalt brukar vara stark under fjärde kvartalet, var mycket svag under årets sista månader. Vid årsskiftet uppgick orderstocken till 2 826 MSEK jämfört med 2 878 MSEK vid samma tidpunkt föregående år, en minskning med 2 procent.

Atlas Copcos försäljning av kompressorer och monteringsverktyg till tillverkningsindustrin ökade i framför allt Europa. En dämpad ordergång noterades dock under andra halvåret. Inte minst nerdragningarna inom bilindustrin ledde till minskat behov av Gruppens produkter. Ordergången på större kompressorer från den petrokemiska industrin var dock oförändrat hög. Gruppens försäljning till tillverkningsindustrin utgjorde 52 procent av den totala faktureringen.

Inom bygg- och anläggningssektorn minskade Gruppens försäljning av transportabla kompressorer och borrarutrustningar i vissa av de större EG-länderna. En skärpt priskonkurrens besvärade såväl borrarregat som bergbörverktyg. Bygg- och anläggningssektorn svarade för 35 procent av Gruppens fakturering.

Försäljningen till gruvindustrin av mekaniserad borrarutrustning var svag på stora gruvmarknader som Canada, Australien och Sydamerika. Av Gruppens fakturering hänförde sig 13 procent till gruvor.

Säljbolagens verksamhet

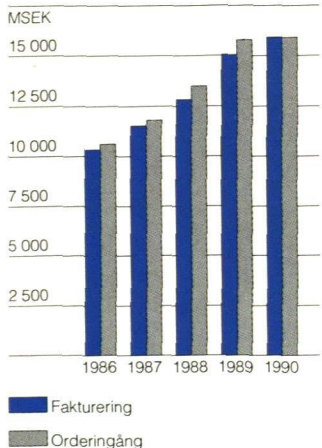
Under året har specialiseringen av Atlas Copcos internationella säljorganisation fortsatt, vilket innebär att säljbolagen på de större marknaderna delats upp i separata enheter för varje affärsområde. En vidareutveckling av säljorganisationerna på de medelstora marknaderna pågår i syfte att skapa regionala enheter omfattande flera länder. Härigenom uppnås en mer kostnadseffektiv organisation, förbättrad leveransservice och kundkontakt samt minskad kapitalbindning.

Affärsområdena Kompressorteknik och Anläggnings- och gruvteknik bildade exportbolag som övertagit ansvaret för Atlas Copco Internationals distributörer och agenter på de mindre marknaderna.

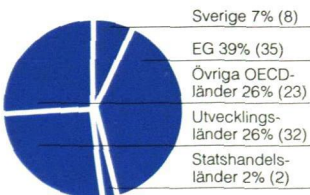
Under 1990 fortsatte säljbolagen i framför allt Tyskland, Frankrike och Ostasien att stärka sin ställning på respektive marknad.

Tysk maskinindustri beställde under 1990

FAKTURERING OCH ORDERGÅNG

FAKTURERING FÖRDELAD PÅ EKONOMISKA/POLITISKA OMRÅDEN

mer kompressorer, verktyg och komponenter än någonsin tidigare. Även försäljningen till tysk bilindustri och anläggnings- och byggin-
dustri var mycket god. I de östra tyska delsta-
terna byggs säljorganisationerna ut för att
bättre täcka denna växande marknad inom så-
väl industri- som anläggningssektorn.

På den nordiska marknaden minskade ef-
terfrågan – inom samtliga produktområden
utom industrikompressorer – från såväl
industri som byggentreprenörer.

Som en följd av den svaga ekonomiska ut-
vecklingen i USA och den sjunkande USD-
kursen minskade orderingången från framför
allt bilindustrin samt bygg- och gruvindustrin.

Tack vare god försäljning av oljefria kom-
pressorer till livsmedels-, läkemedels- och
elektronikindustrier hölls Gruppens totalför-
säljning i USA på oförändrad nivå.

Ekonomisk översikt och analys

Resultat

	1990	1989
Vinst per aktie*, SEK	20:45	26:75
Avkastning på sysselsatt kapital, %	17,7	23,4
Avkastning på eget kapital, %	12,5	19,5
Vinstmarginal, %	8,0	10,1

Definitioner av nyckeltal sid 16.

*Med hänsyn till den under maj månad genomförda ny-
emissionen av 4 miljoner B-aktier har ett vägt genom-
snittligt antal aktier använts vid beräkning av 1990 års
vinst per aktie.

Atlas Copco-gruppens resultat efter finan-
siella intäkter och kostnader minskade med
17 procent till 1 270 MSEK (1 521). Vinst-
marginalen uppgick till 8,0 procent (10,1).

Vinst per aktie beräknad efter full skatt och
full konvertering blev 20:45 SEK (26:75).

Avkastningen efter skatt på eget kapital
uppgick till 12,5 procent (19,5).

Som ett led i anpassningen av Atlas Copcos
redovisning till internationell praxis presentas
fr o m 1990 Gruppens balans- och resul-
taträkningar utan obesattade reserver och
bokslutsdispositioner. Den beräknade skatt,
som är hänförlig till bokslutsdispositioner, be-
lastar i stället årets resultat. Årets nettoresultat
inkluderar därför dels skatt på årets be-
skattningsbara resultat, dels en beräknad skatt
på årets bokslutsdispositioner (se sid 14).

Resultatanalys

Rörelseresultatet före avskrivningar försämra-
des med 177 MSEK till 1 886 MSEK. Det senare
motsvarar 11,9 procent (13,7) av fakturering-
en. Resultatnedgången beror dels på en lägre
volym, dels på en kraftigt ökad priskonkur-
rens inom divisionerna för borrarstål och borrar-
aggregat. Volymnedgången förstärktes kraf-
tigt under senare delen av året som en följd av
den osäkerhet som uppstod genom krisen i
Mellanöstern. Lägre efterfrågan och genom-
förda rationaliseringar har medfört överkapa-
citet i vissa verkstäder. Beslut om omstruktu-
ringar har fattats som en följd därav. För
Gruppen i dess helhet uppgår omstrukture-
ningskostnaderna för under 1990 beslutade
åtgärder till 194 MSEK, varav merparten belas-
tat fjärde kvartalet.

Årets avskrivningar enligt plan uppgick till
425 MSEK (337). Av ökningen 88 MSEK svarar
nyförvärvade bolag för 37 MSEK.

Vid goodwillavskrivning på strategiska före-
tagsförvärv tillämpar Gruppen progressiv av-
skrivning på 20 år.

Rörelseresultatet efter avskrivningar upp-
gick till 1 461 MSEK (1 726) vilket motsvarar
9,2 procent (11,5) av faktureringen.

Den väsentligt högre nettouplåningen un-
der första halvåret i samband med förvärven
av Wagner Mining Equipment och Desoutter
Brothers (Holdings) PLC samt en högre rän-
tenivå än föregående år försämrade ränte-
nettot till -198 MSEK (-160). Genom ny-
emissionen i maj på 1 203 MSEK kunde dock
Gruppens upplåning åter minskas. Rätetäck-
ningsgraden uppgick till 3,3 (3,9).

Årets valutakursdifferenser uppgick till
1 MSEK (-49).

Trots den lägre försäljningen under andra
halvåret och en alltmer ogynnsam valutakurs-
utveckling kunde affärsområde *Kompressor-
teknik* förbättra sitt resultat något. Detta beror
främst på effekterna av pågående rationalise-
ringar i såväl produktions- som säljled.

Resultatet för affärsområde *Anläggnings-
och gruvteknik* minskade kraftigt på grund av
såväl lägre volymer som stark priskonkurrens.
För samtliga under 1990 beslutade produ-
ktionsnedskärningar har årets resultat belastats
med 107 MSEK.

Affärsområde *Industriteknik*s resultatför-
bättring beror dels på att Desoutter tillkom-
mit dels på att vidtagna rationaliseringsåtgär-
der inom Chicago Pneumatic börjat få effekt.
Vidare är lönsamheten inom Atlas Copco
Tools och Ets G. Renault fortsatt god.

FAKTURERING PER KVARTAL

	1990	1989
Kvartal 1	3 930	3 489
Kvartal 2	4 196	3 877
Kvartal 3	3 766	3 342
Kvartal 4	4 023	4 327
Totalt	15 915	15 035

RESULTAT PER KVARTAL

	1990	1989
Kvartal 1	393	333
Kvartal 2	427	379
Kvartal 3	281	295
Kvartal 4	169	514
Totalt	1 270	1 521

FAKTURERING PER AFFÄRSOMRÅDE

	1990	1989
Kompressor- teknik	7 530	6 916
Anläggnings- och gruvteknik	4 855	5 029
Industriteknik	3 530	3 090
Totalt	15 915	15 035

RÖRELSERESULTAT EFTER AVSKRIVNINGAR PER AFFÄRSOMRÅDE

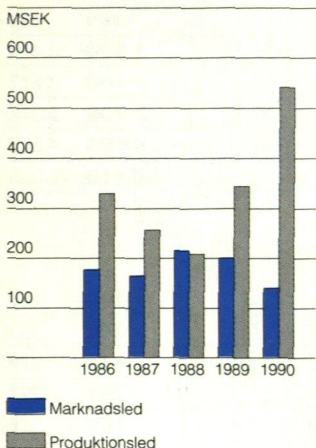
	1990	1989
Kompressor- teknik	1 195	1 164
Anläggnings- och gruvteknik	5	441
Industriteknik	446	388
Koncern- gemensamma kostnader	-185	-267
Totalt	1 461	1 726

AVKASTNING PÅ SYSSELSATT KAPITAL, % PER AFFÄRSOMRÅDE

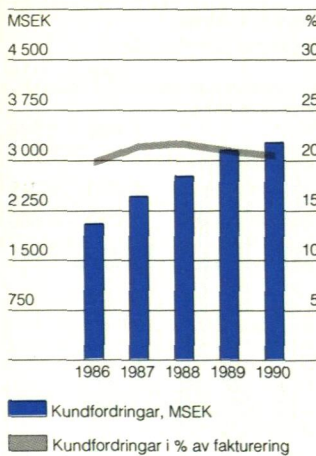
	1990	1989
Kompressor- teknik	35	38
Anläggnings- och gruvteknik	3	16
Industriteknik	19	23
Totalt Gruppen	18	23

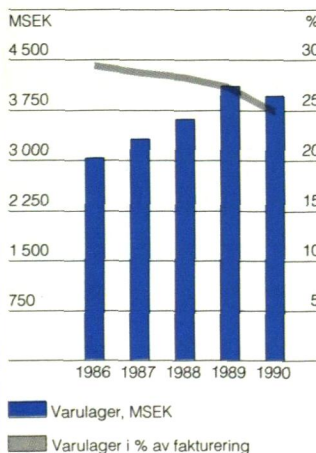
INVESTERINGAR I MASKINER OCH FASTIGHETER

KUNDFORDRINGAR

VARULAGER

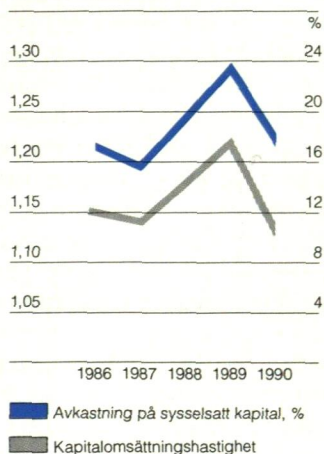
Investeringar

	1990	1989
Investeringar i maskiner och fastigheter	682	545
Sverige	177	199
Utlandet	505	346
Totalt i % av faktureringen	4,3	3,6

Investeringarna fördelade sig med 177 MSEK (199) i Sverige och 505 MSEK (346) i utlandet.

Investeringarna avsåg främst produktivtetsförbättrande åtgärder i såväl produktions- som marknadsled. Bland större enskilda projekt märks bl a påbörjandet av den nya fabriken för tillverkning av transportabla kompressorer i Antwerpen och Monsun-Tisons nya fabrik i Borås samt den nya distributionscentralen för bergborrverktyg i Rotterdam.

KAPITALOMSÄTTNINGSHASTIGHET OCH AVKASTNING

Finansiell analys

	1990	1989
Räntenetto	-198	-160
Självfinansieringsgrad, %	181	225
Andel eget kapital, %	45,1	36,6

Internt genererade medel uppgick under året till 1 237 MSEK (1 226).

Genom en minskad kapitalbindning i lager och kundfordringar förbättrades kassaflödet väsentligt och uppgick till 1 274 MSEK (455). I relation till faktureringen innebar detta att kundfordringarna minskade till 20,5 procent (21,0) och varulagret till 24,9 procent (27,3).

Investeringar i anläggningstillgångar och nyförvärvade bolag uppgick till 1 437 MSEK (1 205). Efter försäljning av anläggningstillgångar, utdelning samt övriga poster var Gruppens finansieringsbehov 450 MSEK (672).

Den under året riktade nyemissionen på 4 miljoner B-aktier till den internationella marknaden tillförde bolaget 1 203 MSEK. Härigenom kunde räntebärande skulder reduceras till 3 928 MSEK (4 625).

Likvida medel ökade med 57 MSEK (13) och var vid årsskiftet 1 921 MSEK, motsvarande 12 procent av faktureringen.

Kapitalomsättningshastigheten var 1,13 (1,22).

FINANSIERINGSANALYS I SAMMANDRAG

	1990	1989	1988
Internt genererade medel	1 237	1 226	988
Förändring av rörelsekapital	37	-771	-185
- Från rörelsen	1 274	455	803
Investeringar och företagsförvärv	-1 437	-1 205	-1 205
Utdelning och övriga poster	-287	78	-83
Totalt	-450	-672	-485
Nyemission	1 203	-	-
Förändring av räntebärande skulder	-696	685	257
Förändring av kassa	57	13	-228

Personal

	1990	1989
Medelantal anställda	21 507	20 057
Huvudkontor	77	76
Säljbolag	8 000	8 205
Divisioner	13 430	11 776

Av medelantalet anställda utgjorde 86 procent män och 14 procent kvinnor. Av medelantalet anställda i Sverige var fördelningen 82 procent män och 18 procent kvinnor.

Vid slutet av 1990 var antalet anställda i Atlas Copco-gruppen 20 528 personer (20 638). Genom rationaliseringar minskade personalen med mer än 1 500 personer. Förvärven av bl a Desoutter och Rotoflow innebar en nettoökning med drygt 1 400 personer. Se sid 30.

För Atlas Copco-gruppen utgjorde utgifter för löner och andra ersättningar:

	1990	1989
Styrelser och verkställande ledningar [varav tantiem 12 (10)]	105	87
Övriga anställda	3 221	2 825
Totalt	3 326	2 912

MODERBOLAGET

I resultatet för moderbolaget, Atlas Copco AB, ingår Atlas Copco International AB och Sickla Industrifastigheter AB, vilka drivs som kommissionärsbolag. Som ett led i decentraliseringen av säljorganisationen har under året Atlas Copco Internationals verksamhet överförts till affärsområdena.

Sickla Industrifastigheter AB svarar för fastighetsförvaltningen i Sicklaområdet. I januari 1991 utnyttjade Atlas Copco sin option att från FastighetsRenting återköpa industrifastigheterna i Sicklaområdet för 465 MSEK.

Under året överfördes samtliga aktier i Atlas Copco Airpower n v, Belgien, Atlas Copco SAE, Spanien, Atlas Copco (HK) Ltd, Hongkong, Atlas Copco Taiwan Ltd och Chicago Pneumatic International Inc, USA, till Atlas Copcos holdingbolag i Nederländerna.

Aktiekapitalhöjning genomfördes i Atlas Copco UK Holdings Ltd i samband med förvärvet av Desoutter Brothers (Holdings) PLC samt i Atlas Copco North America Inc.

90 procent av moderbolagets totala inköp och 25 procent av försäljningen utgjorde transaktioner med andra företag inom Gruppen.

Resultat

Utdelningar från dotterbolag uppgick till 464 MSEK (316).

Resultatet efter finansiella poster uppgick till 372 MSEK (135).

Moderbolaget redovisar en nettovinst efter bokslutsdispositioner och skatter på 496 MSEK (344). Disponibla vinstmedel uppgår därmed till 1 190 MSEK (944).

Finansiering

Kassa, bank och kortfristiga placeringar uppgick vid årsskiftet till 1 028 MSEK (935).

I maj 1990 genomfördes den av bolagsstämman beslutade nyemissionen till den internationella marknaden av fyra miljoner B-aktier, som ökade bolagets aktiekapital med 100 MSEK och reservfonden med 1 103 MSEK.

Efter emissionen och konvertering under året av utelöpande förlagsbevis uppgår aktiekapitalet till 882 214 900 SEK, fördelat på 23 468 430 A-aktier (en röst) och 11 820 166 B-aktier (en tiondels röst), var och en på nominellt 25 SEK. Samtliga aktier är fria. Efter full konvertering av utelöpande konvertibelt förlagslån kommer antalet A-aktier att uppgå till 24 499 830 aktier.

Den 10 december 1990 introducerades Atlas Copcos A- och B-aktier på Londonbörsen. I början av mars 1991 introducerades även bolagets B-aktier på aktiebörserna i Frankfurt, Düsseldorf och Hamburg, där A-aktierna redan är noterade.

Personal

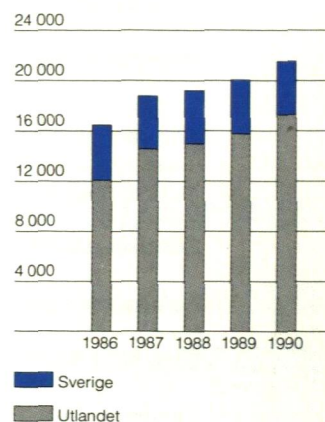
Medelantalet anställda på huvudkontoret var under året 77 (76), varav 44 procent kvinnor, i Atlas Copco International 73 (83), varav 32 procent kvinnor och i Sickla Industrifastigheter 28 (13), varav 11 procent kvinnor samt i Atlas Copco Management Consulting – (63). Sammanlagda utgifter för löner och ersättningar utgjorde:

	1990	1989
Styrelse och verkställande ledning [varav tantiem 6 (5)]	13	10
Övriga anställda	43	49
Totalt	56	59

Utdelning

Styrelsen föreslår en utdelning av 8:00 SEK (8:00) per aktie motsvarande 282 MSEK (250).

ANSTÄLLDA

ATLAS COPCO-GRUPPEN

RESULTATRÄKNING

Belopp i MSEK

		1990	1989
Rörelseintäkter	Fakturering	15 915	15 035
Rörelsekostnader	Sålda varors kostnad samt kostnader för teknisk utveckling, försäljning, administration mm (NOT 1)	-14 029	-12 972
Rörelseresultat före avskrivningar		1 886	2 063
Avskrivningar	Enligt plan (NOT 2)	-425	-337
Rörelseresultat efter avskrivningar		1 461	1 726
Finansiella intäkter och kostnader (NOT 3)		-191	-205
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader		1 270	1 521
Skatter (NOT 5)		-560	-665
Minoritetsandelar i årets resultat (NOT 6)		-12	-3
ÅRETS VINST		698	853
Vinst per aktie, SEK (NOT 27)		20:45	26:75

BALANSRÄKNING

Belopp i MSEK

TILLGÅNGAR		1990.12.31	1989.12.31	
Omsättningstillgångar	Kassa, bank och kortfristiga placeringar (NOT 7)	1 921		1 864
	Fordringar (NOT 8)	3 896		3 929
	Varulager (NOT 9)	3 964	9 781	4 105
Anläggningstillgångar	Aktier och andelar (NOT 10)	73		82
	Goodwill (NOT 11)	1 095		553
	Övriga anläggningstillgångar (NOT 12)	3 022	4 190	2 725
SUMMA TILLGÅNGAR		13 971		13 258
SKULDER OCH EGET KAPITAL				
Kortfristiga skulder	<i>Icke räntebärande skulder</i>			
	Växelskulder	59		64
	Leverantörsskulder	925		1 037
	Skatteskulder	271		321
	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	983		840
	Övriga kortfristiga skulder	995		1 090
	<i>Räntebärande skulder</i>			
	Bank- och reversskulder (NOT 17)	1 342		2 015
	Kortfristig del av långfristiga skulder	379		246
	Övriga kortfristiga skulder	24	4 978	27
Långfristiga skulder	<i>Icke räntebärande skulder</i>			
	Övriga långfristiga skulder	45		44
	Latenta skatteskulder (NOT 19)	462		382
	<i>Räntebärande skulder</i>			
	Obligationslån (NOT 18)	426		800
	Intecknings- och reverslån (NOT 18)	544		457
Avsatt till pensioner (NOT 20)	1 058	2 535	924	2 607
SUMMA SKULDER		7 513		8 247
Konvertibelt förlagslån (NOT 21)		155		156
Minoritetsintressen (NOT 6)		103		111
Eget kapital	Aktiekapital (NOT 23)	882		782
	Bundna reserver (NOT 24)	2 733		1 608
	Disponibla vinstmedel (NOT 25)	1 887		1 501
	Årets vinst	698	6 200	853
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		13 971		13 258
Ställda panter (NOT 28)		347		561
Ansvarsförbindelser (NOT 28)		477		577

FINANSIERINGSANALYSER

Belopp i MSEK

	GRUPPEN		ATLAS COPCO AB	
	1990	1989	1990	1989
INTERNT GENERERADE MEDEL				
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	1 270	1 521	372	135
Avskrivningar	425	337	10	11
Realisationsvinst på sålda anläggningstillgångar	-1	-37	1	-
Koncernbidrag			118	207
Betalda skatter	-475	-587	-	-1
Uttag från spärrade konton	18	-8	3	1
INTERNT GENERERADE MEDEL FRÅN RÖRELSEN	1 237	1 226	504	353
RÖRELSEKAPITAL				
Förändring av kortfristiga fordringar	15	-651	-121	-492
Förändring av varulager	141	-493	15	2
Förändring av kortfristiga rörelseskulder	-119	373	-12	3
FÖRÄNDRING AV RÖRELSEKAPITAL	37	-771	-118	-487
OPERATIVT NETTO FRÅN RÖRELSEN	1 274	455	386	-134
INVESTERINGAR				
Investeringar i fastigheter, maskiner och inventarier*	-831	-734	-1	-6
Investeringar i aktier och andelar	5	-10	-187	-174
Förvärvade bolag och goodwill	-611	-461	-	-
Investeringar i långfristiga fordringar	-25	80	-123	49
Försäljning av anläggningstillgångar	108	142	2	-
INVESTERINGAR I ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR, NETTO	-1 354	-983	-309	-131
ÖVRIGA POSTER				
Till dotterbolag överförda fonder			-2	-6
Utdelning från moderbolaget	-250	-199	-250	-199
Utdelning till minoritetsintressen i dotterbolag	-4	-6		
Minoritetsandelar i eget kapital	-5	6		
Förändring av övriga skulder	1	-20	-	-
Omräkningsdifferenser**	-112	75		
FÖRÄNDRING AV ÖVRIGA POSTER	-370	-144	-252	-205
NETTO FRÅN ÅRETS VERKSAMHET	-450	-672	-175	-470
NYEMISSION	1 203	-	1 203	-
FÖRÄNDRING AV RÄNTEBÄRANDE SKULDER	-696	685	-935	468
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	57	13	93	-2

* Investeringar i befintliga fastigheter och maskiner i nyförvärvade företag ingår med 149 (189).

** Av omräkningsdifferenser är -214 (107) hänförliga till eget kapital, latent skatteskuld och minoritetsintressen samt 102 (-32) till anläggningstillgångar.

RESULTAT- OCH BALANSRÄKNING

Belopp i MSEK

RESULTATRÄKNING

	1990	1989
Rörelseintäkter	489	573
Rörelsekostnader	-541	-624
Rörelseresultat före avskrivningar	-52	-51
Avskrivningar enligt plan (NOT 2)	-10	-11
Rörelseresultat efter avskrivningar	-62	-62
Finansiella intäkter och kostnader (NOT 3)	434	197
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	372	135
Bokslutsdispositioner (NOT 4)	124	210
Resultat före skatter	496	345
Skatter (NOT 5)	-	-1
ÅRETS VINST	496	344

BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR		1990.12.31		1989.12.31
Omsättningstillgångar	Kassa, bank och kortfristiga placeringar (NOT 7)	1 028	935	
	Fordringar (NOT 8)	1 553	1 410	2 345
Anläggningstillgångar	Aktier och andelar (SID 24)	2 402	2 215	
	Övriga anläggningstillgångar (NOT 12)	1 371	1 260	3 475
SUMMA TILLGÅNGAR		6 354	5 820	

SKULDER OCH EGET KAPITAL

Kortfristiga skulder	Icke räntebärande (NOT 16)	135	147	
	Räntebärande (NOT 16)	1 574	2 114	2 261
Långfristiga skulder	Räntebärande (NOT 18, 20)		878	1 233
SUMMA SKULDER			2 587	3 494
Konvertibelt förlagslån (NOT 21)			155	156
Obeskattade reserver (NOT 22)			33	41
Eget kapital	Aktiekapital (35 288 596 aktier, å nom 25 SEK) (NOT 23)	882	782	
	Reservfond (NOT 24)	1 507	403	
	Disponibla vinstmedel (NOT 25)	694	600	
	Årets vinst	496	344	2 129
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		6 354	5 820	
Ställda pantar (NOT 28)		1		1
Ansvarförbindelser (NOT 28)		387		488

BOKSLUTS- KOMMENTARER

MSEK om ej annat anges

Redovisningsprinciper

Ändrade redovisningsprinciper

Som ett led i anpassningen av Atlas Copco-gruppens redovisning till internationella förhållanden presenteras från 1990 Gruppens balansräkning och resultaträkning utan obeskattade reserver och bokslutsdispositioner. Till följd av bestämmelserna i svensk lagstiftning har denna förändring genomförts enbart i koncernredovisningen. Obeskattade reserver redovisade i de enskilda koncernbolagen har uppdelats på så sätt att latent skatt redovisas som långfristig skuld medan resterande del ingår i bundna reserver i koncernbalansräkningen.

Den latent skatten har därvid beräknats individuellt för varje bolag efter gällande lokal inkomstskattesats vid den tidpunkt återföring till beskattning beräknas ske, dvs i regel den för nästa räkenskapsår gällande. Den på detta sätt beräkna-

de skatt som är hänförlig till årets bokslutsdispositioner i de enskilda bolagen ingår i koncernens skattekostnad såsom latent skatt medan resterande del ingår i koncernens nettovinst. Ändras skattesatsen redovisas förändringen av skattekulden över årets skattekostnad.

Jämförelsevärden för tidigare år har omräknats enligt den nya principen. Så har också skett med de nyckeltal som påverkas därav. Vinst per aktie för tidigare år är dock oförändrad, då nu genomförd principändring redan tidigare använts vid denna beräkning. För uppgifter före 1988 har en schablonskatt på 50 procent använts. Se vidare NOT 26.

Värdering av fordringar och skulder i utländsk valuta har anpassats till Bokföringsnämndens (BFN) anvisning R 7, se nedan.

Internationella riktlinjer

Atlas Copco följer i allt väsentligt de riktlinjer som upprättats av OECD för internationellt verksamma företag.

Vid utarbetandet av denna verksamhetsberättelse har dessa riktlinjer beaktats, med undantag för vissa uppgifter som av konkurrensskäl f n ej kan lämnas.

Årsredovisningen lämnar sålunda upplysning om följande:

	Placering i årsredovisningen
Företagets struktur	
– namn och säte för moderbolaget	Sid 2–3 och sid 63
– aktier och andelar i dotterbolag procentuellt ägande samt aktieägande mellan bolagen	Aktier och andelar sid 24
Geografiska områden där verksamheten utövas och de huvudsakliga verksamheter som bedrivits där	Styrelsen redogörelse, sid 6 Affärsområdenas avsnitt sid 34–51
Fakturering fördelad på geografiskt område och för viktiga produktgrupper	Styrelsens redogörelse, sid 6–7
Kapitalinvesteringar fördelade på geografiska områden och på marknads/produktionsled	Styrelsens redogörelse, tabell och diagram sid 8
Finansieringsanalys för Atlas Copco-gruppen	Sid 12
Medelantalet anställda i varje geografiskt område	Sid 30
Forsknings- och utvecklingskostnader för företaget i sin helhet	Kommentarerna Not 1, sid 17
Principer som tillämpas vid interprissättning	Kommentarerna sid 15
Redovisningsprinciper i fråga om koncernredovisning	Kommentarerna sid 14

Bolaget ställer sig också positivt till de riktlinjer rörande multinationella företag och arbetsmarknad, som utarbetats av ILO, Förenta Nationernas organ för arbetsmarknadsfrågor.

I enlighet med internationell standard har i årsredovisningen följande beteckningar använts:

Valuta: SEK svenska kronor. Övriga valutor se sid 23. Prefix: k tusen, M miljoner.

Konsolidering

Atlas Copco-gruppens resultat- och balansräkningar omfattar alla bolag, i vilka moderbolaget direkt eller indirekt har mer än hälften av aktiernas röstvärde, samt bolag, i vilka Gruppen på annat sätt har ett bestämmande inflytande och en betydande andel av resultatet av deras verksamhet.

Balansräkningarna har upprättats enligt förvärvsmetoden, som innebär att skillnaden mellan anskaffningskostnad och eget kapital i förvärvade bolag fördelas i första hand på anläggningstillgångar och avskrivs enligt plan för respektive tillgångsslag. Överskjutande del, goodwill, avskrivs normalt på 10 år medan goodwill uppkommen vid strategiska förvärv avskrivs på 20 år, se nedan.

Under året förvärvade bolag har inkluderats i Gruppens resultaträkning med värden avseende tiden efter förvärvet.

Under året sålda bolag resultatavräknas utifrån Gruppens redovisade nettotillgångar i dessa bolag vid tidpunkten för avyttringen.

Goodwill

Förvärv av väletablerade företag verksamma i en internationell miljö medför som regel att förvärvspriset väsentligt överstiger synlig substans. Marknadspriset bestäms framför allt av framtidsförväntningar som grundas på företagets position på marknaden och på den kunskap som finns inom företaget.

Ett företagsförvärv, där anskaffningskostnaden överstiger bolagets justerade egna kapital, medför att immateriella tillgångar balanseras och avskrivs över en viss tidsperiod.

Den metod Atlas Copco valt bygger på den teori som förespråkar att det från företagsekonomisk synpunkt egentligen ej behövs någon av-

skrivning, men av försiktighetsskäl görs ändå en viss avskrivning.

Den goodwill som uppstår vid strategiska förvärv avskrivs på 20 år med en real avskrivnings-sats, vilket innebär att avskrivningen kommer att öka exponentiellt över åren i ungefär samma takt som inflationen. Motivet till detta är att avskrivningar inte leder till utbetalningar varför kvarhållna medel förräntas i bolaget och ger bidrag till framtida avskrivningar. Förståelseffekten motsvarar ungefär 1/33 av nominell goodwill.

Ärligen sker en prövning av det bokförda värdet för att bedöma om nedskrivning utöver den valda avskrivningsplanen är nödvändig.

Intressebolag

De bolag i vilka Atlas Copco-gruppen har en röst-andel uppgående till mellan 20 och 50 procent redovisas som intressebolag. Atlas Copcos andel av intressebolagens resultat och kapital ingår ej i Gruppens konsoliderade resultat- och balansräkning, utan framgår separat i NOT 10.

Omräkning av utländska dotterbolags bokslut

Atlas Copco tillämpar den s k dagskursmetoden för omräkning av utländska dotterbolags balans- och resultaträkningar i enlighet med Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR) förslag till rekommendation. Innebörden av denna metod är att dotterbolagen huvudsakligen redovisas som fristående enheter vars verksamhet bedrivs i en främmande valuta och vari moderbolaget har en nettoinvestering. Undantagna från detta behandlingssätt är dotterbolag, som är belägna i s k hög-inflationsländer. Dessa dotterbolag har omräknats enligt den monetära-ickemonetära metoden. I enlighet med FARs förslag till rekommendation har sådan behandling bedömts ge en riktigare bild av dessa bolags resultat och ställning.

I överensstämmelse med dagskursmetoden har samtliga tillgångar och skulder i dotterbolagen omräknats till balansdagskurs och samtliga poster i resultaträkningen har omräknats till genomsnittskurs. Den omräkningsdifferens som uppkommer är en effekt av att nettoinvesteringen omräknas till en annan kurs vid årets slut än vid dess början. Denna omräkningsdifferens påverkar ej resultatet utan förs direkt till det egna kapitalet.

För de dotterbolag som behandlas i enlighet med monetära-ickemonetära metoden gäller, att alla ickemonetära poster – fastigheter (mark och byggnader), maskiner och inventarier, varulager samt eget kapital och obesattade reserver – omräknas till den kurs som rådde vid anskaffningstillfället. Övriga poster – monetära poster – omräknas till balansdagens kurs. Resultaträkningen omräknas till årets genomsnittskurs, med undantag för kostnad för sålda varor, avskrivningar och bokslutsdispositioner som omräknas till investeringskurser. De kursdifferenser som här uppkommer vid omräkningen och som således avser bolag i länder med hög inflation redovisas över resultaträkningen.

Den av FAR publicerade rekommendationen avseende omräkningen av utländska dotterbolag överensstämmer i allt väsentligt med rekommendationen från International Accounting Standard

Committee (IAS 21), och med motsvarande amerikanska rekommendation (SFAS 52).

Metodval

FARs förslag till rekommendation ställer på en speciell punkt krav på att användaren själv väljer tillvägagångssätt för omräkningen utifrån sin specifika situation. Det gäller klassificeringen av de utländska dotterbolagen såsom antingen självständiga eller integrerade bolag. Hur bolagen definieras är sedan direkt vägledande för valet av omräkningsmetod. Självständiga bolag omräknas enligt dagskursmetoden och integrerade bolag enligt den monetära-ickemonetära metoden.

Med hänsyn till de kriterier som FAR definierat för klassificering av dotterbolag framkommer att Atlas Copcos dotterbolag till helt övervägande del är att betrakta som s k självständiga bolag.

Detta innebär att samtliga dotterbolag inom Atlas Copco-gruppen omräknas enligt dagskursmetoden förutom bolagen i de s k höginflationsländerna huvudsakligen i Latinamerika. Dessa bolags funktionella valuta har bedömts vara USD varför de omräknas i två steg.

I det första steget har omräkning skett till USD enligt monetära-ickemonetära metoden varvid uppkomna omräkningsdifferenser belastat koncernresultatet. I det andra steget omräknas bolagets balansposter till svenska kronor enligt balansdagens kurser och resultaträkningens poster till årets genomsnittskurs. De omräkningsdifferenser som då uppstår förs direkt till det egna kapitalet.

För Gruppens bolag i Brasilien upprättas ett inflationsjusterat bokslut i lokal valuta. Detta omräknas först till USD enligt balansdagens kurs och därefter till svenska kronor varvid uppkomna omräkningsdifferenser förs direkt till det egna kapitalet.

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas enligt balansdagens kurs.

Orealiserade kursvinster på långfristiga fordringar och skulder avsätts till en valutakursreserv i den mån kvittning ej kunnat ske mot realiserade kursförluster i samma (anknuten) valuta. Avsättningen till valutakursreserv redovisas som bokslutsdisposition i de enskilda bolagen.

Vid valutabyte genom swapavtal har lån i utländsk valuta värderats till dagskurs för den tillswappade valutan. Vid de tillfällen då låneskulden för det bortswappade lånet, omräknat till dagskurs i ursprungsvalutan, är högre än den bokförda låneskulden, har mellanskillnaden upptagits under ansvarsförbindelser.

Varulager

Lagren värderas till det lägsta av anskaffningskostnad, enligt principen "först in - först ut", och nettoförsäljningsvärde. Koncernens varulager redovisas efter avdrag för inkurans och för internvinster uppkomna vid leveranser från divisionerna till Gruppens säljbolag.

Prissättningen mellan bolagen baseras i princip på jämförbara marknadspriser.

Avskrivningar

Atlas Copco-gruppen använder tre avskrivningsbegrepp: avskrivningar enligt plan, bokföringsmässiga avskrivningar och kalkylmässiga avskrivningar.

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungligt anskaffningsvärde och avskrivning sker linjärt över tillgångarnas ekonomiska livslängd. I de fall goodwill förekommer avskrivs den enligt en i varje specifikt fall upprättad plan.

Bokföringsmässiga avskrivningar sker i enlighet med vad skattelagstiftningen i varje land maximalt tillåter. Skillnaden mellan bokföringsmässiga avskrivningar och avskrivningar enligt plan redovisas under bokslutsdispositioner i resultaträkningen. Det sammanlagda värdet redovisas i balansräkningen för moderbolaget bland obeskattade reserver under rubriken ackumulerade avskrivningar utöver plan. För koncernen eliminerar obeskattade reserver och bokslutsdispositioner från 1990, se ovan.

Kalkylmässiga avskrivningar ligger till grund för pris- och lönsamhetskalkyler och är baserade på anläggningstillgångarnas återanskaffningsvärdet. Avskrivning sker linjärt över tillgångarnas ekonomiska livslängd.

Följande ekonomiska livslängder används vid avskrivningar enligt plan och vid kalkylmässiga avskrivningar:

Maskiner och inventarier	5–15 år
Fordon	5 år
Byggnader	25–50 år

Räntearbitrage

I syfte att förbättra bolagets räntenetto har Atlas Copco AB under året gjort ett antal räntearbitrageaffärer. Detta innebär att ett kortfristigt lån, vanligen i utländsk valuta, upptas och kurssäkras gentemot SEK för att därefter placeras mot en högre räntesats i bankcertifikat, statskuldväxlar eller andra liknande svenska fordringar.

Enligt FARs redovisningskommitté kan i balansräkningen uppkommande skulder kvittas mot motsvarande placeringar om de ingår i en paketlösning samt att de uppgår till samma belopp och har samma förfallodag. Vidare skall kurssäkring ha skett för eventuella utlandslån. De av bolaget genomförda räntearbitrageaffärer som uppfyller ovanstående kriterier redovisas på detta sätt (NOT 3 och 7).

Kostnader för forskning och utveckling

Kostnader för forskning och utveckling kostnadsförs allt eftersom de uppstår.

Extraordinära intäkter och kostnader

I enlighet med FARs rekommendation tillämpar Atlas Copco en strikt tolkning av vad som redovisas som extraordinära intäkter och kostnader.

Definitioner**Vinstmarginal**

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i procent av fakturering.

Avkastning på sysselsatt kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med tillägg för räntekostnader och valutakursdifferenser i procent av genomsnittligt totalt kapital, med avdrag för icke räntebärande skulder.

I sysselsatt kapital för affärsområdena ingår, till skillnad från beräkningen för Gruppen, latent skatteskulder.

Avkastning på eget kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med avdrag för full skatt och minoritetsandelar, i procent av genomsnittligt eget kapital.

Andel eget kapital

Eget kapital och minoritetsintressen i procent av totalt kapital.

Självfinansieringsgrad

Internt genererade medel i procent av investeringar i maskiner och byggnader.

Kapitalomsättningshastighet

Fakturering dividerad med genomsnittlig balansomslutning.

Räntetäckningsgrad

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med tillägg för räntekostnader och valutakursdifferenser, dividerat med räntekostnader och valutakursdifferenser.

Vinst per aktie

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med avdrag för full skatt och minoritetsandelar samt tillägg för räntekostnad efter skatt på konverteringslån, dividerat med antal aktier efter full konvertering.

Vinst per aktie efter extraordinära poster

Resultat efter extraordinära intäkter och kostnader, med avdrag för full skatt och minoritetsandelar i årets resultat samt tillägg för räntekostnad efter skatt på konverteringslån, dividerat med antal aktier efter full konvertering.

Noter

1. Rörelsekostnader

Gruppens intäkter samt rörelseresultat fördelade per rörelsegren återfinns i förvaltningsberättelsen samt i de separata avsnitten för respektive affärsområde.

	Gruppen	
	1990	1989
Sålda varors kostnad	9 942	9 268
Marknadsförings- och administrationskostnader	3 632	3 302
Kostnader för teknisk utveckling	455	402
Rörelsekostnader	14 029	12 972

Realisationsvinster/förluster som uppstår vid löpande utrangering och/eller försäljning av anläggningstillgångar ingår i redovisade rörelsekostnader.

2. Avskrivningar

Avskrivningar enligt plan uppgick till följande:

	Gruppen		Moderbolaget	
	1990	1989	1990	1989
Goodwill (NOT 11)	61	15	—	—
Maskiner och inventarier	308	271	8	9
Byggnader	56	51	2	2
	425	337	10	11

Kalkylmässiga avskrivningar uppgick för Gruppen till 601 MSEK (507) och översteg således avskrivningar enligt plan med 176 MSEK (170). Se vidare Nukostnadsredovisning sid 27.

3. Finansiella intäkter och kostnader

	Gruppen		Moderbolaget	
	1990	1989	1990	1989
Utdelningar				
– från dotterbolag			464	316
– från övriga	6	4	2	1
Räntor				
– dotterbolag netto			40	–19
– intäktsräntor	355	321	183	120
– kostnadsräntor	–553	–481	–272	–204
Valutakurs-differenser	1	–49	17	–17
	–191	–205	434	197

I enlighet med rekommendation från Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR) och Pensionsregistreringsinstitutet (FPG/PRI) har räntedelen i pensionsavsättningen inte belastat rörelseresultatet utan i stället redovisats som räntekostnad. Beloppet har beräknats på basis av genomsnittet av ingående och utgående pensionsavsättningar och en ränta om 12,5 procent (9,5) för indexreglerade pensioner och 3,5 procent (3,5) för pensionsförpliktelser, uttryckta i fasta belopp. Räntedelen uppgår för 1990 till 83 MSEK (57). För moderbolaget uppgår motsvarande belopp till 37 MSEK (26).

Räntearbitrageaffärer har under året genomförts endast i moderbolaget. Såväl räntekostnad som ränteintäkt har netto redovisats i resultaträkningen. De belopp som kvittats uppgick för 1990 till 12 MSEK (18).

4. Bokslutsdispositioner

Skattelagstiftningen i Sverige och i vissa andra länder ger företag möjlighet till konsolidering genom skattemässigt avdragsgilla avsättningar till obeskattade reserver. Företagen kan genom att utnyttja dessa regler disponera och kvarhålla vinster i bolaget utan att de beskattas. Den obeskattade reserv som skapas genom detta förfarande är ej utdelningsbar.

De obeskattade reserverna blir föremål för beskattning först då de upplöses. Om företaget skulle redovisa förlust kan vissa obeskattade reserver tas i anspråk för att täcka förlusten utan att någon skattebelastning blir aktuell.

	Moderbolaget	
	1990	1989
Varulagerreserv (NOT 22)	6	2
Skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan (NOT 22)	–1	–1
lansspråktagande av förnyelsefond (NOT 22)	1	2
Koncernbidrag, netto	118	207
	124	210

Vinstöverföring i form av koncernbidrag kan under vissa förutsättningar göras mellan svenska bolag inom samma koncern. Bidraget är avdragsgill kostnad för givaren och skattepliktig intäkt för mottagaren. Moderbolaget har erhållit koncernbidrag från bl a Atlas Copco Tools AB, Atlas Copco Compressor AB och Atlas Copco Industrial Technique AB.

5. Skatter

	Gruppen	
	1990	1989
Betalda skatter		
svensk inkomstskatt	1	4
vinstdelningskatt	0	0
utländsk skatt	474	583
Latenta skatter	85	78
	560	665

Årets skattekostnad på 560 MSEK (665) utgjorde 44,1 procent (43,7) av resultat efter finansiella poster. Motsvarande relation för betalda skatter utgjorde 37,4 procent (38,6).

Vid eliminering av obeskattade reserver har den latent skatten beräknats individuellt för varje bolag efter gällande lokal inkomstskattesats vid den tidpunkt återföring till beskattning beräknas ske. För Sverige beräknas denna till 30 procent.

Den statliga skattesatsen i Sverige uppgick under 1990 till 40 procent, beräknat på nominellt bokfört resultat med tillägg för ej avdragsgilla poster respektive avdrag för skattefria intäkter

och övriga avdrag. Bland de senare skall, vad gäller moderbolaget, främst nämnas avdrag för egen utdelning (Annellavdrag) och skattefria utdelningar från innehav av aktier i dotterbolag.

Vidare utgick under 1990 vinstdelningsskatt om 20 procent beräknat på ett inflationsjusterat resultat. Vinstdelningsskatten är avdragsgill följande år vid beräkning av företagets inkomstskatt.

Vid utgången av 1990 hade utländska bolag ackumulerade skattemässiga förluster som kan utnyttjas för att minska framtida skattepliktiga vinster, till ett sammanlagt belopp av 80 MSEK (164). Då förlustavdragen ej reducerat den latenta skatteskulden innebär utnyttjandet av dessa avdrag minskad skattebelastning för Gruppen.

Årets totala avsättningar till varulagerreserver och internvinstreserver i koncernens svenska bolag uppgår till 302 MSEK. Outnyttjad avsättning till sådana reserver uppgår till 65 MSEK. Enligt ändrad skattelagstiftning kommer befintliga varulagerreserver och internvinstreserver avsätta i de enskilda bolagen att tvångsvis behöva upplösas. Mot denna upplösning skall ställas möjlighet att göra avsättning till en ny skatteutjämningsreserv (K-SURV), vilken beräknas på visst sätt utifrån bolagens egna kapital. Med den nya avsättningsmöjligheten beräknas Gruppen ej få någon nettouplösning av obeskattade reserver.

Moderbolaget hade vid årsskiftet Annellavdrag för framtida utnyttjande. Dessa förfaller löpande och minskar enligt svensk skattelagstiftning det beskattningsbara resultatet. Vid en utdelning av SEK 8:- per aktie på nuvarande aktiekapital kan avdraget fram till år 2000 beräknas till ca 650 MSEK.

6. Minoritetsintressen i dotterbolags kapital och resultat

I resultaträkningen redovisas minoritetsandelar i Gruppens resultat efter skatt till 12 MSEK (3). Dessa minoritetsintressen förekommer främst i Atlas Copco India samt i dotterbolag till Chicago Pneumatic.

Minoritetens andel av resultatet efter finansiella intäkter och kostnader uppgår till 19 (16).

	Gruppen
Minoritet 1989-12-31	111
Förvärvat minoritet	-5
Utdelningar	-4
Omräkningsdifferenser	-11
Årets resultat	12
Minoritet 1990-12-31	103

7. Kassa, bank och kortfristiga placeringar

	Gruppen		Moderbolaget	
	1990	1989	1990	1989
Kassa, bank	944	1 075	56	152
Statsskuldväxlar	277	39	277	39
Rikssobligationer	40	-	40	-
Övriga kortfristiga placeringar	660	750	655	744
	1 921	1 864	1 028	935

Värdering av finansiella placeringar har skett till marknadsmässiga kurser per bokslutsdagen.

Moderbolagets garanterade kreditlöften till förutbestämd räntemarginal uppgick till 1713 MSEK. Dotterbolagens beviljade och utnyttjade bankkrediter uppgick till 2161 MSEK.

Oavslutade räntearbitrageaffärer i moderbolaget har netto redovisats och uppgår till 95 MSEK (58). Lånesumman uppgår till samma belopp och har kvittats mot övriga kortfristiga placeringar.

8. Fordringar

	Gruppen		Moderbolaget	
	1990	1989	1990	1989
Växelfordringar	295	246	-	3
Fordringar hos dotterbolag			1 447	1 198
Kundfordringar	2 965	2 904	35	77
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	231	171	44	26
Övriga fordringar	405	590	27	88
Spärrkonton hos Riksbanken	-	18	-	3
Övriga poster	-	-	-	15
	3 896	3 929	1 553	1 410

Medel på spärrkonton hos Sveriges Riksbank hänförde sig till kvarstående ej utnyttjade medel avseende förnyelsefond.

9. Varulager

	Gruppen	
	1990	1989
Råmaterial	247	220
Produkter i arbete	598	690
Halvfabrikat	927	1 002
Färdigvaror	2 192	2 193
	3 964	4 105

10. Aktier och andelar

	Antal	Innehav %	Nominellt värde		Bokfört värde MSEK
			lokal valuta ¹⁾	MSEK	
<i>Aktier och andelar redovisade hos Atlas Copco AB (enl spec sid 24):</i>					
					29
<i>Aktier och andelar redovisade hos dotterbolag:</i>					
<i>Intressebolag</i>					
Toku-Hanbai KK	200 000	50	500	24	
Atlas Copco TBM Developing AB	4 000	50	100	1	
Kiruna Electric AB	126	25	100	0	
Atlas Copco-Eickhoff Roadheading Technic GmbH	1	50	²⁾	8	
Fabrika Kompresora Smederevo	1	40	²⁾	0	
Delair Droog-technik & Luchtbehandeling B.V.	52	26	1 000	1	
NEAC Compressor Service GmbH & Co KG	1	50	²⁾	1	
NEAC Compressor Service Verwaltungs GmbH	1	50	²⁾	0	
Scantrade Kereskedelmi Kft, Budapest	1	50	²⁾	0	
<i>Övriga bolag</i>					
Tedak AB	3 150	9	100	1	
Rasa Corporation, Tokyo	400 000	5	50	0	
Diverse aktier och andelar				8	
Totalt gruppen					73

¹⁾ Värde per aktie

²⁾ Utan parivärde

Moderbolagets innehav av börsnoterade aktier (Bilspedition och SILA) hade vid årets utgång ett bokfört värde av 15 MSEK (15) och ett marknadsvärde av 32 MSEK (93).

Intressebolag

Atlas Copco-gruppens andel av intressebolagens resultat efter finansiella poster uppgick till 25 MSEK (13). Utdelning från dessa bolag uppgick till 4 MSEK (2). Gruppens andel av intressebolagens eget kapital och obeskatade reserver, med avdrag för latent skatt uppgick vid räkenskapsårets utgång till 57 MSEK (48).

11. Goodwill – koncernmässigt övervärde

Koncernmässigt övervärde uppgår till 1 131 MSEK (594). Detta övervärde har i balansräkningen fördelats på goodwill 1 095 MSEK (553), byggnader och mark 22 MSEK (23) samt maskiner och inventarier 14 MSEK (18). Avskrivningar på koncernmässigt övervärde uppgår totalt till 68 MSEK (22) och avser följande:

	Gruppen	
	1990	1989
Goodwill	61	15
Maskiner och inventarier	6	6
Byggnader	1	1
	68	22

I årets avskrivningar ingår avskrivningar av engångsnatur med 20 MSEK.

Förändring av goodwill-värdet enligt balansräkningen:

	1990	1989
Förvärvat goodwill 01-01	631	182
Ackumulerade avskrivningar	-78	-71
Förvärvat goodwill	617	477
Avyttrad goodwill	-1	-4
Årets avskrivningar	-61	-15
Omräkningsdifferenser	-13	-16
Planenligt restvärde 12-31	1 095	553

12. Övriga anläggningstillgångar

	Gruppen		Moderbolaget	
	1990	1989	1990	1989
Långfristiga fordringar hos dotterbolag			1 254	1 107
Långfristiga fordringar	90	65	13	37
Nyanläggningar	102	63	-	-
Maskiner och inventarier (NOT 13)	1 439	1 276	35	45
Byggnader (NOT 14)	1 063	1 024	47	49
Mark (NOT 15)	328	297	22	22
	3 022	2 725	1 371	1 260

13. Maskiner och inventarier

	Gruppen		Moderbolaget	
	1990	1989	1990	1989
Anskaffningsvärde	3 129	2 726	89	97
Ackumulerade avskrivningar enligt plan	-1 690	-1 450	-54	-52
Planenligt restvärde	1 439	1 276	35	45
Ackumulerade avskrivningar utöver plan (NOT 22)			-22	-21
Bokfört värde, netto	1 439	1 276	13	24

Framtida åtagande avseende förhyrda tillgångar aktiveras i regel ej. Det uppskattade anskaffningsvärdet för förhyrda lokaler, maskiner samt större data- och kontorsutrustningar uppgår för Gruppen till 769 MSEK (919). Leasingkostnader för denna utrustning redovisas bland rörelsekostnader och uppgick till 128 MSEK (163). I beloppet ingår hyra för de 1987 försålda fastigheterna i Nacka. Under 1991 har återköpsalternativen för dessa fastigheter utnyttjats. Framtida kostnader för ej annullerbara leasingkontrakt uppgår till 126 MSEK (357).

14. Byggnader

	Gruppen		Moderbolaget	
	1990	1989	1990	1989
Anskaffningsvärde	1 547	1 478	65	65
Oavskrivet belopp på uppskrivning	11	12	0	0
Ackumulerade avskrivningar enligt plan	-495	-466	-18	-16
Planenligt restvärde	1 063	1 024	47	49
Ackumulerade avskrivningar utöver plan (NOT 22)			-11	-11
Bokfört värde, netto	1 063	1 024	36	38
Taxeringsvärde	180	172	28	27

Redovisade taxeringsvärden för Gruppen avser endast byggnader i Sverige. Bokfört värde för dessa uppgår till 219 MSEK (188).

15. Mark

	Gruppen		Moderbolaget	
	1990	1989	1990	1989
Anskaffningsvärde	304	273	18	18
Uppskrivning	24	24	4	4
Bokfört värde, netto	328	297	22	22
Taxeringsvärde	48	48	24	23

Redovisade taxeringsvärden för Gruppen avser endast mark och markanläggningar i Sverige. Bokfört värde för dessa uppgår till 49 MSEK (48).

16. Kortfristiga skulder

Kortfristiga icke räntebärande respektive räntebärande skulder redovisas i moderbolagets balansräkning enligt följande:

	Moderbolaget	
	1990	1989
Leverantörsskulder	12	24
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	58	57
Övriga kortfristiga skulder	65	66
Summa icke räntebärande skulder	135	147
Bank- och reversskulder (NOT 17)	406	1 099
Skulder till dotterbolag	901	861
Kortfristig del av långfristiga skulder	267	150
Förskott från kunder	0	4
Summa räntebärande skulder	1 574	2 114

17. Bank- och reversskulder

Kortfristiga bank- och reversskulder redovisas i Gruppens balansräkning enligt följande:

	1990	1989
MODERBOLAGET		
Utnyttjande under "150 MUSD Eurocommercial Paper Program"		
Utestående 56,5 MUSD	323	738
Utnyttjande under "90 MGBP Sterling Acceptances Program"		
Utestående 4 MUSD	23	62
Övriga kortfristiga bank- och reversskulder	60	299
Moderbolagets bank- och reversskulder	406	1 099
DOTTERBOLAGEN	936	916
Gruppens bank- och reversskulder	1 342	2 015

18. Långfristiga lån

Vissa lån är värderade i annan valuta än den valuta de ursprungligen upptogs i, enligt ingångna swapavtal.

Moderbolaget redovisar långfristiga lån i balansräkningen som en sammansatt post. För 1989 ingår utöver obligations- och reverslån enligt nedan även en långfristig skuld till dotterbolag på 78 MSEK.

Obligationslån	1990	1989
MODERBOLAGET		
1978 års 11½% lån å 100 MSEK	20	26
1985 års lån å 75,5 MCHF Utestående 30,2 MUSD + 20 MCHF	260	268
1987 års lån å 300 MLUF Utestående 7,9 MUSD	45	51
1988 års lån å 300 MLUF Utestående 7,6 MUSD	43	47
1988 års lån å 100 MCHF Utestående 74 MCHF	325	415
Avgår nästkommande års amorteringar	-267	-7
Obligationslån	426	800

Intecknings- och reverslån	1990	1989
MODERBOLAGET		
Utnyttjande under "100 MUSD Medium Term Note Program"		
Utestående 16 MUSD	91	180
1990 års lån å 10 MNOK	9	-
1989 års lån å 25 MFRF	28	27
Övriga intecknings- och reverslån	2	2
Avgår nästkommande års amorteringar	0	-143
Moderbolagets intecknings- och reverslån	130	66
DÖTTERBOLAGEN	526	487
Avgår nästkommande års amorteringar	-112	-96
Gruppens intecknings- och reverslån	544	457

Atlas Copco-gruppens såväl långfristiga som kortfristiga lån fördelas på följande valutor:

Valuta	1990		1989	
	Belopp	MSEK	%	%
MUSD	163	932	35	47
MCHF	97	424	16	14
MFRF	196	217	8	6
MITL	32 200	161	6	4
MINR	353	111	4	4
MDEM	28	104	4	2
MGBP	9	98	4	0
MCAD	19	91	3	4
Övriga		553	20	19
		2 691	100	100

Obligations-, intecknings- och reverslån amorteras enligt följande, baserat på de valutakurser som gällde 1990-12-31:

	Gruppen	Moderbolaget
1991	379	267
1992	260	152
1993	434	404
1994 och senare	276	-
	1 349	823

Genom ränteswapavtal kan räntenivån bindas under en längre tid än underliggande skuld.

19. Latenta skatteskulder

Latenta skatteskulder har beräknats individuellt för varje bolag efter gällande lokal skattesats, se redovisningsprinciper sid 14.

20. Avsatt till pensioner

Avser i huvudsak svenska bolag och motsvarar försäkringstekniskt uträknade belopp för pensionsåtaganden enligt avtalsenlig tilläggsplan utöver den statliga allmänna tilläggsplanen. I enlighet med Föreningen Auktoriserade Revisorerers rekommendation redovisas viss del av årets pensionskostnad som räntekostnad (NOT 3). Posten "Avsatt till pensioner" redovisas följaktligen bland räntebärande skulder.

	Gruppen		Moderbolaget	
	1990	1989	1990	1989
Svenska bolag				
FPG/PRI-pensioner	708	616	314	276
övriga pensioner	12	16	8	13
Utländska bolag				
	338	292		
Totalt avsatt till pensioner				
	1 058	924	322	289

Pensionsregistreringsinstitutet (FPG/PRI) är en organisation som administrerar de anställdas pensionsplaner.

21. Konvertibelt förlagslån

Konvertibelt förlagslån 1987/93, emitterat till anställda inom Atlas Copco-gruppen. Lånet uppgår till 155 MSEK (156) och löper med en fast ränta på 10 procent. Konvertering kan ske under tiden 14 augusti 1989 till 1 mars 1993. Efter omräkning för 1989 års fondemission är konverteringskursen 150 SEK per aktie.

Under 1990 har nominellt 1,2 MSEK konverterats till 7 930 aktier. Under 1991 fram till konverteringslånets avstämningssdag har ytterligare 2 040 aktier tillkommit genom konvertering. Dessa obeaktade ökar antal aktier vid full konvertering med 1 031 400. Se vidare sid 59.

22. Obeskattade reserver

I balansräkningen för moderbolaget redovisas obeskattade reserver som en sammansatt post. Fördelningen på enskilda poster framgår nedan. För Gruppen elimineras dessa i sin helhet se redovisningsprinciper sid 14.

	Moderbolaget	
	1990	1989
Varulagerreserv	–	6
Ackumulerade avskrivningar utöver plan		
maskiner och inventarier	22	21
byggnader	11	11
Förnyelsefond	–	3
	33	41

	Ackumulerade avskrivningar utöver plan	
	Maskiner och inventarier	Byggnader
Ingående värde 1989-12-31	21	11
Avsättningar	1	–
Upplösningar	–	0
Utgående värde 1990-12-31	22	11

	Varulagerreserv	Förnyelsefond
	Ingående värde 1989-12-31	6
Överfört till dotterbolag		–2
lanspråktagande för FoU		–1
Upplösning	–6	–
Utgående värde 1990-12-31	–	–

Svenska bolag med en justerad årsvinst överstigande 0,5 MSEK ålades att för 1985 göra inbetalning till ett räntelöst sk förnyelsekonto i Riksbanken. Inbetalningen utgjorde 10 procent av den justerade årsvinsten. Fonden utnyttjas till utbildning av anställda eller för forsknings- och utvecklingsarbete. lanspråktaget belopp redovisas under bokslutsdispositioner.

23. Aktiekapital

	Gruppen	Moderbolaget
Aktiekapital 1989-12-31	782	782
Nyemission	100	100
Konvertering av förlagslån	0	0
Aktiekapital 1990-12-31	882	882

24. Bundna reserver

	Gruppen	Moderbolaget
Bundna reserver		
1989-12-31	1 608	403
Överkurs vid nyemission	1 181	1 181
Kostnader för nyemission	–78	–78
Överkurs vid konvertering av förlagslån	1	1
Förskjutningar mellan bundet och fritt kapital	19	–
Förvärvade bolag	2	–
Bundna reserver		
1990-12-31	2 733	1 507

"Förvärvade bolag" avser badwill vid förvärv av kvarvarande minoritet i tidigare delägda dotterbolag.

25. Disponibla vinstmedel

	Gruppen	Moderbolaget
Disponibla vinstmedel		
1989-12-31	1 501	600
1989 års nettovinst	853	344
Fria reserver 1989-12-31	2 354	944
Utdelning till aktieägare	–250	–250
Förskjutningar mellan bundet och fritt kapital	–19	–
Omräkningsdifferenser	–198	–
Disponibla vinstmedel		
1990-12-31	1 887	694

Av Gruppens vinstmedel kommer 4 MSEK att överföras till bundna reserver enligt förslag av respektive bolags styrelse.

Vid bedömning av Atlas Copco-gruppens disponibla vinstmedel och årsresultat bör beaktas, att en betydande del intjänats i utländska bolag för vilka vinstöverföring till moderbolaget i vissa fall är förbunden med skatter eller underkastad restriktioner.

26. Eliminering av obeskattade reserver

Nedan visas effekten av nu genomförd principförändring på 1989 års redovisade eget kapital.

	Gruppen	
	1990	1989
Bundna reserver 1989-12-31 enligt tidigare redovisningsprincip		843
Förändringar av koncernens fria reserver genom övergång till ny redovisningsprincip:		
Redovisade obeskattade reserver 1989-12-31	1 151	
Avgår:		
Latenta skatteskulder	-497	
Minoritetens andel	-3	
Totalt överfört från obeskattade reserver	651	
Ej utnyttjade förlustavdrag	39	
Förskjutningar mellan bundet och fritt kapital	75	765
Bundna reserver 1989-12-31 enligt ny redovisningsprincip (NOT 24)	1 608	
Disponibla vinstmedel 1989-12-31 enligt tidigare redovisningsprincip	1 551	
1989 års nettovinst	765	2 316
Förändring av koncernens fria reserver genom övergång till ny redovisningsprincip:		
Andel av internvinster m.m. överförda till latenta skatteskulder	113	
Förskjutningar mellan bundet och fritt kapital	-75	38
Fria reserver 1989-12-31 enligt ny redovisningsprincip (NOT 25)	2 354	

27. Vinst per aktie

	Gruppen	
	1990	1989
Årets vinst	698	853
Ränta på konverteringslån efter avdrag för 30 procent skatt	11	11
Justerad vinst efter full skatt och full konvertering	709	864
Antal aktier efter full konvertering	34 653 331	32 319 999
Vinst per aktie SEK	20:45	26:75

Antal aktier efter full konvertering uppgick vid årets utgång till 36 319 996. Vid beräkning av 1990 års vinst per aktie har ett vägt genomsnittligt antal aktier använts med hänsyn till den under maj månad genomförda nyemissionen på 4 000 000 aktier.

Vinst per aktie före full konvertering uppgick till 20:75 SEK (27:25).

28. Ställda panter och ansvarsförbindelser

	Gruppen		Moderbolaget	
	1990	1989	1990	1989
Fastighetsinteckningar	90	121	1	1
Företagsinteckningar	257	440	-	-
Ställda panter	347	561	1	1
Diskonterade växlar	102	161	-	-
Borgens- och övriga ansvarsförbindelser	342	365	359	446
Kapitalvärde av pensionsåtagande	33	51	28	42
Ansvarsförbindelser	477	577	387	488

Av moderbolaget redovisade ansvarsförbindelser avser 273 MSEK (296) ansvarsförbindelser till förmån för dotterbolag

Lån enl 12 kap 7 § AL har under tiden 1986-1990 lämnats till anställda enligt erbjudande om sparande i Atlas Copco-aktier genom Atlas Copcos Allemansfond. Dispens har erhållits av Länsstyrelsen i berörda län.

	Gruppen	Moderbolaget
	1990	1989
Antal låntagare	205	205
Lånen redovisade i balansräkningarna såsom fordringar		
kortfristiga	1	1
långfristiga	1	1

Låntagare i moderbolaget inkluderar förutom Atlas Copco International AB och Sickla Industri-fastigheter AB, även övriga svenska bolag.

Valutakurser

Land	Valuta	Valutakod	Balansdagens kurs		Medelkurs	
			1990	1989	1990	1989
Australien	1	AUD	4.41	4.92	4.65	5.10
Belgien	100	BEC	18.20	17.40	17.70	16.50
Canada	1	CAD	4.92	5.36	5.08	5.42
Frankrike	100	FRF	110.50	107.00	108.50	101.50
Indien	100	INR	31.50	37.00	34.50	40.00
Italien	100	ITL	0.499	0.488	0.492	0.473
Japan	100	JPY	4.21	4.32	4.10	4.68
Luxemburg	100	LUF	18.20	17.40	17.70	16.50
Nederländerna	100	NLG	332.50	324.50	325.00	305.50
Norge	100	NOK	96.00	94.00	94.50	93.50
Schweiz	100	CHF	439.00	402.00	426.50	396.50
Singapore	1	SGD	3.29	3.29	3.28	3.30
Spanien	100	ESP	5.90	5.65	5.79	5.46
Sydkorea	100	KRW	0.820	0.930	0.864	0.962
Storbritannien	1	GBP	10.83	9.95	10.50	10.56
Tyskland	100	DEM	375.50	366.50	366.50	345.00
USA	1	USD	5.71	6.20	5.93	6.41
Österrike	100	ATS	53.50	52.50	52.00	49.00

Aktier och andelar Atlas Copco AB

	Antal	Innehav %	Nominellt värde lokal valuta	Bokfört värde MSEK
DIVISIONER				
Atlas Copco Industrial Technique AB	40 000	100	100	5
Atlas Copco Tools AB	100 000	100	100	20
Monsun-Tison AB	400 000	100	100	64
Atlas Copco Assembly Systems AB	90 000	100	100	11
Atlas Copco SAC AB	16 000	100	100	3
GME System AB	34 500	97	100	39
Atlas Copco Construction and Mining Technique AB	700 500	100	100	456
SÄLJBOLAG				
Atlas Copco Compressor AB	60 000	100	100	10
Atlas Copco International AB	10 000	100	100	1
Atlas Copco (Cyprus) Ltd.	99 998	100	1	1
Atlas Copco A/S, Danmark Oy Atlas Copco Ab, Finland	3 003	100	1)	7
Atlas Copco A/S, Norge	144	80	100 000	20
Soc. Atlas Copco de Portugal, Lda.	4 498	100	10 000	32
Atlas Copco (Schweiz) A.G.	1	100	1)	22
Atlas Copco Ges.m.b.H., Österrike	7 995	100	1 000	12
Atlas Copco Argentina S.A.C.I.	69 990	100	1 000	20
Atlas Copco Boliviana S.A.	17 999	2 ²⁾	1	0
Atlas Copco Brasil Ltda	4 268	100	100	2
Atlas Copco Chilena S.A.C.	1 899 999 638	100	1	21
Atlas Copco S.A., Ecuador	24 998	100	1 000	6
Atlas Copco Ecuatoriana S.A., Ecuador	39 976	100	1 000	1
Atlas Copco Venezuela S.A.	1 990	100	1 000	1
Atlas Copco Iran AB, Sverige	37 920	100	1 000	14
Atlas Copco (Philippines) Inc.	3 500	100	100	0
Atlas Copco KK, Japan	121 995	100	100	3
Atlas Copco (South-East Asia) Pte. Ltd., Singapore	375 001	100	1 000	23
Atlas Copco (Malaysia) SDN BHD	2 500 000	100	1	8
Atlas Copco Makinalari Imalat A.S., Turkiet	700 000	70	1	2
Atlas Copco (India) Ltd.	424 670	10 ⁴⁾	1 000	0
Atlas Copco Kenya Ltd.	2 892 000	40	10	0
Atlas Copco Lesotho Pty Ltd	14 999	100	100	0
Atlas Copco Maroc S.A.	20 000	100	1	0
	3 572	89	1 500	4

¹⁾ Utan parivärde

²⁾ Resterande del innehas av andra företag inom Gruppen

³⁾ 62% innehas av andra företag inom Gruppen

⁴⁾ 73% innehas av andra företag inom Gruppen

Specificerad sammanställning över av Atlas Copco AB ägda aktier och andelar ingår i den till Patent- och Registreringsverket insända årsredovisningen. Sammanställningen kan kostnadsfritt erhållas från huvudkontoret i Nacka.

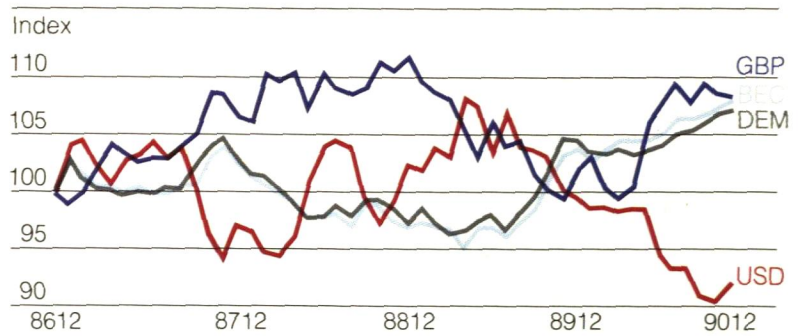
	Antal	Innehav %	Nominellt värde lokal valuta	Bokfört värde MSEK
HOLDINGBOLAG				
Atlas Copco North America Inc.	35 506	100	1)	796
Atlas Copco UK Holdings Ltd.	28 623 664	100	1	294
Atlas Copco Beheer bv, Nederländerna	15 712	100	1 000	230
Atlas Copco Holding G.m.b.H, Tyskland	5	99 ¹⁾	1)	100
Atlas Copco France Holding S.A.	159 994	100	500	75
ÖVRIGA BOLAG				
Atlas Copco Airpower Svenska AB	500	100	100	0
Copco Nueva Montaña S.A., Spanien, i likvidation	29 999	13 ³⁾	1 000	0
Atlas Copco Andina S.A., Bolivia, i likvidation	18 000	50 ²⁾	1 000	0
Atlas Copco Industrial S.A., Spanien	95	50 ²⁾	10 000	0
Industria Försäkrings AB	50 000	100	100	5
Industria Reinsurance S.A., Luxemburg	4 999	100	10 000	8
Atlas Copco Coordination Center, Belgien	1	0 ²⁾	10 000	0
Atlas Copco Finanz AG, Schweiz, i likvidation	5 000	100	1 000	18
Cerac S.A., Schweiz	1 997	100	1 000	2
Atlas Copco Data AB	250	50 ²⁾	100	0
Atlas Copco Odenfastigheter AB	500	100	100	0
Atlas Copco Fondaktiebolag	2 500	100	100	0
Sickla Industrifastigheter AB	30 000	100	100	3
30 vilande bolag				34
				2 373

ANDRA BOLAG

<i>Intressebolag</i>				
Scanditronix AB	45 556	22	100	6
<i>Övriga bolag</i>				
Bilspedition AB, A fria	142 240	1	25	5
Svensk Interkontinental Lufttrafik AB (SILA)	508 000	1	10	10
Handelsbolaget Svenska Dagbladets AB & Co	100	2	1 000	0
Svenska Dagbladet Holding AB	18 000	2	10	4
AB Sukab	300	0	100	0
Mechanical Technology Inc., N.Y.	140 000	5	1	0
ADELA Investment Co. S.A., Luxemburg	3 640	0	100	0
SIFIDA Investment Co. S.A., Luxemburg	275	1	500	0
Cord Capital N.V., Curacao,	40	3	50	4
Diverse aktier och andelar				0

29

Diagrammet visar utvecklingen av vissa för Atlas Copco-gruppen betydelsefulla valutakurser gentemot SEK.

Finansverksamhet

Marknadsöversikt

Den snabba utvecklingen i Östeuropa men framför allt krisen i Mellanöstern hade stor inverkan på valutamarknaden under 1990. Händelseutvecklingen ledde bl a till att den amerikanska dollarn denna gång förlorade sin roll som tillflyktsvaluta i orostider. Från början av juli till september sjönk USD kraftigt mot i synnerhet DEM och CHF. Dollarfallet påskyndades av lägre räntor och förväntningar om en kommande recession i USA. Under 1990 skedde en kraftig förstärkning av GBP, som under hösten kom med i det europeiska valutamarbetet (ERM).

I Sverige karakteriserades året av extremt stora ränterörelser. Som exempel kan nämnas att räntan för tre månaders statsskuldväxlar handlades till lägst ca 12,5 procent och som högst till mer än 17 procent. Inhemska orsaker till de stora ränterörelserna var försämringen av den svenska ekonomin, minskat förtroende för svenska kronan och finansbolagskrisen. Den senare ledde till ökade ränteskillnader bland svenska låntagare.

Atlas Copco-gruppens finansiering under 1990

Atlas Copco-gruppen hade under 1990 ett ökat finansiellt behov främst på grund av ett flertal företagsförvärv, som Desoutter, Wagner och Roto-flow. Genom den riktade nyemissionen i maj 1990 tillfördes 1 203 MSEK i nytt kapital. En stor del av det tillförda kapitalet från emissionen har använts för att minska Atlas Copco ABs låneportfölj.

I slutet av året noterades Atlas Copcos aktier på Londonbörsen, vilket breddar basen för handel med Atlas Copco-aktier.

För att förbättra och säkerställa framtida upplåning har under året följande åtgärder vidtagits:

- Rating har genomförts av Atlas Copcos Euro-commercial Paper-program, varvid bästa möjliga omdöme erhöles för kreditbedömning (A 1, P 1).
- Ytterligare en garanterad kreditmöjlighet (back-stop) har förhandlats med ett syndikat av banker. Den innebär att bankerna under en femårsperiod garanterar Atlas Copco kortfristig upplåning om 200 MUSD eller motsvarande valuta till en i förväg fastställd räntemarginal.

Likvida medel i Sverige har liksom tidigare placerats på den svenska penningmarknaden. Tack vare den av Atlas Copco sedan flera år tillämpade placeringspolitiken har Gruppen under 1990 helt kunnat undvika kreditförluster på den finansiella marknaden.

Atlas Copco-gruppens valutahantering under 1990

Valutariskerna på Gruppens kommersiella flöden hanteras genom central kvittning och risktäckning. Förutom terminskontrakt har optioner i allt större utsträckning använts som ett led i att reducera effekterna av valutakursvariationerna på Gruppens resultat.

Samordning av finansverksamheten

Inom Atlas Copco AB agerar Corporate Finance som Gruppens Internbank. Corporate Finance har det övergripande ansvaret för Gruppens finansnetto och valutahantering, den svenska likviditeten och moderbolagets upplåning. Dessutom erbjuder Corporate Finance banktjänster till dotterbolagen, t ex in- och utlåning, export- och importfinansiering samt finansiell konsultation.

Corporate Finance arbetar tillsammans med Gruppens Treasury Centers, Cash Pools samt enskilda bolag och drar därigenom nytta av Atlas Copco ABs balansräkning för att erhålla förstklassiga villkor. Dessutom kan Corporate Finance påverka lokala banker vad gäller prissättning och säkerställa att varje bolag inom Gruppen ges bästa möjliga villkor för sin verksamhet.

Ansvaret för finansverksamheten i länder med fler än ett Atlas Copco-bolag centraliseras till en Cash Pool eller ett Treasury Center inom verksamheten för respektive lands holdingbolag, som båda fungerar som Corporate Finance förlängda arm. I en Cash Pool tillses att vissa bolags lånebehov i första hand täcks av andra bolags överskottslikviditet.

I Treasury Centers samordnas såväl låne- och placeringsbehov som övrig finansverksamhet. Treasury Centers agerar således som internbank för bolagen i landet.

Hantering av finansiella risker

I rollen som Gruppens internbank har Corporate Finance till uppgift att hantera koncernens finansiella risker såsom

- Upplåningsrisk: Risken att Gruppens saknar finansiering vid visst tillfälle.
- Ränterisk: Risken att förändringar i räntenivån påverkar Gruppens resultat negativt.
- Transaktionsrisk och omräkningsrisk: Risken att valutakursförändringar på kommersiella flöden och på utländska nettoinvesteringar påverkar Gruppens resultat negativt.

Atlas Copcos utgångspunkt för hantering av de finansiella riskerna är att fastställa en sk nollrisknivå. Denna utvisar vilka åtgärder som måste vidtas enligt en fastställd policy för att de finansiella riskerna i möjligaste mån skall elimineras.

Med den fastställda policyn som ram kommer Corporate Finance att tilldelas ett riskmandat vilket anger den godkända avvikelser från finanspolicyn.

Corporate Finance totala finansiella risksituation mäts dagligen och jämförs med det fastställda riskmandatet.

Internationella redovisningsprinciper

1990 års bokslut för Atlas Copco-gruppen har anpassats till internationell redovisningspraxis till den del att obeskattade reserver har uppdelats på dels latent skatter, dels på eget kapital. Vidare har alla fordringar och skulder i främmande valuta värderats till dagskurs. I vissa andra delar skiljer sig dock svenska redovisningsprinciper från de internationella. Nedan följer en beräkning av årets resultat och ställning med beaktande av de väsentligaste skillnaderna mellan svenska redovisningsprinciper och US GAAP respektive IAS.

Amerikanska redovisningsprinciper, US GAAP

Uppskrivning av tillgångar

Vissa fastigheter har uppskrivits till belopp som överstiger anskaffningskostnaden. Sådan uppskrivning är tillåten enligt svenska redovisningsprinciper. Enligt US GAAP medges inte uppskrivning av tillgångar i balansräkningen.

Aktivering av ränteutgifter

I enlighet med svensk redovisningspraxis har Gruppen kostnadsfört de ränteutgifter som uppstått vid extern finansiering av nyuppförda anläggningstillgångar. Sådana ränteutgifter aktiveras enligt US GAAP.

Pensionskostnader

USA har andra regler för redovisning av pensionskostnader, vilka för övrigt tillämpas av Atlas Copcos amerikanska dotterbolag. I jämförelse med svensk praxis för redovisning av FPG/PRI-pensionskostnader föreligger skillnader främst i valet av diskonteringsränta samt i det förhållandet att kapitalvärdeberäkning utgår från beräknad lön vid pensioneringstillfället. Eventuella skillnader har ej kvantifierats och ingår ej i efterföljande avstämning.

Aktier och andelar

Enligt svensk redovisningspraxis kan aktieinnehav redovisas till anskaffningskostnad och erhållna utdelningar ingår i resultatet för det år utdelningen erhålles. Enligt US GAAP tillämpas för aktieinvesteringar, där det procentuella röstinnehavet omfattar 20-50 procent, i regel kapitalandelsmetoden. Det bokförda värdet på sådana aktieinnehav justeras fortlöpande i enlighet med nämnda metod.

Företagsförvärv

I enlighet med svenska redovisningsprinciper intogs Secoroc-gruppen i koncernbokslutet för 1988 enligt pooling of interest. Kriterierna för tillämpning av poolingmetoden avviker enligt US GAAP på några punkter från de kriterier som gäl-

ler enligt svensk praxis. Ett av kriterierna i US GAAP är att inget av de samgående företagen får ha varit dotterbolag till ett annat företag under de två år som föregått samgåendet. Vid förvärvstidpunkten var Secoroc dotterbolag till Kinnevik, vilket ej gör det möjligt att tillämpa poolingmetoden i redovisningen enligt US GAAP.

Den av Atlas Copco tillämpade principen vad gäller progressiv avskrivning på goodwill avseende strategiska företagsförvärv har justerats till linjär avskrivning enligt US GAAP.

Jämfört med svenska redovisningsregler innefattar de amerikanska reglerna betydligt mer detaljerade anvisningar om hur tillgångar och skulder skall värderas i ett förvärvat företag. Vid tillämpningen av US GAAP blir effekten att förvärvade övervärden hänförs till andra och oftast fler tillgångar/skulder med andra avskrivningstider än enligt svensk redovisningspraxis.

De vid företagsförvärv uppkomna badwillvärden som enligt svensk redovisningspraxis kan föras till bundna reserver i eget kapital, skall enligt US GAAP minska värdet på anläggningstillgångar i balansräkningen.

Latent skatt

Amerikansk redovisningspraxis (SFAS 96) kräver att respektive år belastas med därtill hänförlig skatt. Latent skatt beräknas därvid på alla skillnader mellan bokföringsmässig och skattemässig värdering som förskjuter skattebetalningar (s k temporary differences). De redovisningsprinciper Atlas Copco tillämpar följer i väsentliga delar denna rekommendation.

Någon justering har dock ej gjorts i efterföljande avstämning för latent skatter uppkomna såsom skillnad mellan värdering i koncernredovisningen av tillgångar och skulder vid företagsförvärv och den skattemässiga värderingen av motsvarande poster i det förvärvade företaget. Ej heller för latent skatter på de omräkningsdifferenser som uppstår vid användandet av den monetära-ickemonetära metoden. Dessa skillnader bedöms vara marginella.

Omräkningsdifferens i eget kapital

Enligt svenska redovisningsprinciper krävs att samtliga delposter inom eget kapital klassificeras antingen som bundet eget kapital (aktiekapital och bundna reserver) eller som fritt eget kapital i balansräkningen. Den ackumulerade omräkningsdifferens som uppkommer vid omräkning av utländska bolags redovisningar har i Atlas Copco-gruppens balansräkning uppdelats på fritt och bundet kapital.

Enligt US GAAP redovisas denna valutakomponent i eget kapital som separat post i balansräkningen. Vid försäljning/nedläggning av dotterbolag i utlandet skall resultatet av avvecklingen även innefatta ackumulerade omräkningsdifferenser.

Tillämpning av US GAAP innebär följande approximativa ändringar av Atlas Copco-gruppens redovisade nettovinst och eget kapital:

	1990	1989
Årets nettovinst enligt Gruppens resultaträkning	698	853
Ökning/minskning för:		
Avskrivning av uppskrivningar	1	1
Aktivering av ränteutgifter	2	2
Andel av nettoresultat i intressebolag	12	2
Avskrivning av goodwill	-26	-14
Latent skatt	-1	0
Beräknad nettovinst	686	844
Beräknad vinst per aktie, SEK	20:40	27:00
Efter full konvertering, SEK	20:10	26:45

	1990	1989
Totala tillgångar	14 542	13 855
Totala skulder	7 827	8 567
Eget kapital enligt Gruppens balansräkning	6 200	4 744
Nettojusteringar av eget kapital	515	544
Ungefärligt eget kapital	6 715	5 288

International Accounting Standards, IAS

I det av bolaget uppräntade prospektet i samband med den riktade nyemissionen till den internationella marknaden och den senare introduktionen på Londonbörsen redovisades vinst per aktie och kapital justerat enligt International Accounting Standards, IAS.

Efter bolagets redovisningsanpassning till internationell standard vad gäller behandlingen av obeskattade reserver kvarstår endast smärre skillnader mellan svenska redovisningsprinciper och IAS.

Uppskrivning av tillgångar

I likhet med US GAAP tillåts ej någon uppskrivning av tillgångar i balansräkningen.

Aktier och andelar

I likhet med US GAAP justeras för andel i nettoresultat i intressebolag.

Föreslagen utdelning

Enligt svenska redovisningsprinciper skuldförs normalt föreslagen utdelning först då bolagsstämman beslutat densamma. Enligt IAS skall den av styrelsen föreslagna utdelningen skuldföras.

Tillämpning av IAS innebär följande approximativa ändringar av Atlas Copco-gruppens redovisade nettovinst och eget kapital:

	1990	1989
Årets nettovinst enligt Gruppens resultaträkning	698	853
Ökning/minskning för:		
Avskrivningar av uppskrivningar	1	1
Andel av nettoresultat i intressebolag	12	2
Övriga poster	-	-3
Latent skatt	26	70
Beräknad nettovinst	737	923
Beräknad vinst per aktie, SEK	21:90	29:50
Efter full konvertering, SEK	21:60	28:85

	1990	1989
Totala tillgångar	13 962	13 242
Totala skulder	8 061	8 797
Eget kapital enligt Gruppens balansräkning	6 200	4 744
Nettojusteringar av eget kapital:		
Latenta skatter	-	-26
Föreslagen utdelning	-282	-250
Övriga justeringar, netto	-17	-23
Ungefärligt eget kapital	5 901	4 445

Den redovisade latent skatten avser huvudsakligen skillnader i skattesatser. Enligt såväl bolagets justerade svenska redovisning som US GAAP har dessa skillnader redovisats tidigare år.

Nukostnadsredovisning

Den kraftigt varierande inflationstakten alltsedan 1970-talet har lett till att traditionell redovisning, som bygger på anskaffningskostnader, kan ge en ofullständig bild av ett företags resultat och ställning.

En nukostnadsbaserad redovisning strävar att ta hänsyn till prisförändringar på resurser, som företaget använder och förbrukar i produktionen, såväl vid värdering av tillgångar som vid beräkning av resultat. Eftersom den nukostnadsbaserade redovisningen i relativt hög grad grundar sig på bedömningar kan den ej göra anspråk på samma exakthet som den traditionella redovisningen.

Vid tillgångsvärderingen kännetecknas en nu-

kostnadsbaserad redovisning av att anskaffningsvärdet överges för andra värderingsgrunder, t ex återanskaffningsvärdet.

Atlas Copco använder en modell där fokusering sker på tre resultatbegrepp:

- nukostnadsbaserat rörelseresultat
- nukostnadsbaserat resultat före finansiella poster
- realt resultat efter finansiella poster

Nukostnadsbaserat rörelseresultat

Det nukostnadsbaserade rörelseresultatet är ett operativt resultat, som skall visa i vad mån försäljningsintäkterna täcker återanskaffningsvärdet för

sålda varor. Atlas Copco-gruppens nukostnadsbaserade rörelseresultat uppgick 1990 till 1 239 MSEK (1 503).

Resultatet är 222 MSEK (223) lägre än det traditionella rörelseresultatet. Två faktorer förklarar detta. Prisändringar har under året ägt rum på de varor som ingår i företagens produkter. Dessa varor beräknas i dag kosta 46 MSEK (53) mer att köpa än vad de gjorde vid anskaffningstillfället. Vidare har resultatet belastats med nukostnadsavskrivningar som är 176 MSEK (170) högre än avskrivningar baserade på anskaffningskostnader. Detta innebär att förslitningen av företagens anläggningar åsatts en kostnad baserad på vad det skulle kosta att i dag ersätta dessa med nya.

Nukostnadsbaserat resultat före finansiella poster

Prisökningar medför att företagens tillgångar ökar i värde. Prisvinster uppstår på produkter i lager och på anläggningstillgångar. Orealiserade prisvinster skall enligt traditionell redovisning ej gottskrivs resultatet. Däremot skall såväl realiserade som orealiserade prisvinster påverka resultatet i den nukostnadsbaserade redovisningen.

Det nukostnadsbaserade resultatet före finansiella poster uppgick för Atlas Copco-gruppen till 1 568 MSEK (1 767). Prisvinster har skett på produkter i lager med 47 MSEK (49) och värdeökningen på anläggningstillgångarna uppgick till 282 MSEK (215).

Realt resultat efter finansiella poster

För att real vinst skall anses ha uppkommit, skall det egna kapitalets köpkraft ha ökat under året. Därför måste en köpkraftskorrigerig göras av det egna kapitalet. För att det egna kapitalets köpkraft skall hållas intakt bör detta ha ökat med den årliga prisstegringen eller med 661 MSEK (375) under året. Den årliga prisstegringen har för 1990 uppskattats till 10 procent (7). Atlas Copcos reala resultat efter finansiella poster uppgår därmed till 716 MSEK (1 187). Resultatet är 554 MSEK

Nukostnadsbaserad resultaträkning

	1990	1989
Fakturering	15 915	15 035
Nukostnad för sålda varor	-14 075	-13 025
Nukostnadsavskrivningar	-601	-507
Rörelseresultat	1 239	1 503
Prisändringar, lager	47	49
Prisändringar, anläggningstillgångar	282	215
Rörelseresultat före finansiella poster	1 568	1 767
Finansiella poster	-191	-205
Inflationskorrigerig, köpkraft eget kapital	-661	-375
Realt resultat efter finansiella poster	716	1 187

(334) lägre än det traditionella och motsvarar en real vinstmarginal på 4,5 procent (7,9).

Även nettoresultatet i reala termer blir 554 MSEK lägre än det traditionellt visade och uppgår till 144 MSEK (519).

Även balansräkningen justeras

Justeringen av balansräkningen innebär att lager- och anläggningstillgångar redovisas till nuvärde istället för till anskaffningskostnad. Balansomslutningen ökar då med 980 MSEK (873) genom att dolda reserver i lager och anläggningar redovisas öppet. Ökningen hänför sig till följande:

- maskiner, byggnader och mark redovisas till 928 MSEK (761) högre värde
- varulager redovisas till 35 MSEK (34) högre värde
- aktier redovisas till 17 MSEK (78) högre värde

Eget kapital och orealiserade prisförändringar redovisas till 980 MSEK högre värde, vilket innebär att andelen eget kapital kommer att uppgå till 48 procent mot 45 procent enligt traditionell redovisning.

Avkastningen på eget kapital uppgår till 2,2 procent (9,9) jämfört med 12,5 procent (19,5) enligt traditionell metod. Den lägre avkastningen beror dels på det reallt lägre resultatet samt att det egna kapitalet genom nukostnadskorrigerig är 980 MSEK högre.

Avstämning mellan traditionell redovisning och nukostnadsredovisning

Resultat enligt traditionell redovisning			1 270
Förändring orealiserade prisändringar:			
Prisändring sålda varor	-46		
Prisändring avskrivningar	-176	-222	
Årets prisändring lager	47		
Årets prisändring anläggningar	282	329	107
Inflationskorrigerig			-661
Realt resultat efter finansiella poster			716

Nukostnadsbaserad balansräkning

TILLGÅNGAR	1990	1989
Kassa, bank och kortfristiga placeringar	1 921	1 864
Fordringar	3 896	3 929
Varulager	3 999	4 139
Anläggningstillgångar	5 135	4 199
Summa tillgångar	14 951	14 131

SKULDER OCH EGET KAPITAL

Kortfristiga skulder	4 978	5 640
Långfristiga skulder	2 793	2 874
Orealiserade prisändringar	980	873
Eget kapital	6 200	4 744
Summa skulder och eget kapital	14 951	14 131

VINSTDISPOSITION

Förslag till vinstdisposition

Enligt Atlas Copco ABs balansräkning står följande belopp till bolagsstämmans förfogande:

Balanserade vinstmedel från föregående år	SEK 693 514 359
Årets nettovinst	SEK 496 022 099
	<u>SEK 1 189 536 458</u>

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att dessa vinstmedel disponeras på följande sätt:

Till Aktieägarna utdelas 8:00 SEK per aktie	SEK 282 325 088
I ny räkning balanseras	SEK 907 211 370
	<u>SEK 1 189 536 458</u>

Nacka den 7 mars 1991

	PETER WALLENBERG Ordförande	
CURT G OLSSON	P HENRY MUELLER	OTTO GRIEG TIDEMAND
BJÖRN SVEDBERG	LENNART JOHANSSON	PER LUNDBERG
GEORG KARNSUND	GÖSTA BYSTEDT	JACOB WALLENBERG
JACQUES VAN DER SCHUEREN		TOM WACHTMEISTER Verkställande direktör
BO HENNING	PER-ERIK NYHOLM	KJELL ELIASSON

REVISIONSBERÄTTELSE

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen, räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för år 1990. Granskningen har utförts enligt god revisionssed.

Vid vår granskning har vi biträtts av Bohlins Revisionsbyrå AB.

Moderbolaget

Årsredovisningen har upprättats enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker att resultaträkningen och balansräkningen fastställs,

att vinsten disponeras enligt förslaget i förvaltningsberättelsen samt att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Koncernen

Koncernredovisningen har upprättats enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker att koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen fastställs.

Nacka den 14 mars 1991

KARL-G GIERTZ
Auktoriserad revisor

OLOF HEROLF
Auktoriserad revisor

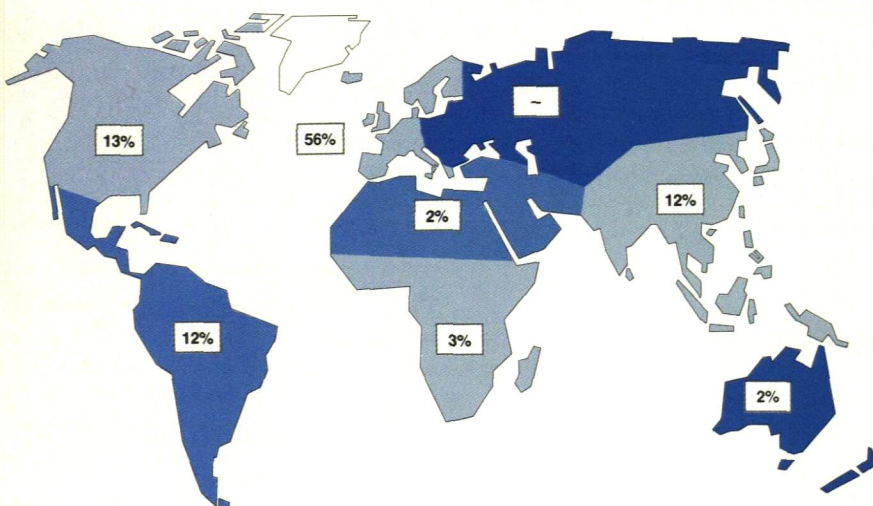

PERSONAL

		Medelantal anställda ^{*)}		Löner och övriga personalkostnader	
		1990	1989	1990	1989
SVERIGE	Huvudkontor	77	76	71	47
	Divisioner	3 846	3 853	986	936
	Säljbolag	339	347	106	73
Totalt Sverige		4 262	4 276	1 163	1 056
UTLANDET	Divisioner	9 584	7 923	1 939	1 484
	Säljbolag	7 661	7 858	1 438	1 491
Totalt utlandet		17 245	15 781	3 377	2 975
TOTALT		21 507	20 057	4 540	4 031

*) Specificerad sammanställning över medelantal anställda och utbetalda löner samt andra ersättningar enligt bestämmelserna i svensk aktiebolagslag ingår i den till Patent- och Registreringsverket insända årsredovisningen. Sammanställningen kan kostnadsfritt erhållas från huvudkontoret i Nacka.

GEOGRAFISK FÖRDELNING AV ATLAS COPCO-GRUPPENS PERSONAL

FÖRDELNING AV FÖRÄDLINGSVÄRDE	1990		1989	
	MSEK	%	MSEK	%
Löner	3 326	52	2 912	48
Sociala kostnader	1 214	19	1 119	18
Avskrivningar	425	7	337	6
Kapitalkostnader, netto	191	3	205	3
Skatter till stat och kommun	560	9	665	11
Aktieutdelning	286	4	256	4
Kvar i bolaget	424	6	600	10
Förädlingsvärde, totalt	6 426	100	6 094	100
Förädlingsvärde per anställd, kSEK	299		304	

	1990	1989
Fakturering per anställd, kSEK	740	750
Resultat per anställd, kSEK	32	43
Förädlingsvärde per anställd, kSEK	299	304

Medelantalet anställda inom Atlas Copco-gruppen ökade under 1990 med 1 450 personer till 21 507 personer (20 057). Genom förvärv och avyttringar av företag ökade medelantalet anställda med netto 1 406 personer. Andelen anställda i svenska bolag var 20 procent (21) och i bolag inom EG 33 procent (31). De totala lönekostnaderna uppgick till 4 540 MSEK (4 031), varav lönebikostnaderna utgjorde 1 214 MSEK (1 119).

Fördelningen på kvinnor och män framgår av nedanstående uppställning:

	Procentuell fördelning		Totalt antal
	kvinnor	män	
Europa	17	83	12 107
varav Sverige	18	82	4 262
Nordamerika	13	87	2 735
Latinamerika	10	90	2 515
Nordafrika/Mellersta Östern	23	77	440
Södra Afrika	18	82	599
Indien och Bortre Asien	7	93	2 605
Oceanien	19	81	506
	14	86	21 507

Förädlingsvärde och intressenter

Förädlingsvärdet utgörs av Gruppens totala fakturering, 15 915 MSEK, minskad med kostnader för inköp av råvaror, hel- och halvfabrikat samt tjänster 9 489 MSEK. Därigenom erhålles ett mått på företagets produktionsinsats, dvs den värdeökning som uppstår genom hantering och bearbetning etc.

För 1990 uppgick förädlingsvärdet till 6 426 MSEK (6 094), en ökning med ca 5 procent främst beroende på en större volym i faktureringen samt ett effektivare utnyttjande av företagets produktionsresurser.

Förädlingsvärdet fördelas mellan övriga intressenter, dvs anställda, långgivare, stat, kommun samt aktieägare. Resterande del kvarhålls i bolaget för att täcka kostnader för förslitning av anläggningar och maskiner (Avskrivningar) samt att möjliggöra en fortsatt expansion av verksamheten (Kvar i bolaget).

ÅRETS SÄLJARE 1990

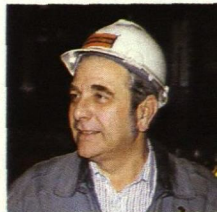

Walter Rentsch

Reinhard Gassner

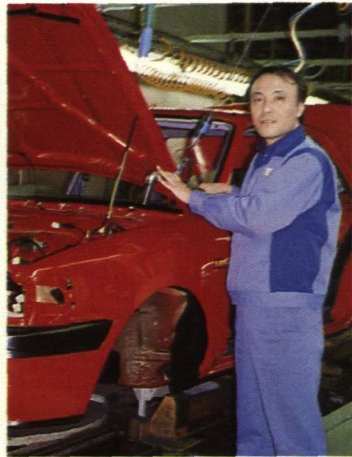
Marc Lauvernier

Bjørn Hansen

Glenn Mc Bride

Shoji Fujita

Under 1990 gjordes många framstående försäljningsinsatser inom säljbolagen. Varje säljbolag har ombetts rapportera in de största försäljningsframgångarna. Baserat på detta har Årets säljare utsetts. Dessa presenteras nedan med sina försäljningsprestationer.

Walter Rentsch och **Reinhard Gassner**, säljingenjörer vid Atlas Copco MCT i Tyskland, har under 1990 ökat Atlas Copcos marknadsandelar för entreprenadutrustning och transportabla kompressorer. Rentsch har speciellt lyckats öka försäljningen av transportabla kompressorer, generatorer och hydraulspett till uthyrningsföretag. Gassner har som produktansvarig lyckats föra upp Atlas Copco som den ledande leverantören av transportabla kompressorer i Tyskland.

Marc Lauvernier, säljingenjör i Rhône Alpesområdet i Frankrike, lyckades under 1990 göra Atlas Copco till en ledande leverantör av kompressorer till bl a Michelin genom försäljning av tre stora oljefria kompressorer. Han har även ökat Atlas Copcos marknadsandelar inom sitt distrikt genom försäljning till lokala distributörer.

Bjørn Hansen, säljare för Monsun-Tison i Norge, har väsentligt bidragit till att föra fram Atlas Copco som ledande leverantör av komponenter till aluminiumindustrin med bl a stora leveranser till Icelandic Aluminium och Hydro Aluminium.

Glenn McBride, säljingenjör för Atlas Copco i Australien, tog under 1990 den största ordern i Australien på borrarutrustning. Ordern omfattade fyra tunnelborrningsriggar med hydrauliska bergborrmaskiner, två Boltec bergförstärkningsenheter samt en produktionsborrningsrigg till det nya gruvprojektet Thalanga i norra Queensland.

Shoji Fujita, säljingenjör i Hiroshima, Japan, är specialiserad på försäljning av industriverktyg till bilindustrin. Han sålde under 1990 bl a 200 vinkelmutterdragare och 50 pistolmutterdragare med övervakningssystem till Mazda.

Miguel Angel Aisa, säljare av industriverktyg i Katalonien, Spanien, har under stark konkurrens kraftigt ökat sin försäljning jämfört med 1989 och därmed förbättrat Atlas Copcos marknadsandelar inom den spanska bilindustrin.

José Luis Benítez, säljare av industriverktyg till bilindustrin i Mexico, mer än fördubblade sin försäljning under 1990 jämfört med 1989 genom framgångsrika försäljningar till lokala tillverkningsenheter, bl a Mercedes Benz och Volkswagen.

Larsgösta Almgren, exportchef vid Atlas Copco MCT Sverige, har under 1990 sålt 22 tunnelborrningsriggar, fem larvbandsburna borraragregat, handhållen utrustning samt ett stort antal stationära och transportabla kompressorer till ett totalt värde av mer än 100 MSEK. Därtill kommer kontrakt för reservdelar, borrarstål och serviceåtaganden för flera år framåt.

Miguel Angel Aisa

José Luis Benítez

Larsgösta Almgren

1991 BLIR KÄRVT, MEN LÅNGSIKTIGT ÄR POTENTIALEN GOD

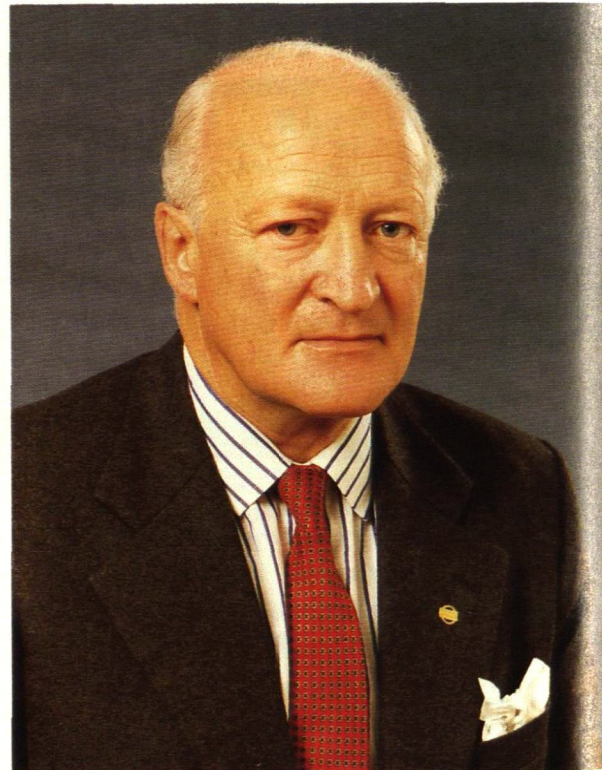
Den mångåriga högkonjunkturen i industrivärlden bröts för Atlas Copcos del under sensommaren och hösten, och kriget i Mellanöstern och oroligheterna i Östeuropa gjorde uppbromsningen så mycket hårdare. För oss blev konsekvenserna påtagliga, i första hand för affärsområdet Anläggnings- och gruvteknik.

Många av de åtgärder som vidtagits under senare år har syftat till att göra Atlas Copco mindre volym- och konjunkturkänsligt:

- Den minskade administrativa kostymen som blivit resultatet av decentraliseringen från moderbolag till affärsområden och divisioner och vidare ut i organisationen, har reducerat de fasta kostnaderna och ökat möjligheterna att motverka svängningar i marknaden.
- Marknadsandelar har förstärkts, bl a genom flera strategiska förvärv under 1989–90.
- Den starka balansräkningen är ett resultat av många års arbete med rationalisering av lager och distribution, som avlastat balansräkningen med totalt cirka 1 300 MSEK. Under maj–juni 1990 förstärktes den ytterligare genom den stora internationella nyemissionen, som gav ett bättre finansnetto efter kostnaderna för företagsförvärven.
- Personalkostnaderna har minskats genom betydande rationaliseringar på alla affärsområden, vilket mer än balanserat det antal anställda, som tillförts genom nyförvärvade företag. Dessa rationaliseringar fortsätter.
- Betydande investeringar i modern produktionsteknik har gjorts i fabriker i Belgien, USA, Sverige och Tyskland.

Även om man ser om sitt hus, kan man inte utestänga effekterna av ett bistrare klimat. Atlas Copco kan naturligtvis inte undgå att påverkas av det försämrade affärsklimatet i Sverige och världen.

Affärsområdet Anläggnings- och gruvteknik, har drabbats hårt. Huvuddelen av dess vinstminskning på cirka 400 MSEK fördelar sig i stort sett lika, på tre skilda, men i detta bokslut dessvärre samverkande omständigheter, nämligen minskad volym på grund av en svagare marknad, priskonkurrensen på borrar och riggar och pågående rationaliseringar i tillverkningsledet. Problemen på detta affärsområde har haft hög prioritet under 1989–90 och måste lösas under 1991.

Uppskjutna investeringar och minskade tillverkningsvolymerna hos kunderna har även på vissa andra områden lett till att Atlas Copcos order- och leveransvolymerna stagnerat, med ett sämre utnyttjande av resurserna som följd. En lågkonjunktur medför ju också priseftergifter, som försämrar marginaler och lönsamhet i branschen.

De indikationer vi har i dag tyder på att 1991 också blir ett kärvt år för världens ekonomi och industriella utveckling, även om en återhämtning är möjlig under andra halvåret. På längre sikt finns emellertid många ljuspunkter att notera.

Den industriella utvecklingen inom EG fortsätter, även om takten av konjunkturskäl kan komma att dämpas under en tid. Det snabba slutet på Mellanöstern-kriget kommer att minska osäkerheten och kan därmed leda till ett genomförande av uppskjutna industriinvesteringar i Europa. Atlas Copco har gjort stora strategiska och operationella satsningar på den europeiska marknaden, som för oss nära nog kan jämföras i storlek med USA och Japan tillsammans. Dessa insatser ger redan resultat, som förhoppningsvis kan förstärkas ytterligare, när Sverige nu, om än sent, börjat närma sig Europa.

Med de frihandelsöverenskommelser som nu träffas, bör Nordamerika, särskilt USA, kunna uppnå en betydande industriell växtkraft, som även Atlas Copco genom sina nya och gamla bolag kan få glädje av. Behoven av modernisering av infrastrukturen i USA kräver också resurser, som bör ge Atlas Copco möjligheter att fortsätta sin betydande expansion på den nordamerikanska marknaden. Den svarar nu för 16 procent av koncernomsättningen, mot 9 procent 1980.

Efter Mellanöstern-krigets slut kommer man i den regionen att behöva göra stora investeringar för återuppbyggnad. Vi märker denna tendens i ett ökat antal förfrågningar och order.

Trots politiska svårigheter kan den inledda utvecklingen i östra Centraleuropa knappast hedjas, även om man inte kan bortse från risker för tillfälliga bakslag. Investeringar från väst leder till affärer på sikt.

I södra Afrika går utvecklingen nu åt rätt håll, med ökade inslag av marknadsekonomi i de gamla "frontstaterna", och med en av det sydafrikanska och internationella näringslivet önskad avveckling av apartheidsystemet i Sydafrika. Den sanktionslinje mot det egna landets företag, som Sverige drivit mer aggressivt än något annat land, bör därmed ha spelat ut sin roll även som inrikespolitisk attraktion i Sverige. Sanktionerna har varit en bidragande orsak till svårigheterna för affärsområdet Anläggnings- och gruvteknik, en risk som vi tidigt varnade för.

Japan behåller sin roll som industriell stormakt. Vårt nya samarbete med Japan på kompressorområdet, inom Atlas Copco Iwata-ramen, visar sig vara en lyckad affär. Projektet har blivit vinstgivande redan första året, och vi har all anledning att vara optimistiska inför fortsättningen. Det ger oss också som en extra fördel, goda direktkontakter med viktiga grupper inom det japanska näringslivet.

I Japan pågår nu också intressanta diskussioner som syftar till ett bättre utnyttjande av de utrymmesresurser som kan skapas under jord. Trafikleder, lagringsutrymmen och andra platskrävande anläggningar kan läggas under jord. Atlas Copcos teknik kan härvid komma till god nytta, liksom de erfarenheter som vinnas exempelvis genom vårt framåtsyftande engagemang i storstadsprojekt av typen Österleden i Stockholm.

Vi har under senare år deltagit i den politiska debatten beträffande frågor som kräver en lösning för att återställa det svenska näringslivets framtidstro. Till dessa hör EG-frågan, energiförsörjningen, skattenivån och frågan om bantning av den offentliga sektorns administration. Om de politiska signaler som nu givits även av den nuvarande svenska regeringen omsätts i handling, så kan svensk internationell industri börja se på framtiden med viss tillförsikt, även i svagare konjunkturer.

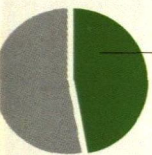
De sexton år jag haft förmånen leda Atlas Copcos verksamhet har varit en intressant tid, full av stimulerande problem och möjligheter. Styrelsens förtroende och det stöd jag känt från företagets medarbetare över hela världen har givit trygghet och glädje i arbetet. Det har i hög grad varit ett lagarbete.

Ett internationellt företag som Atlas Copco blir aldrig färdigt. Nya yttre förutsättningar och nya utvecklingsmöjligheter föranleder en fortgående process av förändringar och hårt långsiktigt arbete. I många avseenden tycks takten i denna förändringsprocess ha accelererat efter hand.

Jag är för min del övertygad om att Atlas Copco har en hög beredskap för att försvara sin ledande marknadsposition i större delen av världen med sitt starka produktprogram, med en stark finansiell bas och med en vältrimmad marknads- och produktionsorganisation, som är van vid förändringar. Potentialen för Atlas Copco är god och vi kommer att leva vidare som ett stabilt internationellt industriföretag till glädje för kunder, aktieägare, anställda och andra intressenter.

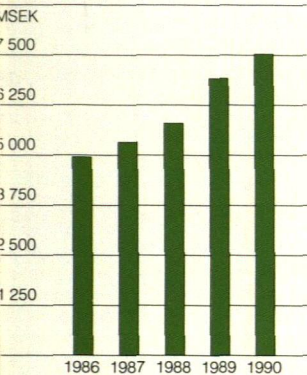

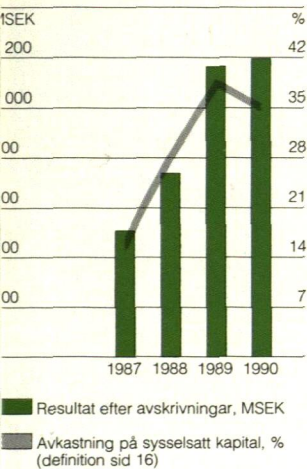

KOMPRESSORTEKNIK

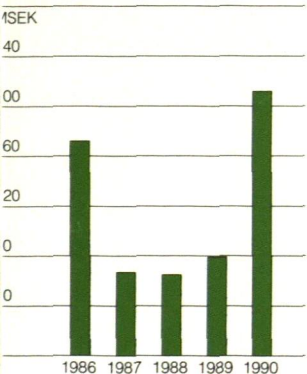
FAKTURERING

RESULTAT OCH AVKASTNING

INVESTERINGAR I PRODUKTIONSLEDET

	1990	1989
FAKTURERAD FÖRSÄLJNING, MSEK	7 530	6 916
RESULTAT EFTER AVSKRIVNINGAR, MSEK	1 195	1 164
AVKASTNING PÅ SYSSELSATT KAPITAL, %	35	38

Affärsområdet Kompressorteknik utvecklar, tillverkar och marknadsför transportabla och industriella kompressorer, lufttorkar, efterkylare, regler-system, filter samt specialbyggda luft- och gaskompressorer, expansionsturbiner och kryogeniska pumpar. Affärsområdet är indelat i följande divisioner: Airtec, Portable Air, Industrial Air, Oil-free Air samt Atlas Copco ACT (Applied Compressor Technique). Affärsområdet har sitt säte i Antwerpen, Belgien, och sina största fabriker i Antwerpen och Köln, Tyskland. Tillverkning sker även vid fabriker i ytterligare 9 länder.

Ledningsgrupper

Giulio Mazzalupi, VD
Jan Petersson, Finans
Erik Lebrocqy, Personal, administration
Stig Svärd, Airtec
Romano Girardi, Portable Air
Luc Hendrickx, Industrial Air
Henri Ysewijn, Oil-free Air

Atlas Copco ACT

Theo Dietz, VD
Lars Lindén, vice VD
Carl Malgerud, Ekonomi, administration
Ulrich Grundmann, Teknisk utveckling och Rotoflow
Bengt-Ivar Nilsson, Atlas Copco Comptec

Giulio Mazzalupi (t v) och Theo Dietz.

Strategi

Kompressorteknik skall utveckla Atlas Copcos världsmarknadsledande ställning för kompressorer och expansionsturbiner. Som ett led i denna strategi marknadsförs kvalitetsprodukter till industrikunder med höga krav på driftsäkra anläggningar. Divisionerna har ansvaret för luftkompressorer, medan ACT även koncentrerar sig på utrustning för kompression och expansion av andra gaser speciellt inom processindustrier.

Försäljning

Den fakturerade försäljningen ökade under 1990 med 9 procent till 7 530 MSEK (6 916). Ordergången från kund uppgick till 7 549 MSEK (7 425), en ökning med 2 procent.

Resultat

Rörelseresultatet efter avskrivningar ökade med 3 procent till 1 195 MSEK (1 164). Det motsvarar 16 procent av försäljningen.

Resultatförbättringen beror på såväl ökad försäljningsvolym som lägre kostnader för produktion, administration och försäljning.

Avkastningen på sysselsatt kapital uppgick till 35 procent (38).

Investeringar

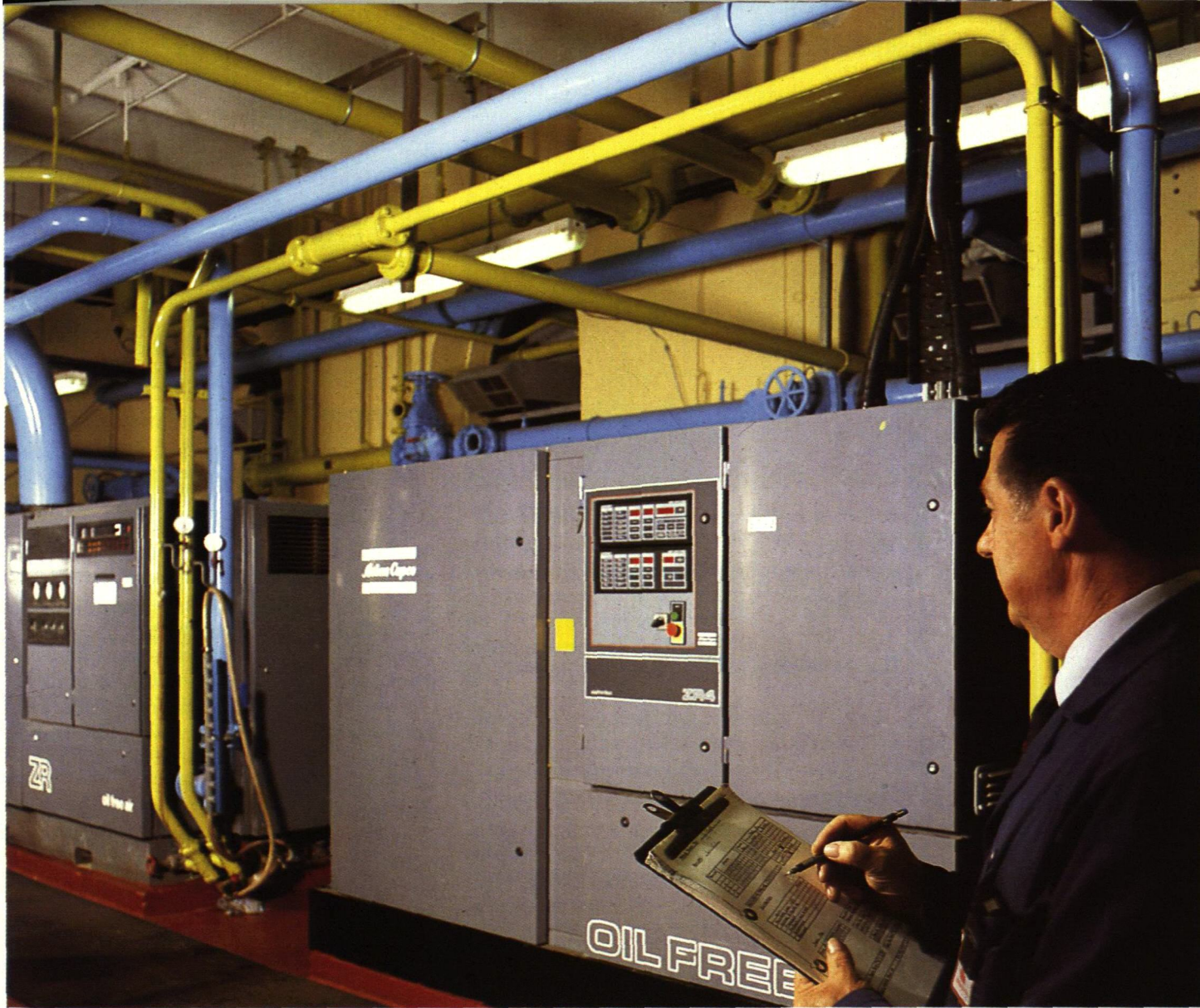
Investeringar i produktionsledet i mark och byggnader utgjorde för verksamhetsåret 50 MSEK (27) och investeringar i maskiner och inventarier 162 MSEK (52). Investeringarna avsåg bl a påbörjandet av en ny fabrik för transportabla kompressorer.

Affärsutveckling

Samtliga divisioner ökade sin försäljning under året, även om en minskad ordergång noterades under andra halvåret, särskilt från anläggnings- och byggindustrin i Frankrike, Italien, Spanien och Storbritannien. I det förenade Tyskland nådde försäljningen av transportabla kompressorer rekordnivåer. Jämfört med 1989 ökade försäljningen av transportabla kompressorer även i Ostasien, USA och Brasilien.

Försäljningen av industrikompressorer fortsatte att öka på de större europeiska marknaderna med undantag för Norden. En minskad efterfrågan märktes i Nord- och Sydamerika.

På den japanska marknaden noterades stora försäljningsframgångar med skruvkompressorer, som tillverkats lokalt i Japan av Atlas Copco Iwata.

Marknaden för mindre industrikompressorer breddades kraftigt genom bearbetning av nya användningsområden för inbyggnadskunder.

Efterfrågan på oljefria kompressorer ökade särskilt i Frankrike, Tyskland, Spanien, USA och Indonesien beroende på processindustriernas utveckling i dessa länder.

Efterfrågan på ACTs produkter var fortsatt mycket god under året. En kraftig försäljningsökning noterades speciellt för den nya serie turbokompressorer, som introducerades under 1989. Genom förvärvet av Rotoflow Corporation, USA, i juni 1990 stärktes divisionens ställning avseende utrustningar för gas och energiåtervinning. Företaget har 250 anställda och en försäljning på ca 170 MSEK, varav 70 procent avser export.

Utsikter för 1991

Den försämrade konjunkturen väntas bestå under hela 1991. Höga räntenivåer dämpar

både offentliga och privata investeringar, vilket i sin tur påverkar efterfrågan på affärsområdets produkter negativt. För att motverka denna nedgång satsas på nya tillämpningar för oljefri tryckluft samt på bearbetning av anläggnings- och byggmarknaden i Östeuropa och utveckling av eftermarknadsförsäljningen i Ostasien.

Introduktionen av en ny serie kompakta oljefria kompressorer för mindre processindustrier kommer att bredda marknaden. Vidare bör en ny serie moderniserade små oljeinsprutade skruvkompressorer för industriellt bruk bidra till ökade marknadsandelar och stigande försäljningsvolym.

En fortsatt god försäljning av gaskompressorer och expansionsturbiner förutses under 1991, då kraven på bättre miljö ständigt ökar. Flera projekt i Östeuropa och Sydamerika väntas resultera i betydande order.

Ett investeringsprogram pågår inom tillverkningsenheterna i Antwerpen i syfte att effektivisera produktionen och förbättra produkternas lönsamhet. I detta program ingår den nya fabriken för kundorderstyrd tillverkning av transportabla kompressorer.

Efterfrågan på torr, oljefri tryckluft stiger oavbrutet – speciellt inom livsmedels-, läkemedels-, elektronik- samt annan processindustri.

Nya divisioner säkrar fortsatt tillväxt

För att möta marknadens förändringar och bättre följa de strategiska målsättningarna har Atlas Copco Airpower under året uppdelats i fyra divisioner. De ingår fr o m 1991 som självständiga resultatenheter i affärsområdet Kompressorteknik.

Decentraliserad organisation ökar servicegraden

Airtec är den division som ansvarar för utveckling av kompressorteknologi och tillverkar kompressorelement och andra viktiga komponenter som ingår i övriga divisioners produkter.

Tre produktdivisioner – *Portable Air, Industrial Air* och *Oil-free Air* – har bildats med ansvar för konstruktion, montering och marknadsföring av sina produkter. I denna decentraliserade organisation kan divisionerna samla resurser för ännu kraftfullare satsningar på sina respektive produktlinjer.

Kompressortekniks säljbolag har i den nya organisationen blivit mer specialiserade med försäljningsavdelningar för de olika produktdivisionerna. Härigenom förs försäljning och produktion närmare varandra. Detta underlättar kommunikationen mellan de tekniker som anpassar produkterna efter kundernas önskemål och krav.

Oljefri kompressor.

Produktdivisionerna kan genom denna organisationsstruktur i än högre grad hålla en hög servicenivå mot den egna fältorganisationen och ge snabba svar till marknaden avseende tekniska data, leveranstider etc.

Centrallager för alla produkter

Stora framsteg har under de senaste åren gjorts för att förbättra genomloppstiderna i Antwerpenfabriken. Det har resulterat i en kundorderstyrd produktion. Men för att dra full nytta av det snabba flödet i produktionen, var det nödvändigt att etablera ett centrallager för färdiga produkter och reservdelar. Därigenom har ett internationellt distributionssystem med kompressordivisionens samtliga produkter kunnat byggas upp och gjort det möjligt att reducera både centrala lager och säljbolagens lager utan att ge avkall på servicegraden.

I centrallagret intill Antwerpenfabriken är nästan alla arbetsmoment automatiserade, alltifrån plockning och packning av reservdelar till utskrift av leveranshandlingar. Under de senaste två åren har antalet orderposter ökat kraftigt och under 1991 väntas denna utveckling fortsätta. För distributionen har ett dagligt direktdistributionssystem utvecklats. Leveranser från detta till de nordiska länderna började i januari 1990. Tyskland anslöts i maj och Frankrike i oktober 1990. I slutet av mars 1991 var alla säljbolagen i Europa med undantag för Grekland och Portugal anslutna.

Fördelarna med denna dagliga direktdistribution är många. Då transportererna sköts av transportbolag kan divisionerna koncentrera sig på sina egna verksamheter och lita på att leveranserna utförs professionellt. Lagerhanteringen på de olika säljbolagen har kunnat minska väsentligt. Det italienska säljbolaget kunde t ex under en 9-månadersperiod minska sitt i lager uppbundna kapital med 60 procent och fortfarande hålla en utlovad leveranstid på 5 dagar.

Skruvelement för kompressorer.

Industriekompressor.

Transportabel kompressor.

Nya användningsområden för oljefri tryckluft

Den ökade användningen av komplexa processer och industriella utrustningar ställer krav på allt högre kvalitet på tryckluft. Det har under 1990 lett till att försäljningen av Atlas Copcos oljefria kompressorer varit framgångsrik till nya applikationer för bl a produktion av ozon och avsvavling av rökgaser.

Produktion av ozon är en ny applikation som utvecklats i Europa och som under 1990 hade sin största marknad i vattenverk i USA. I denna applikation matar en lågtryckskompressor en ozongenerator för produktion av aktiv syrgas, som används för att behandla vatten. Detta resulterar i dricksvatten med varken klorklukt eller klorsmak.

Även EGs direktiv om skadliga gasutsläpp och den amerikanska miljöskyddslagen har bidragit till att skapa viktiga nya marknader för Atlas Copcos oljefria kompressorer.

Utvecklingen i Östeuropa skapar intressant marknad

Det stigande behovet av vägunderhåll i östra Tyskland och Östeuropa i sin helhet har stimulerat marknaden för mindre, transportabla kompressorer som behövs för att driva spett och andra tryckluftverktyg. För att möta denna efterfrågan har Atlas Copco byggt ut sitt distributionsnät och skaffat ett 20-tal återförsäljare i Östeuropa, kontrakterat ett stort tyskt hyresföretag med egna filialer över hela Östeuropa samt etablerat egen uthyrningsverksamhet i Leipzig.

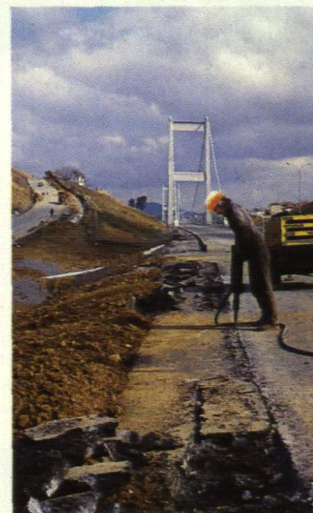
Igelsta värmekraftverk, Södertälje.

Svaveloxid släpps huvudsakligen ut från kraftverk som förbränner kol eller andra fossila bränslen. Över hela världen pågår en intensiv granskning av detta miljöproblem. Sträng revidering av den amerikanska miljöskyddslagen, skärpt tysk miljölagstiftning, som redan nu är bland världens strängaste, samt EGs direktiv ger goda förutsättningar för framtida affärsmöjligheter för Atlas Copco.

För att möta kraven i denna lagstiftning måste kraftverk, kemiska processindustrier och andra anläggningar, som släpper ut svaveloxid, införa system för rökgasbehandling för att avlägsna ohälsosamma gaser. Införandet av avsvavlingsprocesser med oljefria kompressorer i kraftverk bl a i Italien och Storbritannien har givit Atlas Copco intressanta order under 1990. Kompressorerna levererar även tryckluft till instrument.

Detta nät gör det möjligt för Atlas Copco att göra affärer på dessa utvecklingsmarknader. Tillgång till transportabla kompressorer på hyresbasis gör det ekonomiskt möjligt för dessa länder att snabbt komma igång med nödvändiga arbeten.

För att göra den tidigare östtyska industrin konkurrenskraftig, måste åtskilliga miljarder DEM investeras för att modernisera landets industri. Prioritet måste därvid ges sådan utrustning som behövs för att införa system för rökgasbehandling så att de nya miljöskyddslagarna skall kunna följas. Östra Tyskland har nämligen de största svaveloxidutsläppen per invånare i världen. Det finns mer än 5 000 fabriker med tidigare okontrollerade rökgasutsläpp. Detta öppnar en stor marknad för Atlas Copcos oljefria kompressorer och bra möjligheter för framtida tillväxt. Vidare har Tyskland koltillgångar för uppskattningsvis 300 år.

Vid underhåll och nybyggnad av vägar är transportabla kompressorer en nödvändighet.

Intressant område för transportabla kompressorer

Den framtida försäljningsutvecklingen för transportabla kompressorer beror till stor del på nya användningsområden och på nya marknader.

Blästringsteknikens utveckling ökar behovet av torr tryckluft.

Ett specialområde för användning av tryckluft från transportabla kompressorer är sandblästring, där kundernas krav på snabbhet och högre kvalitet successivt ökat. Genom blästring av en yta kan den rengöras helt från oönskade beläggningar och sedan omedelbart målas. Då detta normalt är arbetskrävande och därigenom dyrbart, är nödvändigheten att öka produktiviteten och spara tid uppenbar. Atlas Copcos transportabla kompressorer, som arbetar under högt tryck, kan förbättra produktiviteten med 25–30 procent vid dessa arbeten. De transportabla kompressorerna kan också klara den hittills omöjliga uppgiften att blästra hård betong, hartsplaster och annat hårt material. De har även konstruerats så att de motsvarar kundernas krav på kontinuerlig användning under svåra förhållanden och i skiftande klimat. De är dessutom lätta att använda och underhålla, de är tystgående och uppfyller EGs föreskrifter om buller- och utsläppsnivåer.

Den snabba utvecklingen av blästringstekniken har även skapat ett stigande behov av högkvalitativ torr tryckluft. Den torra luften är nödvändig för att säkerställa att fukt inte kommer i kontakt med det blästrade materialets yta. Fukt kan orsaka skada och framtvinga ytterligare behandling före ytbehandling. För att möta detta krav att minska fukttinnehållet i luften till ett minimum har kompressorerna försetts med inbyggda luftkylare, vattenavskiljare och återuppvärmning.

Inbyggnad av industrikompressorer breddar marknaden

Breddningen av kundbasen för inbyggnad av kompressorer i egna produkter fortsatte under 1990 genom att nya tillämpningar utvecklades för små oljefria kolvkompressorer.

Kvävgas har ett flertal egenskaper som gör den mycket lämplig för användning inom livsmedelsindustrin. I de allra flesta fall blandar den sig inte med eller sönderdelas i de produkter den kommer i kontakt med. Den torra

och inerta atmosfär, som den skapar, bibehålls utmärkt i plastförpackningar. Då den ersätter syre hindrar den produkten från att härska, mögla eller bli angripen av insekter. Den är luktfri, smaklös, ofärgad och ej heller giftig.

System har utvecklats som tillåter användning av inert kvävgas billigt och bekvämt för bl a förpackning, lagring och distribution av frukt och grönsaker, konservering, rening samt trycköverföring. Genom att tillföra oljefri tryckluft genom en gasseparator skapas en konstant tillförsel av kvävgas med önskad strömningshastighet, tryck och renhet enligt kundens önskemål.

En speciell applikation är transport av öl, där kvävgasen håller ett övertryck på ölet i fatet så att det hygieniskt trycks till kranen i baren.

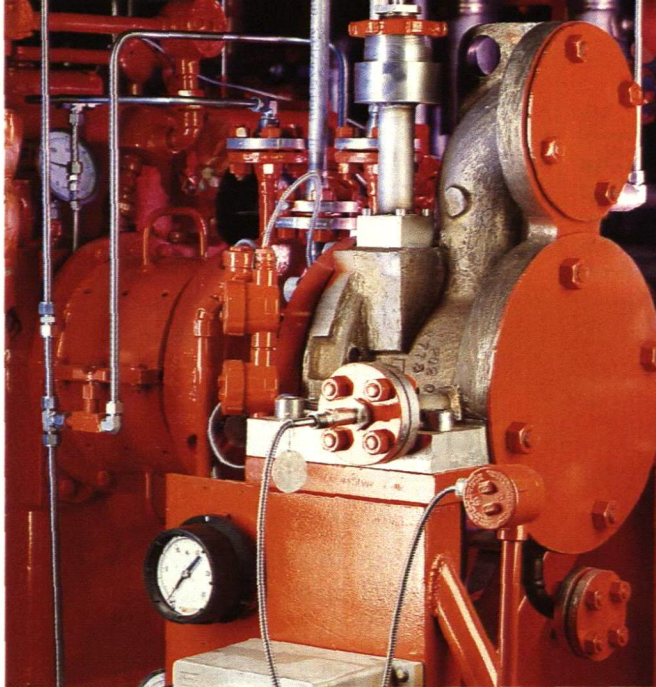
Ölsejdeln fylls allt oftare med hjälp av oljefria kompressorer.

Nya marknader öppnas för ACT genom förvärv

Under det senaste årtiondet har två nya och allt viktigare marknadssegment utvecklats för turbinapplikationer, nämligen expansion av naturgas och energiåtervinning. Naturgasen väntas bli 90-talets energikälla och i allt större utsträckning ersätta kol och olja.

Atlas Copco ACT, som är specialiserat på kompressorer och expansionsturbiner, förvärvade under 1990 Rotoflow Corporation i Los Angeles, USA. Detta företag är en ledande leverantör av turbiner för förädling av naturgas och kompletterar därmed ACT, som främst tillverkar turbiner till anläggningar för produktion av industriella gaser. Rotoflow har 100-talet patent med anknytning till turbomaskiner och expandrar. Dess turboexpandrar utvinnet ex den för kemisk industri mycket värdefulla etankomponenten ur naturgasen, innan resten levereras som bränsle för bostadsuppvärmning och för industriella ändamål.

Rotoflows turbinmaskiner kompletterar ACTs produktprogram.

Atlas Copco ACT stärker genom förvärvet av Rotoflow sin position på dessa expanderande marknader. Hittills har Rotoflow installerat mer än 1000 anläggningar i 77 länder. För att möta en förväntad ökande efterfrågan har företaget nyligen nästan trefaldigt sin produktionskapacitet och nådde under 1990 en försäljning av ca 170 MSEK. Av den totala försäljningen hänför sig ca 70 procent till export. Genom att Rotoflow nu får tillgång till Atlas Copcos världsomfattande sälj- och serviceorganisation kan ytterligare satsningar göras på viktiga internationella marknader.

100 nya turbokompressorer redan levererade

Efterhand som efterfrågan ökat på kompressorer med stor kapacitet har det blivit nödvändigt att utvidga Atlas Copcos omfattande sortiment av oljefria kompressorer.

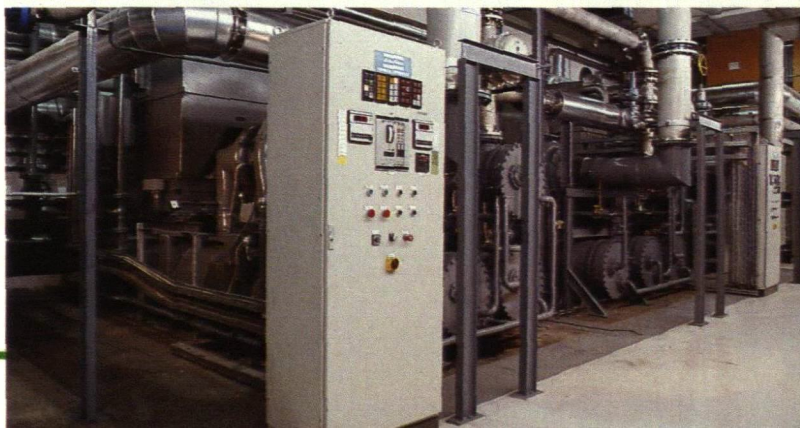
Genom att kombinera Atlas Copcos kunskande att konstruera kompakta enheter med ACTs långa erfarenhet av turbokompressorer introducerades en ny serie luftturbokompressorer (H-serien). Dess inbyggda mekaniska och energibesparande egenskaper förbättras genom ett sinnrikt och operationsvänligt styrsystem med mikroprocessor. Denna kompressorserie tillverkas vid fabriker i Albany, USA och Köln, Tyskland. Lokaliseringen till dessa länder beror inte bara på marknadsituationen utan även på att erforderlig lokal

standard och kundönskemål bättre kan tillgodoses. Dessutom minimeras riskerna för valutakursförluster.

Försäljningen har varit särskilt framgångsrik till energimedveten industri som arbetar med industriella gaser. Även den kemiska industrin liksom andra industrier som tillverkar t ex fordon, cement och glas föredrar pålitlig maskinutrustning och har behov av stora mängder oljefri luft.

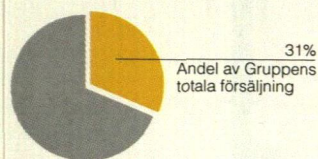
Den 100:e maskinen levererades till Spanien för installation i en fabrik för separering av luft.

Den nya serien luftturbokompressorer har mottagits positivt av framför allt bilindustrin och den kemiska industrin som båda behöver stora mängder oljefri luft.

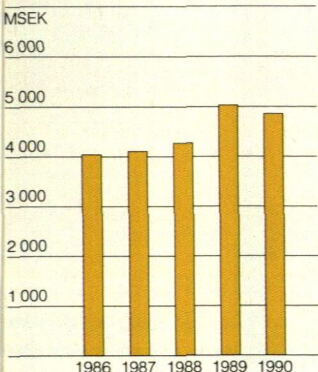

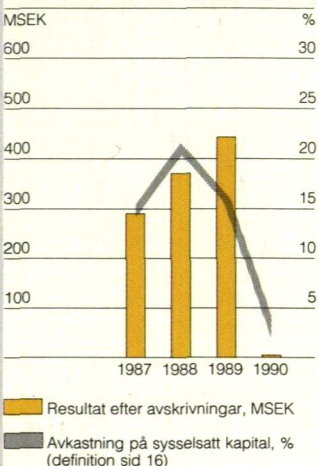
ANLÄGGNINGS- OCH GRUVTEKNIK

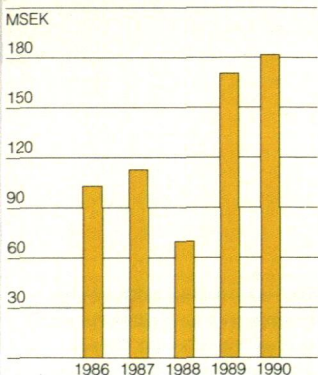
FAKTURERING

RESULTAT OCH AVKASTNING

INVESTERINGAR I PRODUKTIONSLEDET

Från vänster: Claes Silfverstolpe, Rod Brown, Håkan Svendenius, Magnus Unger, Anne-Christine Nordin, Erland von Redlich, Jörgen Krook och Bill Sundberg.

	1990	1989
FAKTURERAD FÖRSÄLJNING, MSEK	4 855	5 029
RESULTAT EFTER AVSKRIVNINGAR, MSEK	5	441
AVKASTNING PÅ SYSSELSATT KAPITAL, %	3	16

Affärsområdet Anläggnings- och gruvteknik omfattar sex divisioner, som utvecklar, tillverkar och marknadsför kompletta sortiment av bergbörverktyg (Uniroc AB), tunnel- och gruvutrustning (Atlas Copco Tunnelling and Mining AB), borrhagnar (Atlas Copco Surface Drilling GmbH), entreprenadutrustning (Atlas Copco Berema AB), lastutrustning (Wagner Mining and Construction Equipment Co.) och brunnborrningsutrustning (Atlas Copco Energy AB). Produkterna marknadsförs till bygg- och anläggningsföretag, stenbrott och gruvor över hela världen.

Ledningsgrupp

Magnus Unger, (Bertil Eriksson fr o m 910301), Chef för affärsområdet
Claes Silfverstolpe, Ekonomi, affärsutveckling
Anne-Christine Nordin, Personal, organisation
Erland von Redlich, Bergbörverktyg
Bill Sundberg, Tunnel- och gruvutrustning
Håkan Svendenius, Borrhagnar
Jörgen Krook, Entreprenadutrustning
Rod Brown, Lastutrustning

Strategi

Affärsrådets strategi innebär att från en ledande position erbjuda kompletta program av kvalitetsprodukter under egna varumärken samt eftermarknadstjänster som säkerställer produkternas prestanda och tillförlitlighet. Vidare skall marknadspenetration ske såväl genom de egna säljorganisationerna som genom externa distributörer. Tillväxt skall också ske genom fortsatt satsning på forskning och utveckling inom nuvarande huvudaffär samt genom kompletterande företagsförvärv.

Strukturella förändringar

Affärsrådets struktur genomgår en snabb utveckling. En ny affärsorganisation har etablerats med sex självständiga divisioner med ansvar för produktutveckling, tillverkning, marknadsföring och försäljning. På större marknader ändras distributionsstrukturen genom att affärsområdet bildar egna säljbolag i syfte att öka specialisering och service till kunderna. Distributionsorganisationen vidareutvecklas genom att regionala enheter omfattande flera länder skapas. Härigenom uppnås en mer kostnadseffektiv organisation, höjd leveranseffektivitet och mindre kapitalbindning.

En översyn av affärsrådets globala produktionsstruktur har inletts för att nå en effektivare produktionsorganisation.

Försäljning

Den fakturerade försäljningen uppgick till 4 855 MSEK (5 029) Minskningen beror främst på marknadssituationen för bergbörverktyg samtidigt med en sjunkande efterfrågan på borrhagnar under andra halvåret. Orderin-gången minskade med 3 procent till 4 945 MSEK (5 095).

Resultat

Rörelseresultatet efter avskrivningar men före finansiella poster uppgick till 5 MSEK, (441). Minskningen är främst hänförlig till tre faktorer: försämrat resultat för bergbörverktyg beroende på låg prisnivå på marknaden; sämre lönsamhet för borrhagnar p g a starkt minskad efterfrågan under andra halvåret, vilket lett till pressade marginaler och ej fullt kap-

En ny typ av bergborraggregat för mekaniserad brytning av smala malmförande skikt marknadsintroducerades under året.

citetsutnyttjande i verkstäderna samt omfattande omstruktureringskostnader.

Avkastningen på sysselsatt kapital uppgick till 3 procent (16).

Investeringar

Investeringar i mark och byggnader uppgick under året till 48 MSEK (11) och i maskiner och inventarier till 134 MSEK (160). Beslut fattades att investera 80 MSEK i Bremenfabriken.

Affärsutveckling

Efterfrågan minskade successivt under året, i högre grad efter halvårsskiftet. På stora gruvmarknader som Canada, Australien och de sydamerikanska försvagades efterfrågan, medan försäljningen till anläggningsindustrin inom EG låg i nivå med fjolårets.

För bergborrverktyg kännetecknades året av intensiv priskonkurrens. Uniroc-divisionen har dock en stark ställning med en marknadsandel på mer än en tredjedel av världsmarknaden och är därmed den ledande leverantören. Från denna mycket starka marknadsplattform har ett heltäckande program satts igång för att förbättra lönsamheten. Kraftfulla åtgärder för att minska såväl kostnader som kapitalbindning är under genomförande.

Försäljningen av mekaniserad utrustning för borrar såväl under som ovan jord minskade betydligt under andra halvåret med pressade marginaler som följd.

Marknaden för spett och annan lätt entreprenadutrustning var oförändrad jämfört med 1989. Försäljningen av riggmonterade hydrauliska spett fortsatte att öka i Europa. Även marknadsutvecklingen för handhållna tryckluftspett var positiv.

Efterfrågan på lastmaskiner för underjordsbruk minskade kraftigt under andra halvåret. Trots detta har Wagner väl befast sin ledande marknadsställning och tagit ytterligare andelar på den viktiga nordamerikanska marknaden.

Utsikter inför 1991

Affärsområdet har en mycket stark marknadsställning för sina olika huvudaffärer. Detta i kombination med pågående utvecklings- och rationaliseringsarbete – både centralt och i den världsomspännande säljorganisationen – ger goda förutsättningar för resultatförbättringar under de närmaste åren. Efterfrågan under 1991 väntas bli svag p g a den försämrade konjunkturen, varför försäljningen bedöms bli något lägre än föregående år.

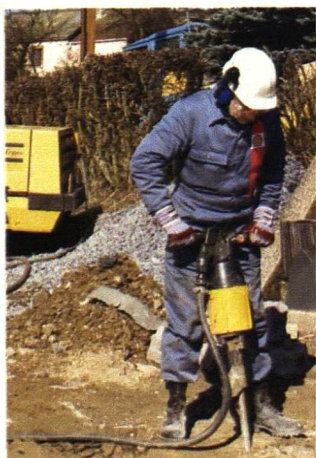

Under året ökade marknadsandelarna för Wagners lastutrustning.

Wagner stärker greppet om marknaden

Genom Atlas Copcos förvärv av Wagner Mining Equipment i oktober 1989 har denna division stärkt sin ställning på världsmarknaden. Under det gångna året ökade marknadstäckningen genom att ett 20-tal av Atlas Copcos säljbolag började sälja och erbjuda service av hela Wagnerprogrammet till sina gruvkunder.

En ny generation tryckluftspett har starkt bidragit till ökad försäljning.

Uthyrning av spett – starkt växande marknad

Under 1990 introducerades den nya generationen tryckluftspett på ett flertal marknader. Dessa spett har utvecklats för att möta användarnas krav på än större driftsäkerhet.

Efterfrågan på dessa nya spett är stor inom bygg- och anläggningsindustrin. Även uthyrningsföretag visar stort intresse. Hyresmark-

Marknadsföringen genom Atlas Copcos säljbolag ledde under året till försäljning av lastmaskiner på tidigare ej bearbetade marknader som Italien, Turkiet, Filippinerna och den australiska kolmarknaden. Wagner planerar under 1991 att förstärka sin ställning även på andra marknader genom försäljning via flera av Atlas Copcos övriga säljbolag.

Förvärvet av Wagner har givit Atlas Copco möjlighet att erbjuda paketslösningar. Ett exempel på en sådan affär är försäljningen av åtta Wagner lastmaskiner och fyra Atlas Copco borrreggat till Cyprus Gold på Nya Zeeland.

Bland andra betydande affärer Wagner genomförde under 1990 kan nämnas en order på sju 13,5 tons lastmaskiner typ Scooptram från Copper Range, som är en koppargruva i nordöstra USA, samt en leverans på totalt elva lastmaskiner och truckar till gruvor i Jugoslavien. Försäljningen på den nordamerikanska kolmarknaden ökade kraftigt med bl a en order på elva sk Teletram-truckar. Ett flertal order på lastmaskiner erhöles från kanadensiska kunder som Zinc Corp of America, Inco och Brunswick Mining & Smelting.

Produktutveckling är ett annat område där affärsområdets resurser förstärkts genom förvärvet. Wagners specifika erfarenheter från underjordsapplikationer har tillfört värdefull kunskap. Under året introducerades bl a en serie små Scooptram-lastare, en 11-tons lasttruck, en 13-tons kollastare samt en 18-tons konventionell lasttruck.

naden är betydande för tryckluftspett, bl a i Storbritannien där mer än hälften av försäljningen går till uthyrningsföretag.

De många hyreskunderna kräver att maskinerna skall fungera problemfritt under mycket krävande förhållanden utan egentligt underhåll. Hanteringen är nämligen ofta omild. För att motsvara dessa högt ställda krav måste utrustningen vara robust och tillförlitlig. Spetten har under året utökats med ergonomiversioner för att tillgodose arbetsmiljökraven avseende buller och vibrationer.

Denna nya generation spett har starkt bidragit till att Atlas Copco ökat försäljningen av handhållna spett och uppnått ökade marknadsandelar på ett flertal marknader, trots vikande konjunkturer.

Många mindre chilenska gruvor planerar att mekanisera brytningen under de närmaste åren för att minska kostnaderna och öka produktionen.

Mekaniseringsvåg även i mindre och medelstora gruvor

Mekanisering i större gruvor vid brytning av stora malnkroppar har pågått i flera decennier. I många små och medelstora gruvor sker däremot brytningen ofta med handhållen utrustning. Detta gäller särskilt brytning, där de malmförande skikten är smala, från någon centimeter upp till ett par meter breda. Goda metallpriser i kombination med nya möjligheter att mekanisera brytningen har bidragit till ökat intresse att även utvinna malmer ur små gruvor, som tidigare ej ansetts brytvärda.

I Chile planerar ett tiotal mindre gruvföretag att mekanisera sin brytning under de närmaste åren för att minska kostnaderna och öka produktionen. Guldgruvan Alhué, som ingår i gruvbolaget Las Cenizas, är ett av de företag som nyligen börjat mekanisera brytningen.

Gruvan som ligger 140 km sydväst om Santiago anrikar 25 000 ton malm per månad. För att uppnå denna produktionsnivå beslöt företaget 1989 att införa en ny brytningsmetod med mekaniserad utrustning. Atlas Copco levererade ett elektrohydrauliskt borrhäggaggregat för ortdrivning, två Wagner-lastare, en elektrohydraulisk borrhäggvagn för långhålsborrning samt en liten borrhäggvagn för sänkhammarborrning av vertikala orter.

De uppsatta produktionsmålen uppnåddes utan större problem tack vare hög kapacitet och funktionstillgänglighet på den nya utrustningen:

- Ortdrivningen ökade med upp till 150 meter per månad
- Kapaciteten för produktionsborrning fördubblades till 110 bormeter per skift
- Kapaciteten för drivning av vertikala orter trefaldigades
- Gruvans produktivitet mer än fördubblades, från 100 ton till 215 ton per man och månad.

Företaget har på grund av det goda resultatet nu planer på att i samarbete med Atlas Copco mekanisera brytning av andra smala malnkroppar både i Alhuégruvan och i andra av bolagets gruvor, där det finns koppar- och guldmalm.

Flera betydande utvecklingsprojekt introducerade

Affärsområdets produktutveckling sker i nära samarbete med kunder och inriktas både mot att öka kundernas produktivitet och förbättra deras arbetsmiljö. Atlas Copco är unikt på sin marknad genom sitt heltäckande bergborrningskunnande med egna resurser för utveckling och tillverkning av hela bergborrningsystem bestående av borrhjull med bormaskiner och bergborrverktyg.

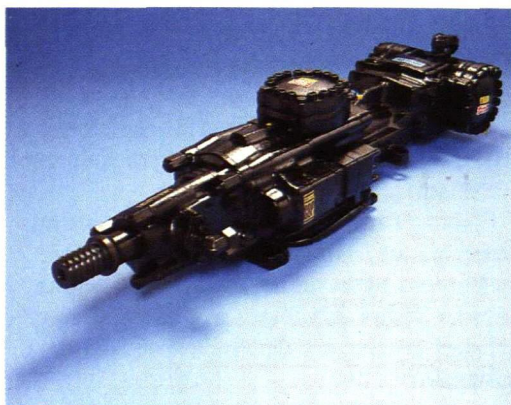

Ett nytt sortiment riggar för helt mekaniserad bultsättning introduceras nu på världsmarknaden.

Gruvföretag på samtliga gruvmarknader har visat stort intresse för ett nyutvecklat borrhjull, avsett för Rill Mining – en speciell gruvbrytningsmetod för mekaniserad långhålsborrning. Till skillnad från konventionell brytning tar man enligt denna metod ut större skivor malm från ett färre antal nivåer.

Efter ett flerårigt utvecklingsarbete introducerades under året en riggmonterad hydraulisk bergbormaskin med hög borsjunkning. Den är avsedd för 105–165 mm grova hål och borrar dubbelt så snabbt som motsvarande sänkbormmaskiner. Den är främst avsedd för användning i stenbrott och gruvor under jord, där den erbjuder stora möjligheter till ökad produktivitet.

Minskad tillgång på lättåtkomliga malmer och goda metallpriser har medfört ett ökat intresse för mekaniserad brytning av smala malmförande skikt, som i allmänhet utgörs av högvärdig malm som till exempel guld. Ett borrhjull som möjliggör ekonomiskt lönsam brytning av dessa malmer har utvecklats. Borrhjullet, som introducerades på marknaden i oktober, har rönt stort intresse för sin höga produktivitet.

En ny riggmonterad hydraulisk bergbormaskin med mycket hög borsjunkning i förhållande till vikt.

Bergförstärkning, som är ett av Atlas Copcos kompetensområden, är nödvändig för att öka säkerheten vid allt underjordsarbete. En ny serie utrustningar för helt mekaniserad bultsättning har utvecklats. Dessa nya bultningsenheter, som är unika i sin funktion, har många fördelar. Tack vare låg vikt på rörliga delar, korta rörelser och låg totalvikt blir precisionen mycket god under hela bultningscykeln samtidigt som tiden för bultning förkortas.

Serviceverkstaden kommer till kunden

För att kunna ge bättre kund- och leveransservice med låg kapitalbindning och lägre administrativa kostnader har affärsområde Anläggnings- och gruvteknik introducerat ett nytt servicekoncept.

Detta koncept bygger på kompletta bilburna serviceverkstäder, som kommer till kunden i stället för tvärtom. Dessa verkstäder, som kommer att ersätta de traditionella verkstäderna, skall till att börja med betjäna affärsområdets kunder i Norden.

Idén kommer från Norge, men har även framgångsrikt införts i Frankrike. Syftet är att minska stilleståndstider på framför allt kapitalkrävande borrarutrustningar. Reaktionen från kunderna har varit positiv genom att service på utrustningen gjorts lättillgänglig och löpande underhåll kan organiseras rationellt.

Det nya systemet ger Atlas Copcos service-montörer det direkta ansvaret för kontakterna med kunderna. De mobila verkstäderna, som står till montörernas förfogande, är välutrustade och försedda med all nödvändig specialutrustning för förebyggande underhåll av bormaskiner och komponenter. Den rullande verkstadens lager kompletteras kontinuerligt genom löpande leveranser från reservdelslager på olika håll i världen. Vid större reparationsarbeten levereras reservdelar och komponenter direkt till kundarbetsplatsen.

Bilburna serviceverkstäder kommer till arbetsplatsen och ökar därigenom borrarutrustningens tillgänglighet.

Fortsatta framgångar med tunnelborrningsmaskiner

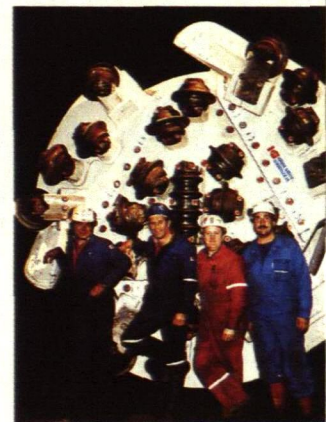
1990 har varit ett framgångsrikt år för Atlas Copcos tunnelborrningsmaskiner. Flera intressanta kontrakt har tecknats och tidigare levererade maskiner har visat mycket goda prestanda.

Den koreanska entreprenören Dong Ah beställde en Jarva tunnelborrningsmaskin för en vattentunnel i Juam-Dam-projektet i Korea. Ordern innebär ett genombrott för Atlas Copco för denna typ av borrarutrustning till Ostasien. Maskinen levererades i slutet av 1990, endast sju månader efter order, och borring startade i februari.

Vid borring av en vattentunnel för ett avloppsreningsverk i Stavanger uppnåddes en rekordnotering med den tunnelborrningsmaskin som användes. Under en arbetsvecka borrarade den 351 meter tunnel. Den totala längden är 8 kilometer och genomslag skedde i november 1990 efter ett års framgångsrik borring.

Ett annat rekord sattes i samband med ett italienskt projekt, där en Atlas Copco tunnelborrningsmaskin under 90 arbetsdagar borrarade sammanlagt 4 073 meter, drygt 45 meter per dag.

En tunnelborrningsmaskin av speciellt intresse skall levereras i augusti 1991 till kraftverksbygget Klippen i Lappland. Svenska Kraftbyggarna Entreprenad AB skall driva en 11 kilometer lång vattentunnel från Klippen i närheten av Tärnaby till sjön Överuman. Tunnelborrningsmaskinen är unik på flera sätt. Det är den kraftfullaste hårdbergstunnelborrningsmaskin som någonsin byggts med avseende på både matningskraft och motorstyrka. Diametern kan varieras från 6,4 meter till 12,4 meter. Maskinen skall utrustas med en helt ny typ av skär (cutters), som tack vare vattenkylning klarar 40 procent högre belastning. En ny lagerkonstruktion, som är speciellt lämpad för detta extremt stora diameterområde i hårt berg, ökar livslängden avsevärt.

Med tunnelborrningsmaskiner borrar hela tunnelarean utan behov av sprängning.

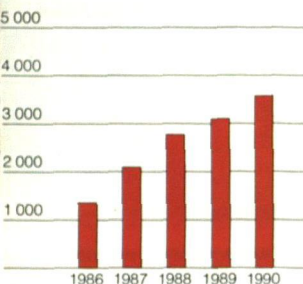

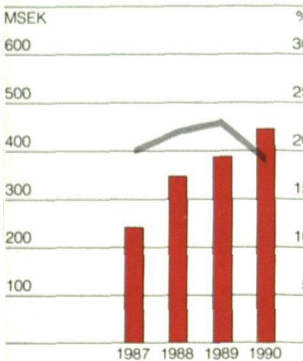
INDUSTRITEKNIK

FAKTURERING

MSEK
6 000

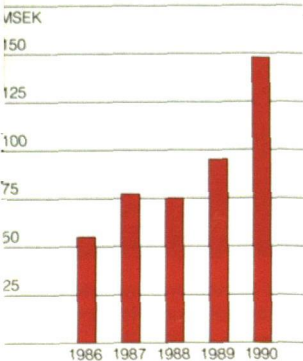

RESULTAT OCH AVKASTNING

■ Resultat efter avskrivningar, MSEK
■ Avkastning på sysselsatt kapital, % (definition sid 16)

INVESTERINGAR I PRODUKTIONSLEDET

Fr v Lars Larson, Marianne Hamilton, Lennart Johansson, Roger Desoutter, Michael Treschow, Jacques Manceron, Tord Berggren, Lennart Evrell, Carl Axel Rudd och Richard Besser.

	1990	1989
FAKTURERAD FÖRSÄLJNING, MSEK	3 530	3 090
RESULTAT EFTER AVSKRIVNINGAR, MSEK	446	388
AVKASTNING PÅ SYSSELSATT KAPITAL, %	19	23

Affärsområdet Industriteknik omfattar tre produktområden, fördelade på sju divisioner för utveckling, tillverkning och marknadsföring av verktyg, system och komponenter för industriell produktion, automatisering och underhåll: Atlas Copco Automation (komponenter), Atlas Copco Assembly Systems (monteringssystem), Atlas Copco Tools (verktyg), Chicago Pneumatic (verktyg), Desoutter (verktyg, monteringsystem), Monsun-Tison (komponenter) och Ets G. Renault (verktyg, monteringsystem).

Ledningsgrupp

Michael Treschow, Chef för affärsområdet
Lennart Johansson, Controller
Marianne Hamilton, Organisationsutveckling
Richard D. Besser, Chicago Pneumatic
Lars Larson, Atlas Copco Tools
Roger Desoutter, (Paul Jarvis fr o m 910215), Desoutter
Jacques Manceron, Ets G. Renault
Lennart Evrell, Atlas Copco Assembly Systems
Carl Axel Rudd, Monsun-Tison
Tord Berggren, (Clas Nicolin fr o m 910402), Atlas Copco Automation

Strategi

Industriteknik strävar efter att vara en betydelsefull leverantör till den tillverkande industrin såväl för dess produktionsutrustningar som till dess produkter. Verksamheten skall bedrivas med hög volymtillväxt och god lönsamhet.

Försäljning

Den fakturerade försäljningen ökade med 14 procent till 3 530 MSEK (3 090). Ordergång- en från kund steg med 5 procent till 3 437 MSEK (3 265).

Resultat

Rörelseresultatet efter avskrivningar ökade med 15 procent till 446 MSEK (388), motsvarande en vinstmarginal om 13 procent (13). Resultatförbättringen beror dels på att Desoutter tillkommit, dels på att vidtagna rationaliseringsåtgärder inom Chicago Pneumatic börjat få effekt. Vidare är lönsamheten inom Atlas Copco Tools och Ets G. Renault fortsatt god.

Avkastningen på sysselsatt kapital uppgick till 19 procent (23).

Investeringar

Investeringar i produktionsledet i mark och byggnader uppgick till 43 MSEK (10) och i maskiner och inventarier till 105 MSEK (85). Beslut har fattats att investera 27 MSEK i ett nytt distributionscenter i Belgien.

Affärsutveckling

Försäljningen ökade under första halvåret, men dämpades alltmer under hösten. Försäljningsutvecklingen var god i Frankrike och Tyskland, medan en dämpad efterfrågan märktes i framför allt Sverige, Storbritannien och USA.

Den starka efterfrågan från flygindustrin fortsatte under hela året. Inom övriga kundsegment var ordergången svagare, särskilt från företag som tillverkar mobila maskiner. Även från bilindustrin, som är den största kundgruppen, märktes en avmattning i ordergången, särskilt i Nordamerika och Sverige.

Strukturella förändringar

Atlas Copco förvärvade i mars 1990 Desoutter Brothers (Holdings) PLC, ett engelskt börsnoterat företag som tillverkar och marknadsför industriverktyg och monterings-system.

För att stärka Chicago Pneumatics ställning på marknaden har företaget omorganiserats och indelats i tre produktbolag samt en internationell säljorganisation.

Den tidigare divisionen Monsun-Tison har delats i två separata divisioner inom affärsområdet. Dessa är Monsun-Tison för hydrauliska komponenter och Atlas Copco Automation för pneumatiska komponenter.

Som ett led i Atlas Copco-gruppens omorganisation av säljbolagen har samtliga divisioner inom affärsområdet nu egna etablerade säljorganisationer.

För att stärka och samordna resurserna för systemutveckling har Atlas Copco Assembly Systems bildat ett nytt bolag, Advanced Fastening Systems, i USA. Företaget, som övertar systemverksamheten i USA från Atlas Copco Assembly Systems och Chicago Pneumatic, blir ledande inom sitt område i USA.

Utsikter inför 1991

Under 1991 väntas en fortsatt avmattning på marknaden för de flesta av affärsområdets produktområden. Åtgärdsprogram har redan påbörjats för att anpassa organisation och kostnader efter den förväntade situationen. Åtgärderna förutses förbättra produktiviteten och säkra lönsamheten.

Roger Desoutters (t v) personliga engagemang i produktutveckling har resulterat i företagets starka ställning på marknaden.

Organisation med resultatansvar

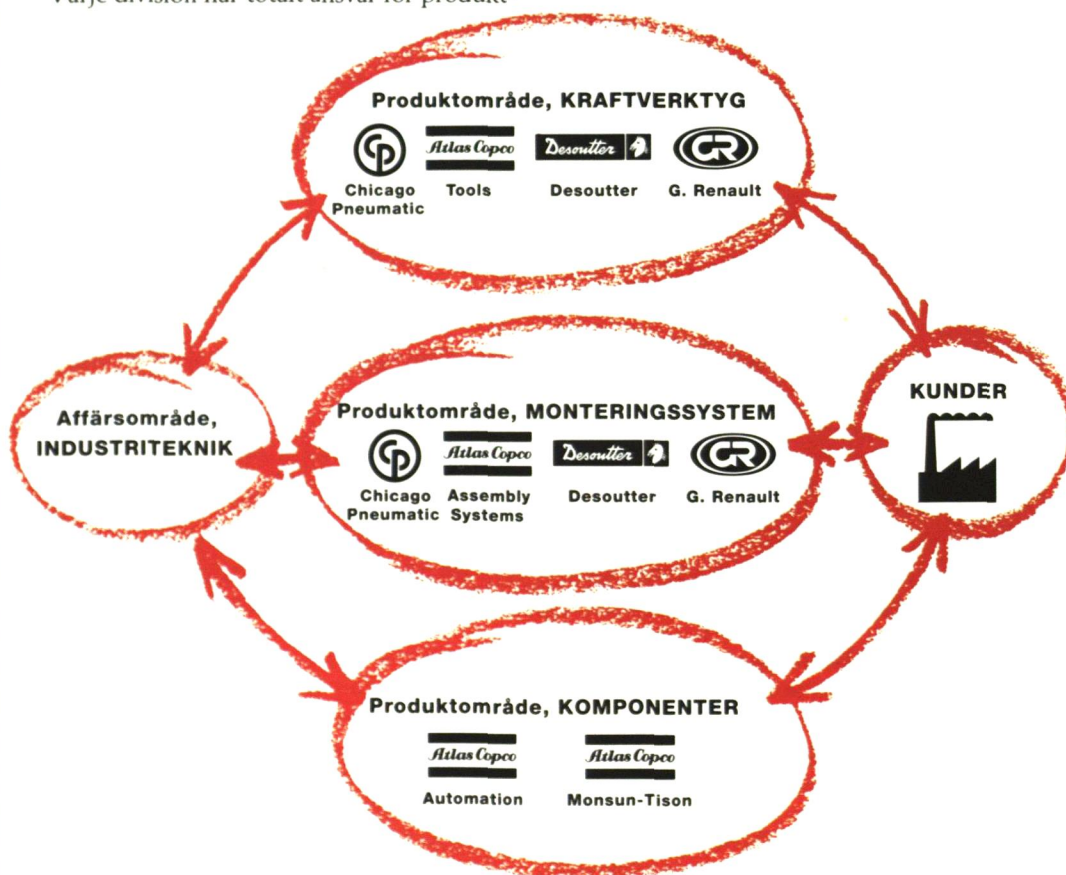
Affärsområdet Industriteknik har en resultatorienterad organisation, som är inriktad mot den tillverkande industrin via tre produktområden – kraftverktyg, monteringsystem samt komponenter. Produktområdena är fördelade på sju divisioner för att ge varje produkt bästa tänkbara möjlighet på marknaden. Därigenom får också varje enskild produkt ett konsekvent stöd i organisationen. Varje produktområde präglas av sin speciella särart och får därmed en egen affärskultur.

Varje division har totalt ansvar för produkt-

utveckling, produktion, logistik, administration, försäljning och lönsamhet. Direktkontakt med kunderna sker antingen genom egna säljare eller återförsäljare, vilket skapar en bred kontaktyta med marknaden och erbjuder de största möjligheterna till affärsavslut.

Affärsområdets arbetsätt ställer stora krav på att människorna i organisationen tar ansvar för att de resurser, som ställs till deras förfogande, används på rätt sätt.

Den centrala ledningen för affärsområdet kan tack vare ett renodlat resultatansvar samt bra och enkla uppföljningssystem begränsas till ett fåtal personer. Därigenom uppnår man en rationell organisation som kan arbeta effektivt genom informella kontakter.

Flera varumärken – stora fördelar

Atlas Copco har lång erfarenhet från marknadsföring av industriverktyg och system. Fram till för några år sedan marknadsfördes produkterna enbart under varumärket Atlas Copco. För att

utöka sin andel av marknaden och samtidigt förbättra lönsamheten utarbetades en strategi som gick ut på att genom förvärv av företag med väl inarbetade varumärken bredda utbudet.

Affärsområdets första förvärv ägde rum 1987 och blev det amerikanska företaget Chicago Pneumatic. Året därpå följde det franska Ets G. Renault och 1990 införlivades det brittiska

företaget Desoutter. Atlas Copco kan nu med sina fyra väl inarbetade varumärken erbjuda branschens bredaste sortiment på alla världens industrimarknader. Med dessa varumärken erbjuder Atlas Copco likartade produkter, men som ändå har olika karaktärer.

Enligt strategin skall varje division koncentrera sig på det egna varumärket och dess produkter och tjänster. Det betyder att varje divisions produkter profileras dels utifrån produkternas olika egenskaper och karakteristika, dels gentemot de marknadssegment resp division har bäst förutsättningar att bearbeta.

Denna strategi med flera varumärken ger också en mängd synergieffekter för divisionerna. Utveckling av komponenter utförs nu i ökad omfattning gemensamt med den division, som har största kunnandet och som fungerar som ledare för utvecklingsarbetet. Samordning av inköp av produktionsutrustning, material och komponenter har lett till fördelaktigare leveransavtal. Produktion av vissa

komponenter och tillbehör, som t ex kugghjul och balansblock, kan tillverkas gemensamt för alla varumärken vid en produktionsenhet. En annan viktig synergieffekt är att den kunskapsöverföring, som löpande sker mellan de olika divisionerna, påskyndar utvecklingen av varje enskild division.

En strategi med ett flertal varumärken skapar även vissa svårigheter, t ex trovärdigheten mot marknaden. Eftersom varje division ges full frihet i sin marknadsföring fortsätter de olika varumärkena att vara konkurrenter på marknaden. Det innebär att varje division måste ta vara på särarten hos sina produkter i marknadsföringen till kunderna, som därigenom får bra produktinformation och lättare kan välja rätt produkt till rätt pris. Konkurrensen är med andra ord bra för kunden!

Strategin har redan visat sig vara framgångsrik. Divisionerna har förbättrat sin lönsamhet och ökat sina marknadsandelar.

Stegvis förbättrad produktivitet i förvärvade fabriker

Chicago Pneumatic har sedan det förvärvades av Atlas Copco 1987 investerat stora belopp i Uticafabriken norr om New York. Målsättningen med denna investering är att skapa en anläggning som bygger på senaste teknologi med en ur kostnadssynpunkt gynnsam och flexibel tillverkning.

Investeringarna som gjordes under de första två åren avsåg huvudsakligen modern maskinutrustning. Under det gångna året har rationaliseringsåtgärderna koncentrerats till lagerhantering och montering.

Nya avancerade system för att förse tillverkningsstationerna med komponenter och delar har installerats i Uticafabriken och redan efter ett år har produktiviteten ökat avsevärt.

Chicago Pneumatic organiserade under 1988 sin montering i stationer. Baserat på erfarenhet från detta system och från Atlas Copcos övriga fabriker har nu en annan typ av montering införts. Arbetet sker i grupper där människorna har ansvaret för att de ingående komponenterna monteras till en färdig produkt. Varje arbetsplats är utformad så att den är ergonomiskt riktig och rationell. Denna

friare arbetsform har visat sig avsevärt höja motivationen.

Det rationaliseringsprogram som för närvarande pågår inom Chicago Pneumatic skall även fortsättningsvis inriktas på lägre produkt- och kapitalkostnader samtidigt som servicegraden mot kunderna skall förbättras ytterligare.

Ets G. Renault, som förvärvades i december 1988, har efter förvärvet investerat 16 MFRF i utrustning för kundorderstyrd produktion samt i bl a ett automatiskt lagerhanteringssystem.

Även Desoutter har påbörjat investeringar i rationell produktionsstyrning, varvid tidigare gjorda erfarenheter vid Industritekniks övriga fabriker tillämpas.

Investeringar i bl a automatiska lagerhanteringssystem har väsentligt ökat produktiviteten.

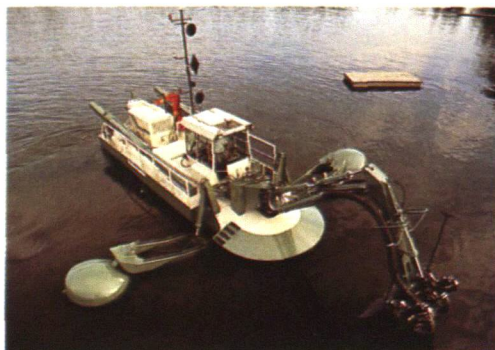
Intensiv produktutveckling

De senaste årens företagsförvärv har inneburit att affärsområdets resurser för produktutveckling breddats och fördjupats. Nytt kunnande har tillförts inom bl a elektronikområdet och en ökad information har kunnat återföras från marknadsorganisationerna så att synergieffekter kunnat uppnås i utvecklingsarbetet inom de olika divisionerna.

Specialiserad högteknologi för kvalitetsökning

Åtdragningsteknik i massproduktion kräver mycket avancerad utrustning. Genom utnyttjande av specialkonstruerade datorer och därtill anpassade program för att styra och kontrollera åtdragningsprocessen förser Atlas Copco Assembly Systems fordonsindustrin med de rätta hjälpmedlen för automatisk montering.

För att Atlas Copco Assembly Systems skall kunna hålla sig i täten inom detta högt specialiserade område måste man ha noggrann kännedom om den teknik som de viktigaste komponenterna baseras på. En av dessa är styrsystemet MACS för åtdragning och kvalitetssäkring. Fjärde generationen av detta system, MACS Plus, är nu i det närmaste färdigutvecklad. Utvecklingsprojektet, som är det största Assembly Systems någonsin genomfört, har pågått under en tvåårsperiod. En annan av dessa komponenter är elektriska drivsystem för mutterdragare. GME Systems, som är specialister på detta område, svarar för den tekniska utvecklingen av dessa komponenter. En tredje grupp av viktiga komponenter är mutterdragare, som hittills framgångsrikt utvecklats av Atlas Copco Tools.

Fordonsindustrins krav är idag främst inriktade på åtdragningsystem som inte bara fäster utan även löpande genomför kvalitetssäkringar och slår larm om något fel uppstår i åtdragningsprocessen. Utvecklingsarbetet är därför inriktat på att möta dessa krav.

Arbetsmiljö prioriterad i Desoutters utvecklingsarbete

Desoutters utvecklingsarbete har främst inriktats på konstruktion av effektivare och miljövänligare industriverktyg. Detta har bl a resulterat i en ny generation oscillerande slipmaskiner med motorer som inte skall smörjas. Därigenom undviker man att oljepartiklar förorenar arbetsytor och luft i verkstadslokaler. Skydd av tjockt gummi på motorerna och vibrationsdämpande handtag är andra förbättringar, som också genomförts, för att operatören skall kunna arbeta effektivare med slipmaskinen. Dessutom har alla maskiner utrustats med dammsugare för att suga upp det damm som bildas vid slipningen och därmed förbättra arbetsmiljön väsentligt.

Framgångsrik utveckling av komponenter

Monsun-Tison avslutade under året flera viktiga utvecklingsprojekt. Bl a presenterades två nya typer av styrventiler för mobila maskiner samt en ny generation av digitala elektrohydrauliska styrsystem.

Efterfrågan på kundanpassade sk systemblock ökade. Dessa integrerar olika ventilfunktioner i en enhet och erbjuder ett betydande antal kombinationsmöjligheter. Kunderna sparar därigenom tid och kan sänka sina kostnader genom kortare konstruktionstid, förenklade inköpsrutiner samt genom att färre komponenter behöver monteras och lagras.

Atlas Copco Automation lanserade under året ett flertal nya produkter på marknaden, bl a för användning inom sk pneumatisk positioneringsteknik. Produkter som cylindrar och ventiler för applikationer bl a inom aluminiumindustrin vidareutvecklades och röntes en allt större efterfrågan runt om i världen. Vidare utvecklades komponenter som introducerades med stor framgång på marknaden för användning på tåg och lastbilar. Ett nära samarbete pågår också med Atlas Copcos kompressorfabriker beträffande specialventiler för kompressorer.

En allt större del av Atlas Copco Assembly Systems försäljning motiveras av kundens behov av att kunna dokumentera kvaliteten vid produktion. Detta sker genom att åtdragningsspindlarna ansluts till avancerade övervakningssystem.

Nya produkter och gedigen systemkunskap inom Monsun-Tison ökar produktiviteten hos mobila maskiner. Bilden visar ett minimudderverk.

Huvudleverantör till General Motors Saturnfabrik

General Motors har valt Atlas Copco Tools som huvudleverantör av elverktyg till sin nya fabrik i Spring Hill, Tennessee, USA. Det är främst bredden på Atlas Copcos produktprogram, elektronik-kunskanden samt förmågan att konstruera verktyg för mycket specifika krav som bidragit till valet av Atlas Copco Tools.

General Motors nya fabrik i Spring Hill är en helt integrerad fabrik, där motorer, växellådor och slutmontering av hela bilen görs. Det är ett nytt bilmärke som General Motors tillverkar i denna fabrik. Bilen har döpts till Saturn efter den rymdfarkost som förde amerikanska astronauter till månen. Saturn är en småbil och skiljer sig därigenom helt från traditionel-

la amerikanska bilar. Under sommaren 1991 skall produktionen vara uppe i full kapacitet med en produktion av 240 000 bilar per år under två skift.

Detta stora bilprojekt där General Motors investerat flera miljarder dollar, har utvecklats i mycket nära samarbete med anställda, leverantörer och distributörer. Bland annat har de medarbetare som ska använda verktyg och utrustningar fått vara med och bestämma fabriken och arbetsplatsernas utformning samt val av leverantörer. Det var på så sätt som Atlas Copco Tools utsågs till huvudleverantör av verktyg. Alla verktyg som skall levereras, skall vara eldrivna. General Motors montering av Saturnbilen kräver givarstyrda och direktdrivna verktyg med möjlighet att optimera nedgångningshastigheten. Atlas Copco Tools har därför konstruerat en ny serie verktyg för speciella applikationer vid säkerhetsförband. Bland de order som hittills erhållits och levererats utgörs en stor del även av standardverktyg. Elverktygen till Saturnfabriken tillverkas vid fabriken i Tierp.

Distributionscenter ökar service och sänker kostnader

Atlas Copco Tools har beslutat flytta sitt distributionscenter från företagets fabrik i Skara till östra delen av Belgien. Därigenom kan service och leverans av industriverktyg, tillbehör och reservdelar ske mycket snabbare i Centraleuropa, där ca 70 procent av företagets kunder finns.

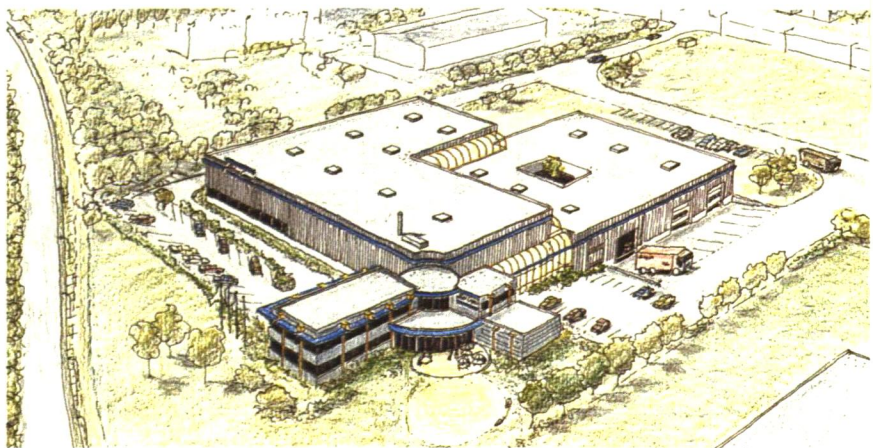
Orsaken till att företaget lägger så stor vikt vid lokaliseringen av sitt distributionscenter är att man genomfört ett system med dagliga direktleveranser och samtidigt rationaliserat bort samtliga lager vid säljbolagen i Europa. Förändringen innebär en betydande besparing genom minskad kapitalbindning och lägre fraktkostnader. Förutom att anläggningen skall innehålla lager kommer montering att ske av de produkter som enbart består av detaljer eller komponenter från externa leverantörer.

Det nya systemet garanterar att de euro-

peiska kunderna får vilken produkt som helst ur grundsortimentet inom 48 timmar tack vare att lagret ur transportsynpunkt är strategiskt placerat. Verksamheten beräknas komma igång under 1992 och vara i full drift då den inre gemensamma marknaden öppnas vid årsskiftet 1992/93. Sortimentet omfattar 900 olika verktygstyper och lagret skall hantera totalt 19 000 olika produkter, tillbehör och reservdelar.

Distributionscentret planeras så att det på sikt skall kunna betjäna fler divisioner inom affärsområdet.

Arkitektritning av Atlas Copco Tools nya distributionscenter i Belgien.

ATLAS COPCO DELTAR I VATTENKRAFT-PROJEKT ÖVER HELA VÄRLDEN

I alla världsdelar pågår för närvarande en kraftig utbyggnad av vattenkraft, där både lokala och internationella entreprenörer är engagerade för att omvandla naturens resurser till värdefull energi. Produkter från Atlas Copco – som borrh- och bultaggregat, bergborrverktyg och kompressorer – levereras till dessa stora projekt i alla delar av världen. Stor betydelse för entreprenörernas val av leverantör är Atlas Copcos internationella etablering med heltäckande resurser för underhåll och service samt utbildning av personal på arbetsplatserna.

Stor utbyggnad av vattenkraft i Indien

I Kashmirprovinsen i norra Indien planeras ett flertal stora vattenkraftprojekt, som skall tillföra landet 19 000 MW under 90-talet.

Ett av dessa projekt, Dul-Hasti, har påbörjats och kommer då första fasen står färdig sommaren 1994 att producera 390 MW elkraft. Ett konsortium bestående av tre franska entreprenörer har fått ansvaret för anläggningsarbetena. Det har placerat en paketorder hos Atlas Copco i Frankrike på bl a hydrauliska och pneumatiska borrhaggregat för borrhning

såväl under som ovan jord och ett stort antal stationära och transportabla kompressorer. Utrustningen skall användas för att borra en 9,7 kilometer lång tunnel med 8,5 meters diameter. Arbetet delas upp i två delar. I ena änden borrar 3,4 kilometer tunnel enligt konventionella metoder, medan en tunnelborrningsmaskin kommer att borra de övriga 6,4 kilometrarna från andra hållet. Samtidigt skall själva kraftverket med en 70 meter hög och 186 meter lång damm anläggas. För dammen kommer 1 300 000 kubikmeter berg att borraras med hjälp av ovanjordsriggar och sprängas.

Uri är ett annat stort vattenkraftprojekt i Kashmir i närheten av Himalaya. Det skall, då det tas i drift om sex år, ha en effekt på 480 MW. Ett dotterbolag till Skanska och NCC utför anläggningsarbetena, som bl a innebär att 5 miljoner kubikmeter berg- och jordmassor skall avlägsnas samt 17 kilometer tunnel borraras och sprängas. Atlas Copco har fått uppdraget att leverera borrhutrustning och kompressorer hittills till ett värde av 40 MSEK.

Till det indiska Dul-Hasti-projektet i Kashmirprovinsen har Atlas Copco levererat ett komplett paket med borrhutrustningar och kompressorer samt mobila serviceverkstäder.

Larvbandsburna riggar från Atlas Copco har levererats till anläggningsarbetena för världens största vattenkraftprojekt, James Bay i östra Kanada.

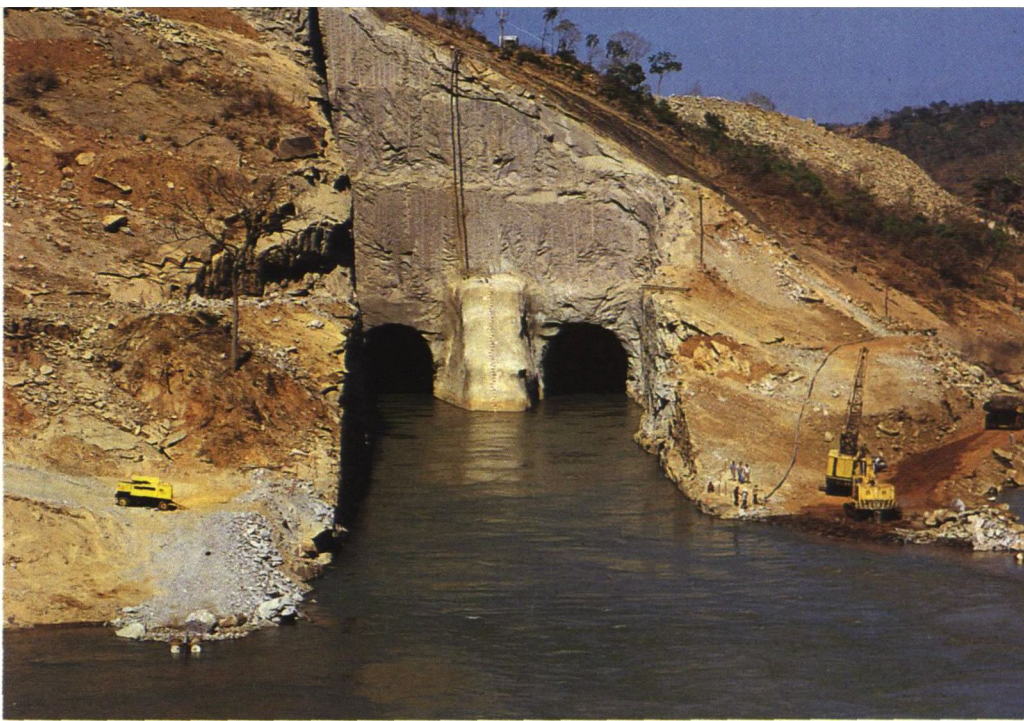
Leveranser till världens största vattenkraftprojekt

I ett område som är större än England vid James Bay i Canadas vildmarker kommer år 2007 att finnas 14 vattenkraftverk med en kapacitet att producera närmare 30 000 MW. Tre kraftverk är redan i drift och ytterligare fyra är under byggnad. James Bay-projektet blir, då det är fullt utbyggt, den största enskilda anläggningen för vattenkraft i världen. Till de nu pågående anläggningsarbetena har Atlas Copco bl a levererat 24 larvbandsburna riggar och för tunnarna tre stora underjordsaggregat samt ett flertal transportabla kompressorer.

Jumboriggar i Brasilien

Brasiliens senaste stora vattenkraftverk Serra da Mesa påbörjades 1987. Det beräknas bli klart under 1991 och skall då förse sydöstra delen av landet med energi. Dess effekt blir 1 200 MW. Den brasilianske entreprenören

För borring av tunnelarna till vattenkraftverket i Serra da Mesa, Brasilien, användes två jumboriggar från Atlas Copco.

Camargo Correa behövde borrarutrustning med hög kapacitet och beställde två jumboriggar, Boomer H178, från Atlas Copco – en för vardera fasan av projektet. De arbeten, som nu håller på att avslutas, omfattar byggandet av en 150 meter hög och 1 300 meter lång damm samt tunnelarbeten och berggrum för installation av en underjordisk kraftstation. Sammanlagt skall 4,6 miljoner kubikmeter berg sprängas och forslas bort, varav närmare 600 000 kubikmeter för tunnlar och berggrum.

Nytt kraftverk startat i Tanzania

Två italienska entreprenörer, Cogefar och Strade Coop, fick 1986 i uppdrag att bygga ett kraftverk på 80 MW vid floden Great Ruaha i Tanzania. Entreprenörerna rekryterade personal såväl lokalt som i Italien och beställde borrarutrustning från Atlas Copco. Tre borrhuggare har använts för anläggningsarbetena, som omfattade själva kraftstationen samt ett flertal tunnlar. Trots att bergförhållandena var svåra med hårda bergarter kunde riggarna i genomsnitt avancera drygt 36 meter varje dag. Kraftverket är nu i drift.

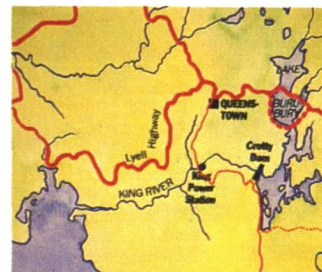
Atlas Copco-riggar för Portugals största vattenkraftverk

Portugals största vattenkraftprojekt, Alto Lindoso nära den spanska gränsen i norr, kommer att bli klart 1991 och är avsett att möta väntat energibehov under 90-talet. Det får en kapacitet på 600 MW. Italienske entreprenören Torno Construction Co. svarar för drivning av tunnlar och andra anläggningsarbeten. Atlas Copco är Tornos huvudleverantör av bergbollarutrustningen, som bl a används för att borra projektets ca 12 kilometer tunnlar.

Tasmanier är världens näst största elkonsumenter

På Tasmanien utanför Australiens sydkust finns redan 26 vattenkraftverk och ytterligare ett, King River, blir klart 1991. Det gör tasmanierna till världens näst största konsumenter av elkraft – vatten är deras enda energikälla. I det bergiga området på Tasmaniens västkust, där King River ligger, faller i genomsnitt 2900 mm regn per år.

I hård internationell konkurrens valdes Atlas Copco av Tasmanian Hydro Electric Company som leverantör av borrarutrustning. En 80 tons rälsburen hydraulisk portallrigg med fem bommar och hydrauliska bergbormaskiner beställdes bl a för att borra den största tunneln. Den blev klar fem månader tidigare än planerat tack vare hög tillgänglighet på utrustningen – en betydande kostnadsbesparing för projektet.

En jumborigg med fem bommar och hydrauliska bergbormaskiner har bl a borrarat den största tunneln för ett vattenkraftprojekt söder om Queens-town på Tasmanien.

STYRELSE OCH REVISORER

Peter Wallenberg

Tom Wachtmeister

Per Lundberg

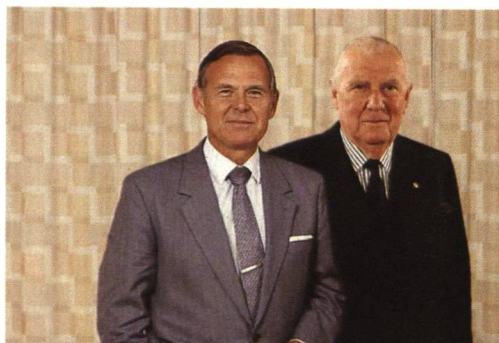
Bertil Eriksson

Georg Karnsund

Björn Svedberg

P Henry Mueller

Curt G Olsson

Jacques van der Schueren

Jacob Wallenberg

Giulio Mazzalupi

Otto Grieg Tidemand Gösta Bystedt Lennart Johansson

Per-Erik Nyholm

Bengt Lindgren

Kjell Eliasson

Tore Hedberg

Christer Améen

Bo Henning

Valda av bolagsstämman

Peter Wallenberg Ordförande. Invald 1970. Ekon Dr h c och Fil Dr h c. Född 1926. Förste vice ordf Skandinaviska Enskilda Banken. Anställd i olika befattningar inom Atlas Copco-gruppen 1953-74. Ordförande i Investor, Providentia, STORA, Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse. V ordf i ASEA, Electrolux, L M Ericsson och SKF. President i International Chamber of Commerce (ICC), Paris. Styrelseledamot i bl a Nobelstiftelsen, SAS och ABB Asea Brown Boveri. Aktieinnehav: 50 000 A, 16 667 B.

Curt G Olsson Invald 1976. Född 1927. Ordf i Skandinaviska Enskilda Banken och Stockholms Handelskammare. Styrelseledamot i Hufvudstaden. Aktieinnehav: 600 A, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

P Henry Mueller Invald 1982. Fil Dr h c. Född 1917. Ordf i Atlas Copco North America Inc. Styrelseledamot i Skandinaviska Enskilda Banken Corp (USA) och Ericsson North America Inc. (USA).

Otto Grieg Tidemand Invald 1982. Född 1921. Skeppsredare och styrelseledamot, Bel-ships Co Ltd Skibs A/S, Oslo. Ordf i Atlas Copco A/S, Oslo. Ordf och styrelseledamot i olika rederier och oljebolag i Norge och andra länder. Konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

Björn Svedberg Invald 1983. Tekn Dr h c. Född 1937. Ordf i L M Ericsson och MoDo. Styrelseledamot i AGA och Saab-Scania.

Lennart Johansson Invald 1985. Tekn Dr h c. Född 1921. Ordf i SKF. V ordf i ESAB, Skandinaviska Enskilda Banken och Volvo. Styrelseledamot i ASEA, Investor, Skanska, STORA och Sveriges Industriförbund.

Per Lundberg Invald 1985. Född 1943. Verkst dir i Providentia. Styrelseordförande i L M Ericsson Finans, Nordben Life and Pension Insurance Co Ltd., Nordisk Television, Stockholm-Saltsjön och Ångpanneföreningen. Styrelseledamot i Alfa Laval, Atlas Copco Construction and Mining Technique, Atlas Copco Airpower, Billerud, LM Ericsson (suppl), Garphyttan Industrier, Incentive, Saab-Automobile, Saab-Scania, Scanditronix, SPP, Tour & Andersson och Trygg-Hansa SPP Holding. Aktieinnehav: 250 A, 83 B, konvertibler motsvarande 3 000 A-aktier.

Georg Karnsund Invald 1987. Född 1933. Verkst dir och koncernchef i Saab-Scania. Styrelseledamot i L M Ericsson. Konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

Gösta Bystedt Invald 1987. Född 1929. Ordf i Scanditronix, Åhléns och Nilörngruppen. V ordf i Electrolux, Export-Invest och Axel Johnson. Styrelseledamot i ESAB, SKF, Skandinaviska Enskilda Banken och Sveriges Industriförbund. Aktieinnehav: 1 000 A, 333 B, konvertibler motsvarande 667 A-aktier.

Jacob Wallenberg Invald 1985. Född 1956. V. verkst. dir Investor och Providentia. Styrelseledamot i Stockholm-Saltsjön, Stora Finans och Wharton European Advisory Board. Styrelseledamot i Investor, Providentia, STORA och Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse. Aktieinnehav: 500 optioner och konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

Jacques van der Schueren Invald 1990. Född 1921. Ordf i Atlas Copco Airpower n.v. och Atlas Copco Belgium sedan 1963. Styrelseledamot i flera belgiska, holländska och franska bolag, inkl Sociéte Générale de Belgique, Petrofina, Tractebel, och belgiska industriförbundet. 1946-1963 ledamot i belgiska parlamentet, 1958-1961 ekonomiminister. Aktieinnehav: 250 A, 84 B.

Tom Wachtmeister Invald 1975. Född 1931. Verkst dir Atlas Copco AB och koncernchef sedan 1975. Anställd i företaget sedan 1959. Styrelseledamot i bl a Export-Invest, Hasselfors, Providentia, Saab-Scania, Skandinaviska Enskilda Banken och Svenska Dagbladet. Ordf i Sveriges Allmänna Exportförening, vice ordf Exportrådet, ordf Skattebetalarnas Förening och Sweden-China Trade Council. Aktieinnehav: 20 400 A, 10 100 B, 16 000 optioner, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

Bertil Eriksson Suppleant. Invald 1990. Född 1934. Förste vice VD Atlas Copco AB och vice koncernchef. Aktieinnehav: 3 000 A, 1 000 B, 3 000 optioner, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier.

Giulio Mazzalupi Suppleant. Invald 1990. Född 1940. Vice VD Atlas Copco AB och VD Atlas Copco Airpower n.v.

Personalrepresentanter

Bo Henning Invald 1973. Född 1933. Ordf i Atlas Copcos SIF-klubb Nacka. Konvertibler motsvarande 1 000 A-aktier.

Per-Erik Nyholm Invald 1973. Född 1937. Ordf i Atlas Copcos verkstadsklubb Nacka.

Kjell Eliasson Invald 1990. Född 1945. Ordf i Monsun-Tisons verkstadsklubb, Borås.

Christer Améen Suppleant. Invald 1986. Född 1939. Ordf Sveriges Civilingenjörsförbunds lokalavdelning vid Atlas Copco Nacka. Aktieinnehav: 272 A, 124 B, konvertibler motsvarande 667 A-aktier.

Tore Hedberg Suppleant. Invald 1990. Född 1937. Ordf i Atlas Copco Tools SIF-klubb, Stockholm.

Bengt Lindgren Suppleant. Invald 1990. Född 1957. Ordf i Uniocros verkstadsklubb, Fagersta.

Revisorer

Karl-G Giertz
Aukt revisor

Olof Herolf
Aukt revisor

Stefan Holmström
Aukt revisor, suppleant

Bo Ribers
Aukt revisor, suppleant

Karl-G Giertz **Olof Herolf**

Bo Ribers **Stefan Holmström**

KONCERNLEDNING

Tom Wachtmeister

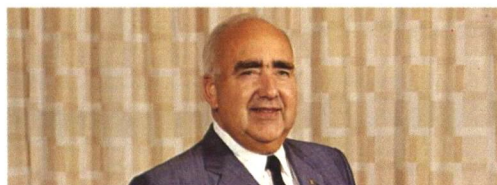
Bertil Eriksson

Magnus Schmidt

Giulio Mazzalupi

Sven-Ingvar Svensson

Bo Eklöf

Bo Johansson

Hans Sandberg

Michael Treschow

Jack Mackenzie

Tom Wachtmeister, VD
Atlas Copco AB, koncernchef, född 1931, anställd sedan 1959. Aktieinnehav: 20 400 A, 10 100 B, 16 000 optioner, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier

Bertil Eriksson, förste vice VD Atlas Copco AB, vice koncernchef, född 1934, anställd 1959-1979 och sedan 1982. Chef för affärsområde Anläggnings- och gruvteknik fr o m 910301. Aktieinnehav: 3 000 A, 1 000 B, 3 000 optioner, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier

Magnus Schmidt, vice VD Atlas Copco AB koncernutveckling, ekonomisk kontroll, född 1940, anställd 1986. Aktieinnehav: 2 000 A, 667 B, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier

Giulio Mazzalupi, vice VD Atlas Copco AB, VD Atlas Copco Airpower n. v., född 1940, anställd sedan 1971.

Michael Treschow, vice VD Atlas Copco AB, VD Atlas Copco Industrial Technique AB, född 1943, anställd sedan 1975. Aktieinnehav: 314 A, 106 B, 900 optioner, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier

Sven-Ingvar Svensson, vice VD Atlas Copco AB, född 1932, anställd sedan 1958. Aktieinnehav: 778 A, 260 B, 500 optioner, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier

Jack Mackenzie, vice VD Atlas Copco AB, VD Atlas Copco Australia Pty Ltd, född 1933, anställd sedan 1958. Aktieinnehav: 425 A, 141 B

Bo Eklöf, direktör administration & information, styrelsens sekreterare, född 1941, anställd sedan 1974. Aktieinnehav: 123 A, 41 B, konvertibler motsvarande 1 500 A-aktier

Bo Johansson, finansdirektör, född 1944, anställd sedan 1969.

Aktieinnehav: 251 A, 83 B, konvertibler motsvarande 4 000 A-aktier

Hans Sandberg, chefsjurist, född 1946, anställd sedan 1975.

Koncernstab
Controller *Anders Björkdahl*
Finans *Bo Johansson*
Juridik *Hans Sandberg*
Kommunikation och samhällskontakt *Bo Eklöf*

Koncernredovisning *Hans Lindblad*
Koncernutveckling *Carl Caldenius*
Chefsförsörjning *Nils-Åke Jenstav*
Speciella rådgivare
Ambassadör *Iwo Dölling*
Ambassadör *Lennart Petri*

ATLAS COPCO AKTIEN

Aktiekapital

Atlas Copcos aktiekapital ökade under året med drygt 100 MSEK till 882 214 900 SEK fördelat på 35 288 596 aktier, var och en på nominellt 25 SEK. Aktier av serie A har en röst och av serie B en tiondels röst. Samtliga aktier är fria. Efter full konvertering av utelöpande konvertibelt förlagslån uppgår aktiekapitalet till 907 999 900 SEK fördelat på 36 319 996 aktier.

Antalet aktieägare uppgår till drygt 33 000. Andelen som ägs av institutioner beräknas till 70 procent. De 10 största ägarna svarar för 60 procent av rösterna och 49 procent av antalet aktier. Antalet utlandsägda aktier uppgår till ca 25 procent.

Fördelning av aktier

Aktie-slag	Utestående aktier	Vid full konvertering	Totalt
Serie A	23 468 430	1 031 400	24 499 830
Serie B	11 820 166	–	11 820 166
Totalt	35 288 596	1 031 400	36 319 996

Aktieägarstruktur 1990

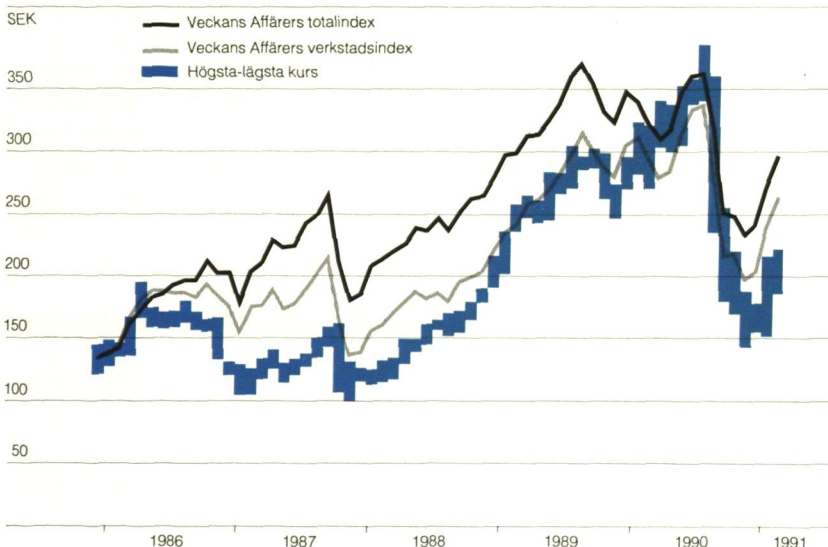
	Antal aktier	Antal aktieägare	% av totala aktier
1– 500	500	31 346	5,2
501– 2000	2000	1 857	4,8
2001– 10000	10000	398	5,1
10001– 50000	50000	162	10,4
50001– 100000	100000	33	6,7
>100000	100000	38	67,8
Totalt	33 834	33 834	100,0

Kursutveckling

Atlas Copco-aktiens börskurs gick upp under våren med undantag av april månad. All-time-high noterades den 6 juli, 385 SEK för A-aktien. I augusti månad föll kursen med 30 procent och nedgången fortsatte under stor omsättning. Totalt för året föll kursen på Atlas Copco-aktien med 43 procent. Börsindex minskade med 31 procent och verkstadsindex med 34 procent. 1990 års börsnedgång är den största sedan börskraschen 1931, då nedgången var 40 procent.

Atlas Copco-aktiens betavärde under 1990 var 1,32. Betavärdet är ett mått på en akties kursförändring jämfört med börsen som helhet. Atlas Copco-aktien rörde sig alltså 32 procent mer än genomsnittet på börsen.

BÖRSKURSENS UTVECKLING

Börsvärde

Börsvärdet per den 31 december var 5 575 MSEK (8 696), vilket motsvarar 1,1 procent (1,2) av det totala börsvärdet på Stockholms Fondbörs.

DATA PER AKTIE*

SEK	1986	1987 ^{B)}	1988	1989	1990 ^{B)}	Genomsnittlig årlig tillväxt 85–90, %
Resultat ¹⁾	12:10	11:95	19:60	26:75	20:45	9
Resultat efter extra-ordinära poster	11:15	19:65	19:75	26:75	20:45	6
Utdelning	5:25	5:63	6:38	8:00	8:00²⁾	10
Utdelning, % ³⁾	43,3	47,0	32,6	29,9	39,1	
Börskurs, 31 dec A fr	126	116	207	278	160	2
Börskurs, 31 dec B fr				278	154	
Högsta börskurs A fr	195	161	215	312	385	
Lägsta börskurs A fr	119	99	112	201	143	
Genomsnittlig börskurs A fr	157	128	144	263	277	
Eget kapital ⁴⁾	110	126	134	155	178	12
Direktavkastning, % ⁵⁾	3,3	4,4	4,4	3,0	2,9	
P/E-tal under året ⁶⁾	12,9	10,7	7,4	9,8	13,5	
P/S-tal under året ⁷⁾	0,47	0,35	0,36	0,57	0,63	

* Justerat för emissioner.

¹⁾ Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med avdrag för full skatt och minoritetsandelar samt tillägg för räntekostnad efter skatt på konverteringslån, dividerat med antal aktier efter full konvertering.

²⁾ Enligt styrelsens förslag.

³⁾ Utdelning i procent av resultatet per aktie.

⁴⁾ Eget kapital, minoritetsintressen samt konvertibelt förlagslån dividerat med antal aktier efter full konvertering.

⁵⁾ Utdelning i procent av verksamhetsårets genomsnittliga börskurs.

⁶⁾ Price/Earnings. Verksamhetsårets genomsnittliga börskurs i relation till resultatet per aktie enligt not 1.

⁷⁾ Price/Sales. Verksamhetsårets genomsnittliga börskurs i relation till försäljningen per aktie.

^{B)} Beräkningarna baseras på vägt genomsnittligt antal aktier.

STÖRSTA AKTIEINNEHAV

De största aktieinnehavarna efter röstetal enligt VPC (februari 1991) redovisas i nedanstående tabell:

	Antal aktier	i % av röster	i % av antal
Robur, Aktie- och Allemansfonder	6 991 397	22,49	19,81
Förvaltnings AB Providentia	2 965 000	12,03	8,40
AB Investor	2 865 000	11,62	8,12
AB Patricia	1 434 984	5,82	4,07
Skandia Gruppen	560 293	1,81	1,59
Trygg Hansa Gruppen	742 600	1,56	2,10
Wasa Gruppen	702 116	1,25	1,99
Försäkringsbolaget SPP Ömsesidigt	370 924	1,20	1,05
Allm Pensionsf. Fjärde Fondstyrelsen	328 924	1,03	0,93
AMF Pensionförsäkringar	296 149	0,82	0,84
	17 257 387	59,63	48,90
Övriga	18 031 209	40,37	51,10
Totalt	35 288 596	100,00	100,00

Emissioner

Bland svenska företag svarade Atlas Copco för årets största aktieemission, som riktades mot utlandet. 4 000 000 nya B-aktier emitterades till ett pris av 320:13 SEK per aktie. Emissionen var riktad framför allt till investerare i USA, Storbritannien och Tyskland.

För att ytterligare öka Atlas Copco-aktiens internationella spridning, introducerades båda aktieslagen på Londonbörsen i december. Aktierna av serie A noteras sedan tidigare på fondbörserna i Frankfurt am Main, Düsseldorf och Hamburg. I mars 1991 introducerades även B-aktierna på de tyska börserna.

Aktiekapitalet har sedan 1965 ökat genom fond- och nyemissioner enligt tabellen nedan:

			Ökning av aktiekapital MSEK	Inbetalt belopp MSEK
1965	Fondemission	1:4	19,1	–
	Nyemission	1:4 60 SEK	19,1	46,0
1971	Fondemission	1:10	11,5	–
	Nyemission	1:10 100 SEK	11,5	46,0
1973	Fondemission	1:2	69,2	–
1974	Nyemission	1:4 25 SEK	51,7	51,7
1976	Nyemission	1:5 50 SEK	51,7	103,5
1979	Fondemission	1:6	51,7	–
	Nyemission	1:6 60 SEK	51,7	124,1
1982	Fondemission	1:4	103,5	–
	Nyemission (riktad)	2 765 000 aktier à 135 SEK	69,1	373,3
1989	Fondemission	1 B-aktie: 3 A-aktier	195,5	–
1990	Nyemission (riktad)	4 000 000 B-aktier à 320:13 SEK	100,0	1 280,5
	Konvertering av förlagslån	7 930 aktier	0,2	1,2

Utdelningspolitik

Styrelsens avsikt är att utdelningen till aktieägarna skall uppgå till en andel av 30–40 procent av vinsten per aktie. Styrelsen anser att Atlas Copco, i likhet med många utomeuropeiska bolag, kan låta utdelningen följa bolagets resultatsvängningar i större utsträckning än vad som är vanligt bland svenska börsbolag.

Företagets strävan är att täcka större delen av moderbolagets lämnade utdelning med utdelningsintäkter från de utländska dotterbolagen.

Om styrelsens förslag på 8:00 SEK fastställs kommer utdelningstillväxten för 5-årsperioden 1986–1990 att uppgå till 10 procent. Den föreslagna utdelningen motsvarar 39 procent (30) av vinsten per aktie. Utdelningen i procent av eget kapital per aktie är 4,5 procent (5,2).

Omsättning

Atlas Copco-aktien var den 11:e (16) värde- mässigt mest omsatta på Stockholms Fondbörs under 1990. Totalt inklusive efteranmälda affärer omsattes 8 534 731 aktier, varav 3 778 056 A och 4 756 675 B. Det motsvarar ett värde på 2 052 MSEK (1 219) eller 24 procent (23) av bolagets totala antal aktier vid årsskiftet. I genomsnitt omsattes 34 139 (15 916) aktier per börsdag. Omsättnings hastigheten, dvs graden av likviditet, låg under 1990 på 22 procent att jämföra med hela börssnittet på 14 procent.

En ökande andel av Atlas Copco-aktiens omsättning skedde utomlands, en tendens som även gällde andra stora börsföretag och som i första hand beror på omsättningskatten i Sverige. Handeln i Atlas Copco-aktier var nästan tre gånger större i London än i Stockholm, 24 101 424 (10 633 202) aktier. Totalt sett har därför 90 procent av aktierna omsatts under 1990. Handeln med Atlas Copco-aktien visade en nettoimport på 1 004 MSEK under 1990.

Atlas Copcos Allemansfond

Från och med april 1984 erbjuds de anställda inom Atlas Copco-gruppens svenska bolag att spara i den företagsanknutna Allemansfonden. Fondens aktieinnehav uppgick i december 1990 till 46 899 aktier, motsvarande ett börsvärde av 7,5 MSEK. Fonden förvaltas av Atlas Copco Fondaktiebolag.

Optioner och konvertibler

Köpooptioner

En köpooption ger innehavaren rätten – men inte skyldigheten – att när som helst inom en bestämd tid, löptiden, köpa en aktie till ett i förhand bestämt pris. Köpooptionen utfärdas av aktieägaren som därigenom förbinder sig att under optionens löptid sälja aktien om optionsinnehavaren så önskar.

Atlas Copco köpooptioner

På den svenska kapitalmarknaden handlas med två typer av optioner med rätt att köpa redan befintliga Atlas Copco-aktier.

När AB Patricia 1984 introducerade optioner med rätt att köpa Atlas Copco-aktier var detta en helt ny typ av värdepapper på den svenska marknaden. Tidigare hade det endast funnits optioner som givit innehavaren rätt att teckna nya aktier. En option ger innehavaren rätt att av AB Patricia köpa 1,33 Atlas Copco-aktier till ett pris av 112 SEK per aktie när som helst under perioden 2 januari 1985–2 september 1994. Samtliga aktier som kan förvärvas är av serie A fria. Antalet utelöpande optioner uppgår till ca 1,1 miljoner.

Högsta optionskursen under året var 332 SEK (275) och lägst noterades den till 110 SEK (127). Omsättningen under året uppgick till 41,6 MSEK motsvarande 171 270 optioner.

En ny typ av handel med Atlas Copco-optioner tillkom 1985. Dessa optioner utfärdas med varierande löptider på 3 eller 6 månader. En option omfattar 100 aktier. Handeln sköts genom Stockholms Optionsmarknad, OM Fondkommission AB.

Under 1990 omfattades ca 1,8 miljoner aktier av optionskontrakt, utgörande ca 5 procent av totala antalet Atlas Copco-aktier.

Eftersom köpooptionerna ger innehavaren rätt att köpa redan befintliga aktier, förorsakar optionerna ingen s k utspädningseffekt.

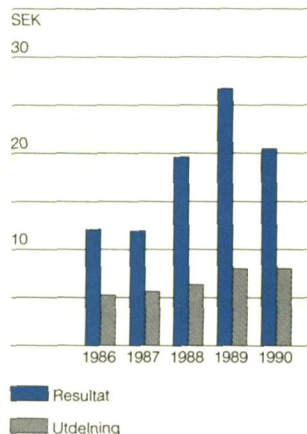
Konvertibelt förlagslån

Det konvertibla förlagslånet, som tecknats av anställda i Sverige och vissa ledande befattningshavare i Atlas Copco-gruppen samt de av bolagsstämman valda ledamöterna i styrelsen för Atlas Copco AB, uppgår till 154,7 MSEK. Förlagslånet förfaller till betalning den 15 mars 1993, om konvertering ej skett dessförinnan.

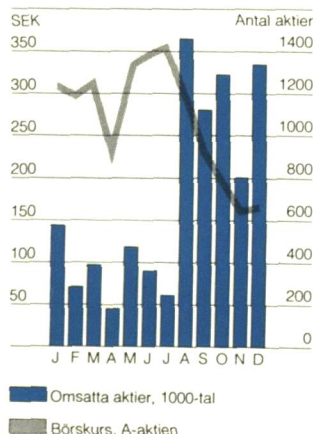
Konvertering kan ske under tiden 14 augusti 1989 till 1 mars 1993. Konverteringskursen var ursprungligen 200 SEK per aktie. Efter omräkning för 1989 års fondemission är konverteringskursen 150 SEK. Det innebär att tre förlagsbevis om nominellt 200 SEK kan utbytas mot fyra aktier serie A fria i Atlas Copco AB. Förlagslånet löper med en fast ränta på 10 procent.

Under 1990 konverterades förlagslånet motsvarande 7 930 aktier. Vid full konvertering ökar antalet aktier med 1 031 400, motsvarande 2,9 procent av nuvarande aktiekapital.

RESULTAT OCH UTDELNING PER AKTIE

KURSVÄRDEKLING/ OMSÄTTA AKTIER 1990

Tom Wachtmeister i diskussion med bl a vice chefen för Londonbörsen Steward Douglas-Mann (t h) i samband med Atlas Copco-aktiens introduktion.

VÄRLDSOMFATTANDE SÄLJ- OCH SERVICEORGANISATION

■ NORDAMERIKA

Canada
Atlas Copco Compressors Canada
Montreal, Quebec
Wim Schoenmakers

Atlas Copco Construction and
Mining NA
Montreal, Quebec
David Bonner

Secoroc Ltd
Burlington, Ontario
Sten Pettersson

Kenroc Tools Corporation
North Bay, Ontario
Dan Mahoney

Atlas Copco Tools Canada
Toronto, Ontario
Peter Janson

Canadian Pneumatic Tool
Company Ltd
Mississauga, Ontario
George Blandford

USA
Atlas Copco Industrial
Compressors Inc
Holyoke, Massachusetts
Arthur J. Droege

Atlas Copco Rental Inc
Fairfield, New Jersey
Anthony A Limongelli

Atlas Copco Comptec Inc
Voorheesville, New York
Bengt-Ivar Nilsson

Rotoflow Corporation Inc
Gardena, California
Ulrich Grundmann

Atlas Copco Construction and
Mining NA
Golden, Colorado
David Bonner

Secoroc
Commerce City, Col.
Torbjörn Redaelli

T-H Industries
Ft Loudon, Pennsylvania
Torbjörn Redaelli

Wagner Mining & Construction
Equipment Co
Portland, Oregon
Rod Brown

Berema Inc
Norwalk, Conn.
Peo Sollerud

Atlas Copco Industrial
Tools Inc
Farmington Hills, Michigan
Charles Robison

Chicago Pneumatic Tool
Company
Utica, New York
Richard D Besser

Desoutter Inc
Livonia, Michigan
Thomas Boik

Advanced Fastening Systems Inc
Sterling Heights, Michigan
Dave Johnson

GME Systems Inc
Wexford, Pennsylvania
Björn Karlström

Monsun-Tison North America Inc
Elk Grove Village, Illinois
Kjell Jansson

■ LATINAMERIKA

Argentina
Atlas Copco Argentina SACI
Buenos Aires
Jan Ahlin

Bolivia
Atlas Copco Boliviana S A
La Paz
Olof Hössner

Brasilien
Atlas Copco Compressores
São Paulo
Mauro de Mesquita

Atlas Copco Construction and
Mining Technique Brasil
São Paulo
José Luis Fonseca

Uniroc do Brasil Ind e Com Ltda
São Bernardo do Campo, SP
Osmar Franco

Atlas Copco Tools Brasil
São Paulo
Mauro de Mesquita

Atlas Copco Assembly
Systems Brasil
São Paulo
Walter Cavichioli

Chile
Atlas Copco Chilena S A C
Santiago
André Richard

Drillco SA
Santiago
Per-Arne Lindqvist

Colombia
Atlas Copco Colombia Ltda
Bogotá
Antoine Santiago

Ecuador
Atlas Copco Ecuatoriana S A
Quito
Jo Cronstedt

Mexico
Atlas Copco Mexicana
S A de CV
Tlalneantla, Edo de México
Kåre Engström

Fagersta Secoroc de Mexico
S A de CV
Mexico 1, DF
Malcolm Herlenius

Chicago Pneumatic Tool de
Mexico S A
Mexico DF
Luis Palacios

Peru
Atlas Copco Peruana S A
Lima
Olof Hössner

Fagersta Secoroc del Peru S A
Callao
Julio Tamayo

Venezuela
Atlas Copco Venezuela S A
Caracas
Staffan Nordin

* Konsolideras ej i Atlas Copco-gruppen

■ AFRIKA

Algeriet

Atlas Copco Compressor
International
Bureau d'Assistance Technique
Alger
Jean-Pierre Blomart

Botswana

Atlas Copco Botswana (Pty) Ltd
Gaborone
Peter L. Edmunds

Egypten

Atlas Copco Compressor
International
Representative Office
Kairo
John Vanezos

Kenya

Atlas Copco Kenya Ltd
Nairobi
Eric N Smith

Lesotho

Atlas Copco Lesotho Ltd
Maseru
Don Thompson

Marocko

Atlas Copco Maroc S A
Casablanca
Marc Lanneau
Atlas Copco Construction and
Mining Technique Maroc
Casablanca
Gerard Verdou

Namibia

Atlas Copco Namibia (Pty) Ltd
Windhoek
Peter L. Edmunds

Nigeria

Nitro Atlasco Nigeria Ltd*
Lagos
Krysztof Pietkiewicz

Sydafrika

Secoroc Pty Ltd
Springs Transvaal
Rolf Söderman
Consolidated Pneumatic
Tool Company S A (Pty) Ltd
Isando Transvaal
Magnus Gyllö
Desoutter (SA) (Pty) Ltd
Sandton
James Meyers
Delfos & Atlas Copco
(Pty) Ltd*
Benoni
Sergio Camozzi

Zaire

Atlas Copco EDCA
Technical office
Lubumbashi
Albert Herbigneaux

Zambia

Atlas Copco (Zambia) Ltd
Ndola
Per Eric Holmberg

Zimbabwe

Atlas Copco Zimbabwe
(Private) Ltd
Harare
Don Ferreira

■ EUROPA

Belgien och Luxemburg

Atlas Copco Compressor Division
Overijse
Jean-Jacque Heymans

Atlas Copco Construction and
Mining Technique Belgium &
Luxemburg
Overijse
André Vanhole

Atlas Copco Tools Belgium
Overijse
Johan Moeyes

Desoutter Ltd
Bryssel
Marc Peeters

Chicago Pneumatic NV Tool
Company SA
Zaventem
Trevor Scrace

Atlas Copco Automation
Overijse
Bert van der Scheer

Cypern

Atlas Copco Cyprus Ltd
Nicosia
Demetrios Angelides

Danmark

Atlas Copco Kompressor-
teknik A/S
Glostrup
Jens Karman

Atlas Copco Tools Danmark
Ishøj
Flemming Vikbjerg

Monsun Automation A/S
Ishøj
Henrik Burkal

Finland

Oy Atlas Copco Kompressorit Ab
Masala
Reijo Siimes

Oy Atlas Copco Louhinta-
tekniiikka Ab
Masala
Ilkka Eskola

Oy Atlas Copco Tools Ab
Masala
Jyrki Enho

Komet Oy
Esbo
Christer Strandh

Frankrike

Atlas Copco Compresseurs SA
Franconville
Alain Rodriguez

Ets Manguière SA
Sermamagny
Johan Molin

Atlas Copco Mines &
Travaux Publics SA
Franconville
Edmond Rigau mont

Secoroc S A
Ivry sur Seine
Philippe Derobert

Atlas Copco Applications
Industrielles SA
Franconville
Jean-Yves Frin

Ets Georges Renault SA
Nantes
Jacques Manceron

Desoutter SA
Nanterre
Alain Maurey

Monsun-Tison S A
Cergy Pontoise
Philippe Corrége

Grekland

Atlas Copco Hellas A E
Aten
Peter Meyer

Irland

Atlas Copco (Ireland) Ltd
Dublin
Ernest G Power

Italien

Atlas Copco Divisione
Compressori
Milano
Natale Tubiolo

Atlas Copco Construction and
Mining Technique Italy
Milano
Flavio Lanati

Secoroc s r l
Trezzano sul Naviglio
Giuseppe Baietta

Atlas Copco Tools Italia
Milano
Annibale Corrieri

Desoutter Italiana S r l
Oltrona
Fiorenzo Liviero

Chicago Pneumatic
Tool Co SpA
Milano
Renzo Remondi

Atlas Copco Automazione SpA
Milano
Maurizio Baita

Jugoslavien

Atlas Copco Delegate
Belgrad
Georges Herbeaux

Nederländerna

Atlas Copco Kompressoren
Zwijndrecht
Dick Plate

Atlas Copco Construction and
Mining Technique Netherlands
Zwijndrecht
Andre Vanhole

Atlas Copco Tools Nederland
Zwijndrecht
Leen van Diggele

Desoutter Ltd
Breda
Marc Peeters

Atlas Copco Automation
Zwijndrecht
Bert van der Scheer

Norge

Atlas Copco Kompressor-
teknikk A/S
Ski
Martin Hagen

Atlas Copco Anlegg- & Gruve-
teknikk A/S
Ski
Gunnar Pedersen

Secoroc A/S
Skårer
Erik Løftingsmo

Berema A/S
Ski
Per Finsveen

Atlas Copco Tools Norge
Ski
Per Arne Martinsen

Monsun-Tison A/S
Ski
Ole Ingar Vee

Portugal

Soc Atlas Copco
de Portugal Lda
Lissabon
Bengt Dahlgren

Schweiz

Atlas Copco Kompressoren für
Industrie und Bau
Studen/Biel
Hans W. Brodbeck

Atlas Copco Construction and
Mining Technique Switzerland
Studen/Biel
Paolo Duca

Atlas Copco Tools Schweiz
Studen/Biel
Hugo Pfeuti

GME System AG
Küttingen
Kjell Sjöberg

Spanien

Atlas Copco División Compre-
sores
Madrid
Julián Aragonés

Atlas Copco Construction and
Mining Technique Spain
Madrid
Francisco Menéndez Larrea

Atlas Copco Tools España
Madrid
Ascensio Liarte

Desoutter SA
Madrid
Ramon Rios Mitchell

Storbritannien

Atlas Copco Compressors Ltd
Hemel Hempstead
Lennart Hedlund

Atlas Copco Construction &
Mining Ltd
Hemel Hempstead
Gordon Woodward

Atlas Copco Tools Ltd
Hemel Hempstead
John Horn

Desoutter Ltd
London
Paul Jarvis

Desoutter Automotive Ltd
London
Ray Whybro

Consolidated Pneumatic
Tool Company Ltd
Hemel Hempstead
Ron Homer

Monsun-Tison Ltd
Ossett, West Yorkshire
Per Johansson

Sverige

Atlas Copco Compressor AB
Nacka
Leif Boll

Atlas Copco MCT Sverige AB
Nacka
Gustaf Bråkenhielm

Atlas Copco Energy AB
Nacka
Per Gunnar Skoglundh

Secoroc AB
Fagersta
Lars-Erik Aaro

Uniroc Grinding AB
Skellefteå
Jan Sidén

Lövab AB
Sunne
Berndt Karlsson

Rebit AB
Ockelbo
Stig Brännström

Kometa AB
Gällivare
Aappo Fagerhill

Berema Sverige AB
Solna
Jörgen Krook

Atlas Copco Tools Sverige
Stockholm
Roland Lindqvist

Atlas Copco Assembly
Systems AB
Stockholm
Lennart Evrell

GME System AB
Stockholm – Tyresö
Hans Friberger

Atlas Copco SAC AB
Stockholm-Vallentuna
Sverker Lindbo

Monsun-Tison Hydraulik AB
Borås
Roland Nilsson

Atlas Copco Automation
Svenska AB
Borås
Hans Törner

Tjeckoslovakien

Atlas Copco Compressor
International
Representative Office
Prag
Olle Hagling

Tyskland

Atlas Copco Kompressoren
GmbH
Essen
Freek Nijdam

NEAC Compressor Service
GmbH & Co KG*
Ubach-Palenberg (Aachen)
André Schmitz

Atlas Copco MCT GmbH
Essen
Paolo Duca

Secoroc GmbH
Hilden
Sven Axelsson

Atlas Copco Eickhoff
Roadheading Technic GmbH*
Bochum
Bo Ruda

Atlas Copco Tools GmbH
Essen
Yngve Revander

Chicago Pneumatic
Tool GmbH
Wiesbaden am Rhein
W D Wittek

Desoutter GmbH
Maintal – Hochstadt
Otto Barthel

Atlas Copco EAC GmbH
Essen
Bo Hellmark

Monsun-Tison GmbH
Darmstadt
Rainer Borkowsky

Ungern

Atlas Copco Compressor
International
Representative Office
Budapest
Gunnar Hindrum

Atlas Copco Kompresszor KFT
Budapest
Gunnar Hindrum

Österrike

Atlas Copco Compressor Division
Wien
Helmut Micheli

Atlas Copco Construction and
Mining Technique Austria
Wien
Paulo Duca

Atlas Copco Tools Austria
Wien
Heinrich Wagner

Desoutter Ges mbH
Gerasdorf
Reinhold Fleissner

ASIEN**Filippinerna**

Atlas Copco (Philippines) Inc
Paranaque
Patrik Wennerström

Hong Kong

Atlas Copco (HK) Ltd
Kowloon
Thomas Kung

Indien

Atlas Copco (India) Ltd
Bombay
Antonio Belcastro

Consolidated Pneumatic
Tool Co (India) Ltd
Bombay
Narain Mirchandani

Irak

Atlas Copco Compressor
International
Technical Service Office
Baghdad
Ronny Onkelinx

Iran

Atlas Copco Iran AB
Teheran
Bertil Lindsten

Japan

Atlas Copco KK
Fukushima
Necip Soyak

Atlas Copco Iwata KK
Fukushima
Necip Soyak

Kina

Atlas Copco (China) Ltd
Kowloon
Thomas Kung

Korea

Atlas Copco Mfg Korea Co Ltd
Seoul
Jan Barendregt

Hamico Bit (Korea) Co Ltd
Seoul
Hans Hedensjö

Malaysia

Atlas Copco (Malaysia) Sdn Bhd
Kuala Lumpur
Dawid TW Tan

Saudi Arabien

Atlas Industrial Equipment
Co Atlasco*
Jeddah
Jean Pierre Fauque

Singapore

Atlas Copco (South-East
Asia) Pte Ltd
Singapore
Yvo Goossens

Taiwan

Atlas Copco Taiwan Ltd
Taipei
Thomas Kung

Turkiet

Atlas Copco Makinalari Imalat AS
Istanbul
Marc Lambert

■ OCEANIEN

Australien och Nya Guinea
Atlas Copco Compressors
Australia
Sydney
Michael Tatum

Atlas Copco Construction and
Mining Technique Australia
Sydney
Ray Bridgewater

Atlas Copco Hire Australia
Sydney
John Bohatko

Secoroc Australia Pty Ltd
Charlestown
Bruce Johnson

Kenroc Tools Pty Ltd
Sydney
John Brodie

Atlas Copco Tools Australia
Blacktown
Mike Foy

Chicago Pneumatic Tool
Company Pty Ltd
Castle Hill, NSW
Kevin Boorer

Nya Zeeland
Atlas Copco (N Z) Ltd
Wellington
Bill Gibson

ADRESSER

Atlas Copco AB 105 23 Stockholm

Tel: 08-743 8000
Telefax: 08-644 9045
Telex: 14090 copco s
Org.nr: 55 60 14-2720

AFFÄRSOMRÅDEN

Kompressorteknik

Atlas Copco Airpower n v
Boomsesteenweg 957
B-2610 Wilrijk-Antwerpen, Belgien
Tel: +32-3-870 2111

Atlas Copco ACT
Boomsesteenweg 957
B-2610 Wilrijk-Antwerpen, Belgien
Tel: +32-3-870 2111

Atlas Copco Compressor
International
Boomsesteenweg 957
B-2610 Wilrijk-Antwerpen, Belgien
Tel: +32-3-870 2111

Anläggnings- och gruvteknik

Atlas Copco Construction and
Mining Technique AB
105 23 Stockholm
Tel: 08-743 8000

Atlas Copco Tunnelling and
Mining AB
105 23 Stockholm
Tel: 08-743 8000

Uniroc AB
Box 521
773 01 Fagersta
Tel: 0223-461 00

Atlas Copco Energy AB
105 23 Stockholm
Tel: 08-743 8000

Atlas Copco Berema AB
Box 1286
171 25 Solna
Tel: 08-627 3300

Wagner Mining & Construction
Equipment Co.
P.O. Box 20307
Portland, Oregon 97220-0307 USA
Tel: +1-503-255 2864

Atlas Copco Surface Drilling GmbH
Postfach 450 245
D-2800 Bremen 45, Tyskland
Tel: +49-421-489 20

Atlas Copco Construction and
Mining Export AB
105 23 Stockholm
Tel: 08-743 8000

Industrietechnik

Atlas Copco Industrial Technique AB
105 23 Stockholm
Tel: 08-743 9500

Atlas Copco Tools AB
Box 90111
120 21 Stockholm
Tel: 08-743 9500

Chicago Pneumatic Tool Company
2200 Bleecker St
Utica, New York 13501, USA
Tel: +1-315-792 2600

Atlas Copco Assembly Systems AB
Box 90111
120 21 Stockholm
Tel: 08-743 9500

Monsun-Tison AB
Box 913
501 10 Borås
Tel: 033-16 91 00

Ets G. Renault S. A.
199, route de Clisson
F-44230 Saint-Sébastien-sur-Loire
Frankrike
Tel: +33-40-80 20 00

Desoutter Brothers (Holdings) PLC
319 Edgware Road
Colindale
London NW9 6ND, England
Tel: +44-81-205 7050

Atlas Copco Automation AB
Box 110
523 23 Ulricehamn
Tel: 0321-150 20

FEM ÅR I SAMMANDRAG

MSEK om ej annat anges. Definitioner se sid. 16.

ATLAS COPCO-GRUPPEN

	1986	1987	1988	1989	1990
Vinst per aktie, SEK	12:10	11:95*	19:60	26:75	20:45*
Vinst per aktie efter extraordinära poster, SEK	11:15	19:65*	19:75	26:75	20:45*
Vinstmarginal, %	7,1	6,8	9,0	10,1	8,0
Avkastning på sysselsatt kapital, före skatt, %	17,3	15,6	19,5	23,4	17,7
Avkastning på eget kapital, efter skatt, %	12,0	10,7	16,1	19,5	12,5*
Andel eget kapital, %	37,1	36,5	36,6	36,6	45,1
Andel eget kapital efter full konvertering, %	37,1	38,0	38,0	37,8	46,2
Utdelning per aktie, SEK	5:25	5:63	6:38	8:00	8:00**
Orderingång	10 629	11 797	13 533	15 785	15 931
Fakturering	10 351	11 520	12 812	15 035	15 915
förändring i löpande priser, %	+3	+11	+11	+17	+6
andel fakturering utomlands, %	91	92	92	92	93
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	730	789	1 155	1 521	1 270
Räntenetto	-116	-161	-25	-160	-198
i % av fakturering	1,1	1,4	0,2	1,1	1,2
Räntetäckningsgrad, ggr	2,9	3,5	4,1	3,9	3,3
Balansomslutning	9 262	10 752	11 377	13 258	13 971
Tillgångar/skulder, ggr	1,6	1,6	1,5	1,6	1,8
Omsättningstillgångar/kortfristiga skulder, ggr	1,9	2,0	2,0	1,8	2,0
Kapitalomsättningshastighet, ggr	1,15	1,14	1,18	1,22	1,13
Räntebärande skulder/eget kapital***, ggr	0,92	0,94	0,95	0,95	0,62
Investeringar i maskiner och fastigheter	507	422	424	545	682
i % av fakturering	4,9	3,7	3,3	3,6	4,3
Medelantal anställda	16 498	18 777	19 207	20 057	21 507
Fakturering per anställd, kSEK	627	614	667	750	740

* För 1987 och 1990 har beräkningen baserats på vägt genomsnittligt antal aktier.

** Enligt styrelsens förslag.

*** Eget kapital och minoritetsintressen.

EKONOMISK INFORMATION FRÅN ATLAS COPCO

Atlas Copco publicerar för 1991 följande ekonomiska rapporter:

Verkställande direktörens tal vid bolagsstämman.....	25 april 1991
Rapport över första kvartalet	16 maj 1991
Rapport över första halvåret	23 augusti 1991
Rapport över de första nio månaderna	22 november 1991
Bokslutskommuniké för 1991	februari 1992
Årsredovisning för 1991	april 1992

- Atlas Copcos årsredovisning på engelska kan beställas från
Atlas Copco, Information, 105 23 Stockholm.

EKONOMISK INFORMATION OM ATLAS COPCO

har under 1990/91 publicerats av följande analytiker:

Barclays de Zoete Wedd, London	Jan Dworsky
James Capel, London	Peter Lawrance
Consensus Fondkommission, Stockholm	Ulf Torgrimson
Credit Lyonnais, London	Keith Williams
Deutsche Bank, London	Klaus Perschbacher
Dillon Read, New York	Andrew J. Silver
Enskilda Fondkommision, Stockholm	Michael Grundberg
Enskilda Research, London	Peter Karlsson
First Boston, New York	John E. McGinty
Första Sparbanken, Stockholm	Per Gustafsson
Goldman Sachs, London	Anders Bråtenius
Handelsbanken, Stockholm	Anders Roslund
Hoare Govett, London	Peter Tron
Kleinwort Benson, London	Brian Knox
Merchant Fondkommission, Stockholm	Tommy Erixon
Merrill Lynch, London	Jennifer Tora
Philip & Drew, London	Peter J. Dupont
Salomon Brothers, New York	David R. Snyder
Swiss Bank Corp, London	Gordon MacLean
S.G. Warburg, London	Tim Youngman
Öhman, Stockholm	Staffan Östlin/Johan Lannebo

Atlas Copco

